

Ocena sytuacji
na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań
w zakresie polityki rynku pracy
w 2006 roku

Spis treści

1. Syntetyczna ocena sytuacji na rynku pracy województwa wielkopolskiego w 2006 roku.....	3
1.1. Ocena tendencji społeczno-gospodarczych w kontekście rynku pracy	3
1.1.1. Demografia	3
1.1.2. Pracodawcy na rynku pracy	5
1.1.3. Pracujący i zatrudnieni.....	6
1.1.4. Zatrudnienie za granicą.....	7
1.2. Charakterystyczne trendy na rynku pracy	8
2. Charakterystyka zmian w stanie i strukturze bezrobocia	10
2.1. Napływ i odpływ z bezrobocia	12
2.2. Bezrobotne kobiety	14
2.3. Bezrobocie na wsi.....	15
2.4. Bezrobotni z prawem do zasiłku.....	16
2.5. Bezrobotni wg wieku.....	17
2.6. Bezrobotni wg poziomu wykształcenia	18
2.7. Bezrobotni do 25 roku życia.....	20
2.8. Bezrobotni powyżej 50 roku życia	21
2.9. Długotrwale bezrobotni	22
2.10. Niepełnosprawni.....	24
2.11. Bezrobotni wg zawodów i specjalności.....	25
3. Aktywizacja bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy.....	27
3.1. Oferty pracy	27
3.1.1. Oferty pracy według rodzaju działalności gospodarczej	29
3.1.2. Oferty pracy według zawodów	30
3.2. Podjęcia pracy.....	31
3.2.1. Prace interwencyjne	34
3.2.2. Roboty publiczne	35
3.2.3. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej i na wyposażenie miejsc pracy	36
3.2.4. Prace społecznie użyteczne	38
3.3. Szkolenia bezrobotnych.....	39
3.4. Staże pracy.....	41
3.5. Przygotowanie zawodowe	42
3.6. Poradnictwo zawodowe	44
4. Współpraca w ramach współtworzenia i realizacji polityki rynku pracy.....	46
4.1. Sejmik Województwa Wielkopolskiego, samorządy lokalne.....	46
4.2. Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2006 rok	47
4.3. Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu	48

4.4. Agencje zatrudnienia	49
4.5. Gminne Centra Informacji i Akademickie Biura Karier	50
4.6. Instytucje szkoleniowe	52
4.7. Model partnerstwa lokalnego	53
4.8. Badania socjologiczne	55
4.9. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych.....	56
5. Realizacja programów rynku pracy	58
5.1. Programy i projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego	58
5.1.1. Działania realizowane w ramach SPO RZL	58
5.1.2. Działania realizowane w ramach ZPORR	60
5.2. Programy wojewódzkie finansowane z Funduszu Pracy.....	62
5.2.1. „Rowy Jesień 2006”	62
5.2.2. „E-Sołtys”	64
5.2.3. „Nie jesteś sam”	65
6. Podział i wykorzystanie Funduszu Pracy	68
6.1. Zasady podziału Funduszu Pracy w 2006 roku	68
6.2. Wielkość Funduszu Pracy i struktura jego wydatkowania	69
6.3. Wydatki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	70
7. Inne zadania realizowane przez Samorząd Województwa.....	71
7.1. Wojewódzkie pośrednictwo pracy.....	71
7.2. Poradnictwo i informacja zawodowa.....	72
7.3. Służba zastępcza.....	74
7.3.1. Ewidencja poborowych.....	75
7.3.2. Zakłady zatrudniające poborowych	75
7.3.3. Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej	76
7.4. Zatrudnienie obywateli polskich za granicą	76
7.4.1. Międzynarodowe targi pracy	76
7.4.2. Zatrudnienie obywateli polskich w ramach umów i porozumień międzynarodowych oraz w ramach EURES – Europejskich Służb Zatrudnienia.....	77
7.5. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.....	78
7.5.1. Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski	79
7.5.2. Transfer zasiłku dla bezrobotnych do Polski	80
7.5.3. Sumowanie okresów ubezpieczenia lub zatrudnienia.....	80
8. Podsumowanie i wnioski	81

1. SYNTETYCZNA OCENA SYTUACJI NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W 2006 ROKU

1.1. OCENA TENDENCJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH W KONTEKŚCIE RYNKU PRACY

Rok 2006 był kolejnym rokiem pozytywnych zmian na wielkopolskim rynku pracy. Nastąpiło dalsze obniżenie poziomu bezrobocia rejestrowanego. Przeważający wpływ na to miała bez wątpienia dobra koniunktura gospodarcza wyrażająca się wysokim wzrostem, w porównaniu z latami poprzednimi, produkcji przemysłowej sprzedanej, ożywieniem w budownictwie, wysokimi nakładami inwestycyjnymi w gospodarce, sięgającymi już po 3 kwartałach kwoty 4,3 mld zł, to jest o ponad 10% wyższymi niż w całym 2005 roku, a także wzrostem liczby podmiotów gospodarczych, przede wszystkim w sektorze prywatnym.

Zjawiska te spowodowały, zarówno wzrost liczby pracujących w sektorze przedsiębiorstw, których liczba na koniec III kwartału 2006 roku była wyższa o 5%, w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, jak i przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, wyższego odpowiednio o ponad 4%.

Nie bez znaczenia dla poprawy sytuacji na rynku pracy była też szersza możliwość swobodnego przemieszczania się obywateli polskich na obszarze Unii Europejskiej i poszerzenie liczby krajów UE, które otworzyły bez żadnych warunków dostęp do swoich rynków pracy, dając tym samym możliwość legalnego zatrudnienia. W końcu 2006 roku obywatele polscy mogli legalnie pracować w 17 krajach UE.

Ponad 2-letnie członkostwo w strukturach unijnych i doświadczenie stąd płynące, zaowocowało też szerszym sięganiem po środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, co miało przełożenie na ilość składanych przez wielkopolskie urzędy pracy wniosków aplikacyjnych, lepsze ich wykorzystanie i objęcie większego odsetka bezrobotnych różnymi formami aktywizacji zawodowej.

1.1.1. DEMOGRAFIA

Istotny wpływ na rynek pracy mają zachodzące procesy demograficzne. W 2006 roku nie nastąpiły radykalne zmiany w procesach, jakie zaobserwowano w latach poprzednich. Nadal więc zanotowano niekorzystne trendy polegające na zmniejszającej się liczbie ludności w przedziałach wiekowych do 18 roku życia oraz powiększającej się liczbie ludzi starszych, poza wiekiem produkcyjnym.

W końcu czerwca 2006 roku ludność Wielkopolski liczyła 3 374,7 tys. osób, tj. o 6,2 tys. więcej niż przed rokiem i o 2,3 tys. więcej niż w końcu 2005 roku.

Na niewielki wzrost liczby ludności o 0,2 % ma wpływ przede wszystkim niewielki przyrost naturalny, wynoszący w I półroczu 2006 roku 1,3, a więc tyle samo, co w analogicznym okresie 2005 roku.

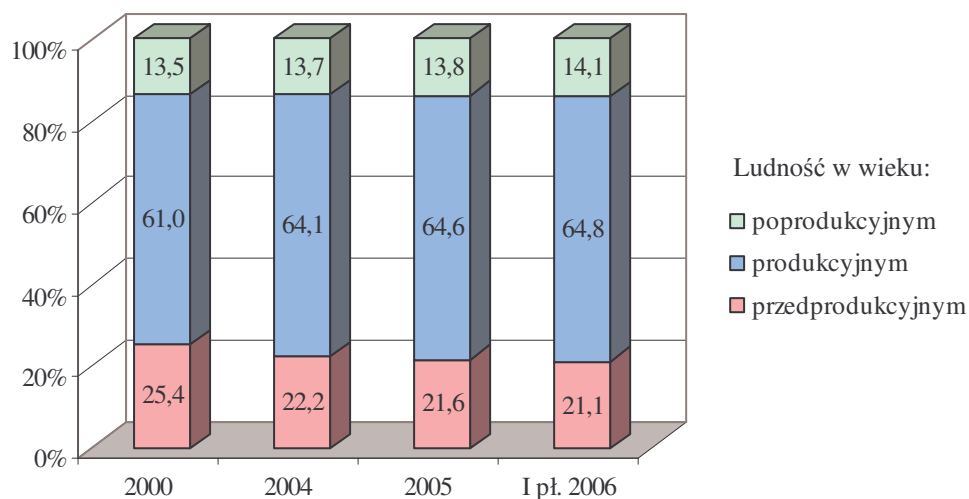
W ubiegłym roku nie odnotowano żadnych zmian w strukturze ludności według płci. Udział kobiet w końcu I półrocza 2006 roku był taki sam jak przed rokiem i wynosił 51,5%. Podobnie zachował się wskaźnik feminizacji, który ukształtował się na poziomie 106,1 w miastach 110,5, na wsi 100,6.

Utrzymuje się malejąca liczba ludności zamieszkałej w miastach. Na koniec I półrocza 2006 roku miasta liczyły 1 923,6 tys. mieszkańców, tj. o 0,2% mniej niż w końcu czerwca 2005 roku. Liczba mieszkańców wsi zachowała tendencje wzrostowe i na koniec czerwca 2006 roku wynosiła 1 451,1 tys. osób, tj. o 0,7% więcej.

Wskaźnik urbanizacji, stanowiący udział liczby ludności miejskiej do ogólnej liczby ludności wyniósł 57% i obniżył się o 0,2 punktu procentowego.

Obserwowane od kilku lat obniżanie się liczby ludności miejskiej ma swoje źródło przede wszystkim w niższym, niż na wsi przyroście naturalnym.

Rok 2006 przyniósł potwierdzenie występującej od kilku lat tendencji, polegającej na postępującym wzroście liczby ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Wykres 1.1. Ludność wg wieku

Udział ludności w wieku produkcyjnym na koniec I półrocza 2006 roku wyniósł 64,8% i wzrósł o 0,4 punktu procentowego w stosunku do udziału w analogicznym okresie roku

poprzedniego. Odpowiednio udział ludności w wieku poprodukcyjnym wyniósł 14,1% i wzrósł również o 0,4 punktu procentowego.

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmalał z 21,6 % w końcu 2005 roku do 21,1 w końcu I półrocza 2006 roku.

1.1.2. PRACODAWCY NA RYNKU PRACY

Wraz z poprawą koniunktury gospodarczej rosło zainteresowanie tworzeniem własnych miejsc pracy. Niepoślednie znaczenie dla tego pozytywnego zjawiska miały też wyższe, niż w latach poprzednich środki pochodzące, zarówno z Funduszu Pracy, jak i Europejskiego Funduszu Społecznego, przeznaczone na dotacje na utworzenie działalności gospodarczej, jak i na rozwój małych i średnich firm. Zatem ludzie przedsiębiorczy mieli możliwość skorzystania ze wsparcia finansowego na utworzenie własnego miejsca pracy, korzystając z różnych oferowanych form pomocy. Tylko same urzędy pracy przyznały w 2006 roku 3 427 bezrobotnym dotacje na podjęcie działalności gospodarczej oraz pomogły finansowo w wyposażeniu 2 160 stanowisk pracy.

Już na koniec III kwartału 2006 roku w Wielkopolsce zarejestrowanych było 342 795 podmiotów, tj. o 5 086 więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Prawie cały przyrost podmiotów gospodarczych miał miejsce w sektorze prywatnym. W sektorze publicznym na 30 września 2006 roku w porównaniu z końcem 2005 roku przybyło tylko 6 podmiotów.

W porównaniu z analogicznym okresem roku 2005, w okresie 3 kwartałów 2006 roku nie nastąpiły radykalne zmiany w strukturze zarejestrowanych podmiotów według sekcji EKD. Udział jednostek przemysłowych w ogólnej liczbie podmiotów, pozostawał na poziomie 11,5%, obsługujących nieruchomości w granicach 15,8%, transportowych 6,4%. Największy udział i to od wielu lat ma handel 31,4%.

Co interesujące, na koniec września 2006 roku w Wielkopolsce o 1 164 wzrosła liczba jednostek zarejestrowanych w sekcji budownictwo i jest to poza obsługą nieruchomości druga sekcja, w której już na koniec września 2006 roku odnotowano więcej jednostek niż w końcu września 2005 r. Wzrost zainteresowania tworzeniem jednostek budowlanych wynika z poprawiającej się koniunktury dla budownictwa i z coraz szerszego zakresu inwestowania. Z tych samych powodów przyrasta liczba jednostek w sekcji obsługa nieruchomości, których na koniec września ubiegłego roku było 54 059, tj. o 1 779 więcej niż na koniec września

2005 roku, a ich udział w ogólnej liczbie podmiotów był pod względem wysokości drugi, po handlu.

Spośród firm zaliczanych do sektora prywatnego 81%, tj. 269 748 stanowią firmy należące do osób fizycznych. Jest to zatem najpopularniejsza forma prowadzenia biznesu.

1.1.3. PRACUJĄCY I ZATRUDNIENI

W roku 2006, podobnie jak w roku poprzednim rosła, zarówno liczba pracujących, jak i zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw, przy czym tempo tego wzrostu było wyższe niż w 2005 roku.

Na koniec września 2006 roku liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw wyniosła 535 257 i była wyższa o 5% od stanu z końca września 2005 roku.

Najwięcej osób pracowało w przemyśle 302 tys., chociaż tempo wzrostu w tym dziale było najniższe i wynosiło 3,2%, następnie w handlu ponad 119 tys. osób, budownictwie 36,4 tys. osób, obsłudze nieruchomości prawie 35 tys. osób oraz w transporcie i łączności 22,4 tys. osób.

Najwyższe tempo wzrostu pracujących zanotowano w działach: transport i łączność 10,7% oraz handel i naprawy 8,4%.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w okresie 3 kwartałów 2006 roku wyniosło 510 536 osób, co oznacza wzrost o 4,4% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego.

W sektorze publicznym natomiast nastąpił spadek przeciętnego zatrudnienia o 2,6%, jednakże wielkość tego spadku była zdecydowanie niższa aniżeli w 2005 roku.

Bardziej szczegółowe informacje na temat przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w okresie 3 kwartałów 2006 roku przedstawia poniższe zestawienie.

	Ilość osób	2005 r. = 100%
Ogółem	510 536	104,4
sektor publiczny	51 862	97,4
sektor prywatny	458 674	105,2
w ogółem:		
przemysł	292 997	102,8
budownictwo	32 979	102,3
handel	110 963	108,5
transport	21 662	109,5
obsługa nieruchomości	32 555	105,7

1.1.4. ZATRUDNIENIE ZA GRANICĄ

W 2006 roku minął ponad 2-letni okres przynależności Polski do UE, a wraz z nim nastąpiło poszerzenie listy krajów, które bez żadnych ograniczeń otworzyły swoje rynki pracy. Polska miała dostęp do 17 krajów, członków UE/EOG, w tym do 9 krajów UE-15 (członków tzw. „starej Unii”, czyli przed rozszerzeniem 1 maja 2004 r.), tj. Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Irlandii, Portugalii, Szwecji, Wielkiej Brytanii i Włoch oraz Islandii (EOG). Pozostałe 8 krajów to kraje, które wraz z Polską w maju 2004 roku weszły do UE. W 2005 roku obywatele Polscy mogli swobodnie podejmować pracę tylko w 3 krajach UE-15, tj. w Irlandii, Szwecji i w Wielkiej Brytanii.

Tak znaczący swobodny dostęp do rynków pracy wielu krajów miał niewątpliwy wpływ na zmniejszenie rozmiarów bezrobocia w Wielkopolsce. Z uwagi na to że jej mieszkańcy mogli swobodnie, również indywidualnie emigrować w poszukiwaniu pracy, trudno jest oszacować globalną skalę tej emigracji. Mieli bowiem do wyboru możliwość podejmowania pracy za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu (WUP w Poznaniu), który dysponował ofertami pracy z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach umów i porozumień międzynarodowych oraz w ramach sieci europejskich służb zatrudnienia EURES, a ponadto mogli korzystać z usług agencji pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych obywateli polskich, a także indywidualnie poszukiwać pracy za granicą.

Za pośrednictwem WUP w Poznaniu, w ramach umów międzynarodowych, które dopuszczają podejmowanie pracy przez określoną liczbę pracowników oraz w ramach sieci EURES starało się o wyjazd 4 328 osób.

Umowy międzynarodowe realizowane były w formie ofert imiennych oraz ofert otwartych. Umowy imienne realizowane były głównie w odniesieniu do pracy na terenie Niemiec i polegały na wskazaniu przez pracodawcę konkretnego obywatela polskiego. Szacuje się, że pracę w Niemczech podjęło ponad 30 tys. osób z Wielkopolski. Od maja 2006 roku, w celu uproszczenia procedur, WUP w Poznaniu nie pośredniczy w przekazywaniu umów, a tym samym nie ma kontroli nad skalą i zakresem tej formy migracji.

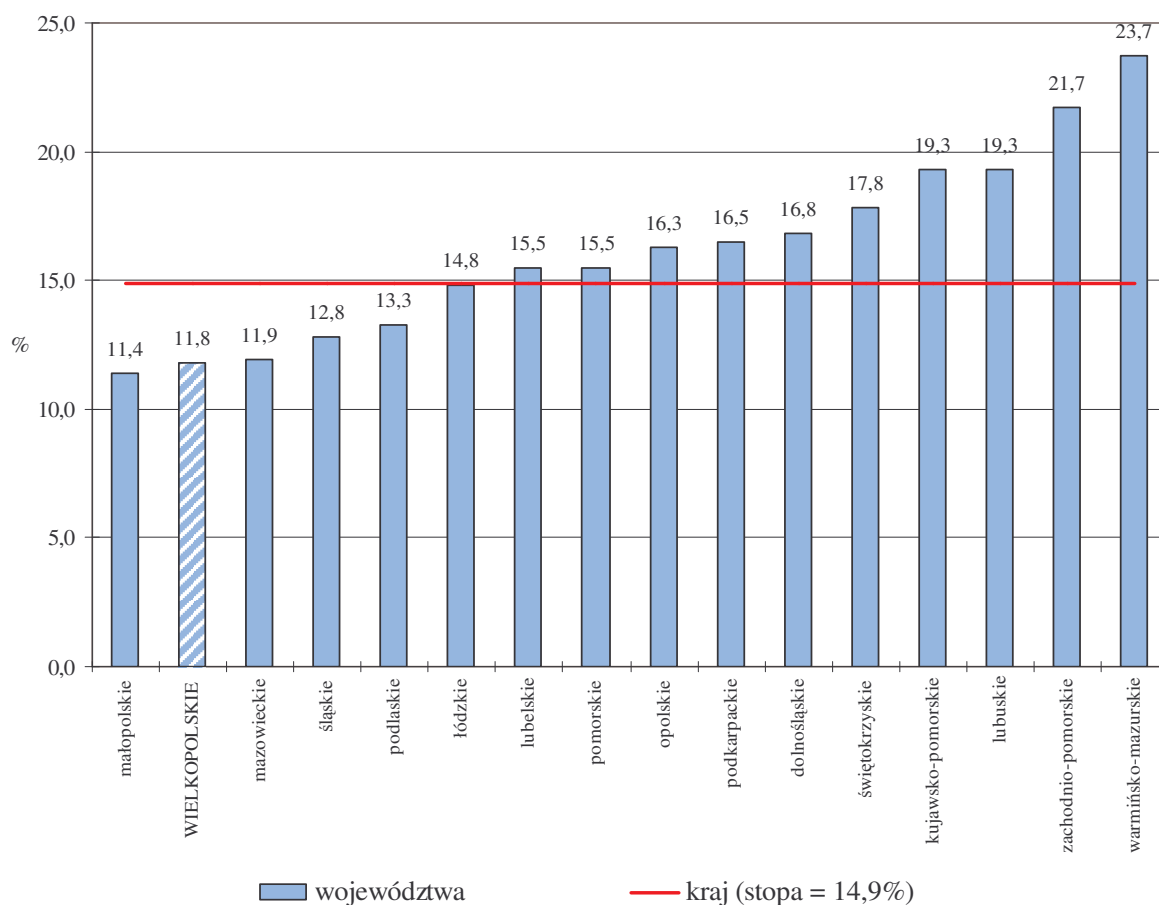
Łącznie w 2006 roku WUP w Poznaniu dysponował 1 106 ofertami pracy, w tym 656 z sieci EURES. W porównaniu z rokiem 2005 było to prawie dwukrotnie więcej.

1.2. CHARAKTERYSTYCZNE TRENDY NA RYNKU PRACY

Rok 2006 charakteryzował się głębokim spadkiem liczby bezrobotnych, nie notowanym w takiej skali od 2000 roku. Liczba bezrobotnych, wynosząca na koniec grudnia 2006 roku 169 089 osób była najniższa na przestrzeni ostatnich 7 lat, a wysokość spadku bezrobocia w porównaniu z rokiem poprzednim o 20%, była najwyższa.

W ubiegłym roku nie zaznaczyło się wyraźnie zjawisko sezonowości, które w poprzednich latach było charakterystyczne dla bezrobocia i polegało na wzmożonych rejestracjach w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. W lutym 2006 roku bezrobocie w Wielkopolsce wzrosło w porównaniu ze styczniem zaledwie o 137 osób i w kolejnych miesiącach, aż do końca listopada spadało, by w grudniu niewiele wzrosnąć, o 1 716 osób.

Tak znaczące obniżenie liczby bezrobotnych, a także wzrost liczby pracujących i zatrudnionych, znalazły swoje przełożenie na obniżenie stopy bezrobocia do poziomu 11,8%, tj. o 2,8 punktu procentowego w odniesieniu do 2005 r. i uplasowało województwo wielkopolskie na drugim miejscu w kraju, po województwie małopolskim.

Wykres 1.1. Stopy bezrobocia rejestrowanego wg województw (stan na koniec 2006 roku)

Spośród bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a mianowicie do 25 roku życia, powyżej 50 roku życia i długotrwale bezrobotnych, najbardziej poprawiła się sytuacja ludzi młodych. Liczba zarejestrowanych młodych bezrobotnych zmniejszyła się o prawie 16 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się do 22,7%. Poprawiła się też nieco sytuacja długotrwale bezrobotnych, których liczba obniżyła się o prawie 27,5 tys. osób, ale ich odsetek w ogólnej liczbie pozostaje nadal wysoki i stanowi 62,6%. Niewiele, bo zaledwie o 1 000 osób obniżyło się bezrobocie wśród osób powyżej 50 roku życia, a ich odsetek wzrósł z 14,2% do 17,2%.

W przeciągu całego ubiegłego roku mniej niż zazwyczaj osób rejestrowało się w urzędach pracy. Napływ do bezrobocia był o prawie 6% niższy niż w 2005 roku, co oznacza, że łatwiej niż w latach poprzednich można było znaleźć pracę, nie angażując w to urzędów pracy.

Zakłady pracy z Wielkopolski zgłosiły w 2006 roku do urzędów pracy 102 870 ofert pracy, tj. aż o prawie 33% więcej niż przed rokiem. Z miesiąca na miesiąc urzędem pracy coraz trudniej było sprostać wymaganiom zakładów pracy pod względem kwalifikacji kierowanych na zgłaszane oferty kandydatów. Przyczyną tego był wysoki w rejestrach bezrobotnych odsetek osób długotrwale bezrobotnych, wśród których dominowały kobiety, osoby o niskich kwalifikacjach, na ogół niechętnie poddające się aktywizacji.

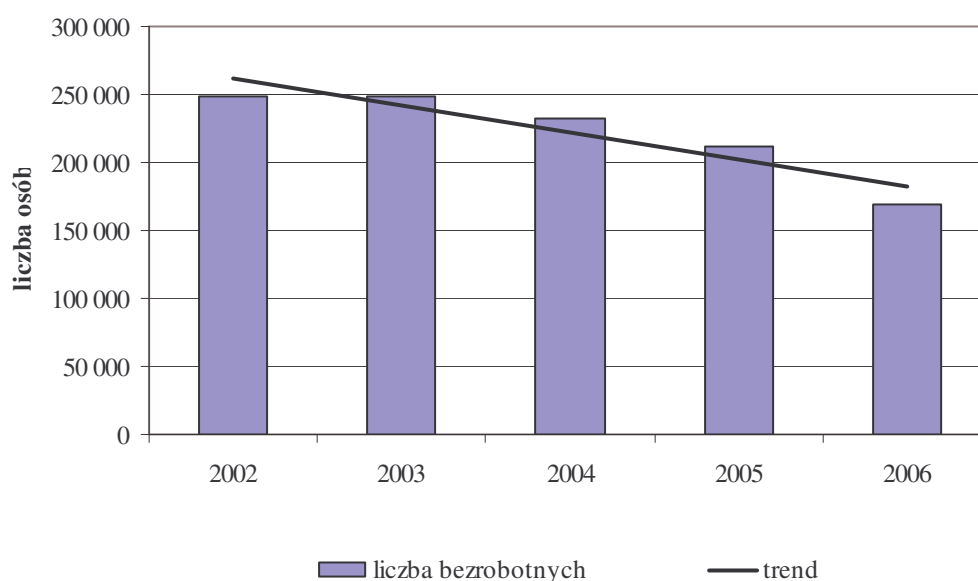
W dalszym ciągu charakterystyczną cechą bezrobocia było jego zróżnicowanie terytorialne. Ma ono swoje podłoże w nierównomiernym rozwoju społeczno-gospodarczym poszczególnych subregionów i powiatów, wynikających zarówno z położenia geograficznego, jak i zaawansowania procesów restrukturyzacyjnych i prywatyzacyjnych. Obrazuje to m.in. stopa bezrobocia rejestrowanego, wynosząca od 8,4% w subregionie poznańskim do 19,0% w subregionie konińskim i od 5,4% w powiecie kępińskim i poznańskim do 22,7% w powiecie ziemskim konińskim.

2. CHARAKTERYSTYKA ZMIAN W STANIE I STRUKTURZE BEZROBOCIA

Na koniec grudnia 2006 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa wielkopolskiego wynosiła 169 089 osób. W porównaniu ze stanem na koniec roku 2005 nastąpiło jej zmniejszenie o 42 331 osób, tj. o 20%. Spadek ten był wyjątkowo duży – z rejestrów w ciągu analizowanego roku ubyła co piąta osoba bezrobotna.

Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Wielkopolsce było konsekwencją jej spadku we wszystkich powiatach województwa. Największe spadki zanotowano w powiatach: kępińskim (o 32,7%), ostrzeszowskim (o 32,6%) i kościańskim (o 32,4%), natomiast najmniejsze – ale również znaczące – w powiatach: kaliskim (o 10,9%), gostyńskim (o 13,7%) i międzychodzkiem (o 14,0%).

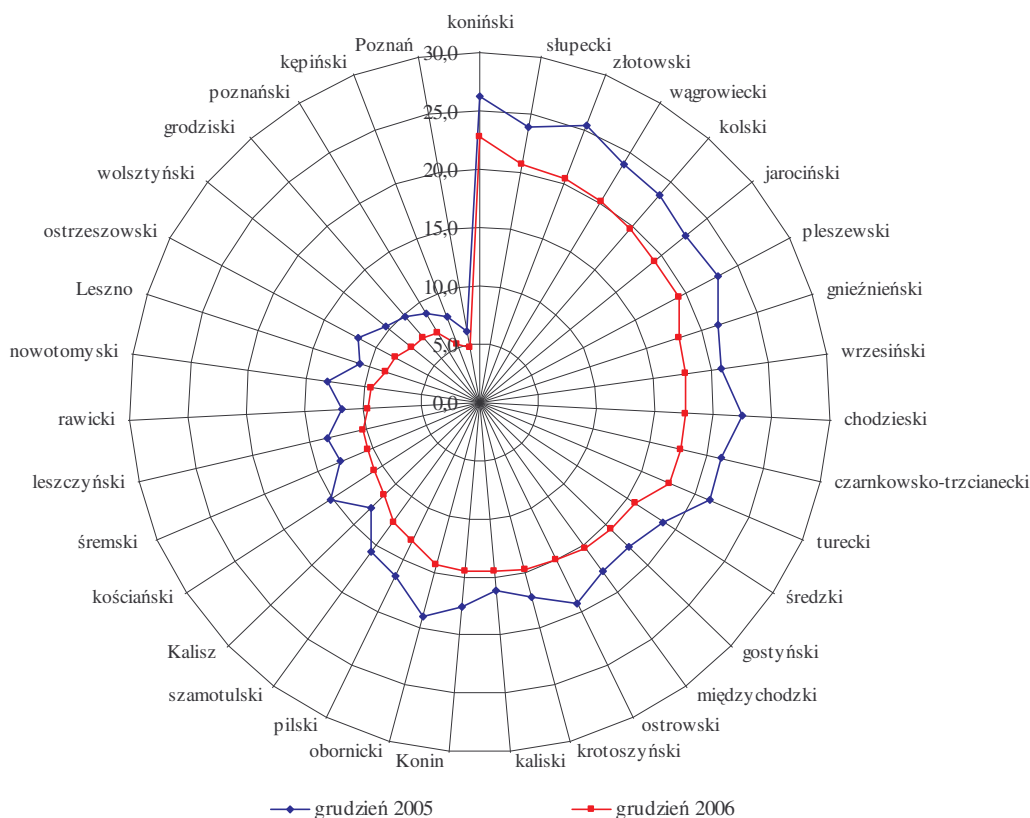
W okresie 2002-2006 liczba bezrobotnych zmniejszyła się o ponad 80 tysięcy osób, tj. o blisko 1/3. Można więc mówić o zdecydowanym spadku bezwzględnych wielkości opisujących bezrobocie, a w konsekwencji o znacznym polepszeniu się sytuacji osób szukających zatrudnienia na rynku pracy województwa wielkopolskiego.

Wykres 2.1. Bezrobocie w Wielkopolsce w latach 2002-2006

Analiza kształtowania się wielkości względnych charakteryzujących bezrobocie rejestrowane potwierdziła to pozytywne zjawisko. Wartość wskaźnika natężenia bezrobocia dla Wielkopolski również odczuwalnie zmalała. Stopa bezrobocia dla województwa wielkopolskiego zmniejszyła się bowiem w stosunku do końca 2005 roku o 2,8 punktu

procentowego i na koniec 2006 roku osiągnęła poziom 11,8%. Podobnie było we wszystkich powiatach Wielkopolski, przy czym największy spadek natężenia bezrobocia wystąpił w powiecie chodzieskim (o 4,9 punktu procentowego) i złotowskim (o 4,8 punktu procentowego).

Wykres 2.2. Stopy bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa wielkopolskiego – stan na koniec 2005 i 2006 roku

Województwo wielkopolskie pod względem natężenia bezrobocia zajmuje obecnie drugie miejsce w kraju, a w stosunku do poprzedniego roku przesunęło się w rankingu województw o jedną pozycję w górę. Spadek wielkości wskaźnika stopy bezrobocia dla województwa i dla kraju był prawie identyczny (2,8 punktu procentowego dla Wielkopolski, wobec 2,7 punktu procentowego dla kraju).

Obserwowane tendencje budzą optymizm. Jednakże przyczyny i skutki korzystnych zmian jakie zaszły na wielkopolskim rynku pracy wymagają bliższego zbadania. Niezbędna jest zwłaszcza ocena w jaki sposób napływy „do” i odpływy „z” bezrobocia determinowały poziom bezrobocia rejestrowanego. Udzielenia odpowiedzi wymaga również pytanie o to, jaki był wpływ zmniejszenia stanu i natężenia bezrobocia na jego strukturę.

2.1. NAPŁYW I ODPŁYW Z BEZROBOCIA

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w ciągu 2006 roku wynosiła łącznie 227 272 osoby, a zatem w porównaniu z rokiem 2005 napływ do bezrobocia był niższy o 14 156 osób, tj. o 5,9%. Takie zjawisko dla województwa wielkopolskiego zanotowano po raz pierwszy od reformy administracyjnej kraju. Uwagę również zwraca znaczne obniżenie się poziomu napływu do bezrobocia w II połowie 2006 roku. Rok 2007 pokaże czy jest to trwałe odwrócenie tendencji wzrostowej charakteryzującej dotychczas wielkość napływów.

W analizowanym okresie z rejestrów wyłączono 269 603 osoby, tj. o 7 344 osoby (2,8%) więcej niż w roku poprzednim. Od 2003 roku obserwuje się systematyczny wzrost wielkości opisujących odpływ z bezrobocia. W 2006 roku wzrost ten nie był już tak dynamiczny jak w latach ubiegłych, nie mniej jednak znaczący.

Do spadku poziomu bezrobocia rejestrowanego przyczynił się zatem znaczny spadek liczby osób bezrobotnych rejestrujących się w urzędach pracy połączony z równoczesnym, odczuwalnym wzrostem odpływów z bezrobocia. Utrzymanie się tej tendencji w kolejnych latach to szansa na radykalną poprawę sytuacji na wielkopolskim rynku pracy.

Wykres 2.3. Napływ i odpływ osób bezrobotnych w latach 2005-2006

Po raz pierwszy zarejestrowało się 23,3% ogółu osób bezrobotnych, które napłynęły do ewidencji urzędów pracy w 2006 roku, natomiast po raz kolejny 76,7%. W stosunku do roku poprzedniego liczba osób rejestrujących się po raz kolejny wzrosła o 2,7%. Jest to świadectwem charakteryzującego wielkopolski rynek pracy znacznego udziału zatrudnienia na czas określony, po okresie którego zwalniani pracownicy trafiają z powrotem do bezrobocia.

Po raz kolejny rejestrują się także osoby kończące uczestnictwo w różnych organizowanych przez urzędy pracy programach aktywizujących oraz powracający po zatrudnieniu sezonowym, także za granicą. Odsetek osób poprzednio pracujących wyniósł 74% i w porównaniu z rokiem poprzednim nieznacznie wzrósł.

Nieznacznie zmniejszyła się również liczba nowo rejestrujących się, którzy zostali zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Zarejestrowanych z tego powodu było w 2006 roku 8 480 osób i stanowili 3,7% ogółu rejestracji (o 0,2% mniej niż w 2005 roku).

W ogólnej wielkości napływu do bezrobocia liczną grupę, bo 41,2% stanowili ludzie młodzi do 25 roku życia, co należy wiązać z zakończeniem przez nich okresu edukacji i rejestracją w urzędach pracy. Prawie równie liczną grupę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (38,9% ogółu napływów). Ta kategoria bezrobotnych korzysta przede wszystkim z możliwości zatrudnienia okresowego subsydiowanego i co roku stanowi wysoki udział w ruchu bezrobotnych.

Gros osób wyłączonych z ewidencji stanowiły osoby podejmujące pracę tj. 128 788 osób, co stanowiło 47,8%. Ich liczba w stosunku do roku 2005 wzrosła o 1 998 osób.

Tylko jedna na dziesięć osób podejmujących pracę korzystała ze wsparcia ze środków Funduszu Pracy lub uczestniczyła w programach finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Bardzo częstym powodem wyłączeń było niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy. Aż 78 470 osób, tj. 29,1% nie stawilo się w ustalonych terminach na wezwania powiatowych urzędów pracy, dając tym samym podstawę do wykreślenia ich z ewidencji bezrobotnych. Wielkość ta nieznacznie zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 1 931 osób, tj. o 1,6 punktu procentowego.

Dość znaczna liczba 34 421 osób została wyłączona z powodu rozpoczęcia szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy oraz prac społecznie użytecznych.

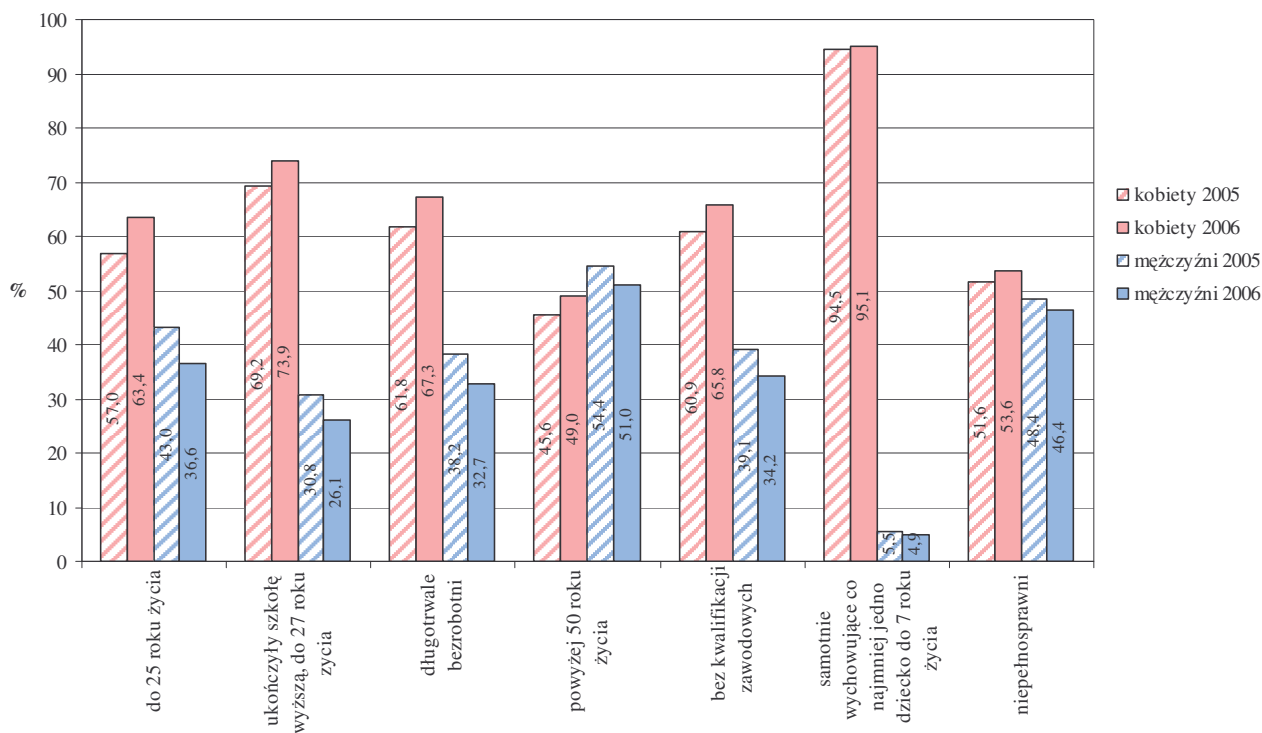
Spośród osób wyłączonych z ewidencji najliczniej reprezentowane były osoby o statusie długotrwale bezrobotnych 115 803 osoby (43% ogółu wyłączeń). Z grupy tej 53 193 osoby zostały wykreślane z ewidencji z powodu podjęcia pracy. Mniej liczną grupę 102 551 osób (38% ogółu wyłączeń) stanowili ludzie młodzi do 25 roku życia. Z grupy tej pracę podjęło 44 218 osób. Wpływ na taki stan rzeczy miała realizacja programów finansowanych w ramach działań 1.2 i 1.3 SPO RZL, które były skierowane do ludzi młodych i długotrwale bezrobotnych.

2.2. BEZROBOTNE KOBIETY

Według stanu na koniec 2006 roku kobiety stanowiły 105 818, tj. aż 62,6% ogółu osób bezrobotnych w województwie wielkopolskim. W analizowanym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, zauważalnie (bo o blisko 5 punktów procentowych) wzrósł udział procentowy kobiet w rejestrach urzędów pracy. Znaczący spadek bezrobocia dotyczył bowiem głównie mężczyzn o blisko 30% w stosunku do roku poprzedniego, wobec tylko 13,3% w wypadku kobiet.

Wielkość napływu kobiet do bezrobocia w stosunku do 2005 roku zwiększyła się o 1,6 punktu procentowego i w roku 2006 stanowił on ponad połowę ogólnej wielkości napływów (50,4%). Natomiast wielkość odpływu kobiet z rejestrów urzędów pracy mimo wzrostu o 1,3 punktu procentowego była nadal niższa niż wielkość odpływu mężczyzn z bezrobocia i wynosiła w 2006 roku 48,5% odpływu ogółem.

Przewaga bezrobotnych kobiet uwidaczniała się we wszystkich grupach osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, z wyjątkiem grupy osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, w której jednak mężczyźni stanowili tylko nieznaczną większość (51%). Rok 2006 pogłębił niekorzystne tendencje w tym zakresie obserwowane już w latach poprzednich.

Wykres 2.4. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2005-2006

Niekorzystne dla kobiet są w szczególności następujące zjawiska opisujące tę populację:

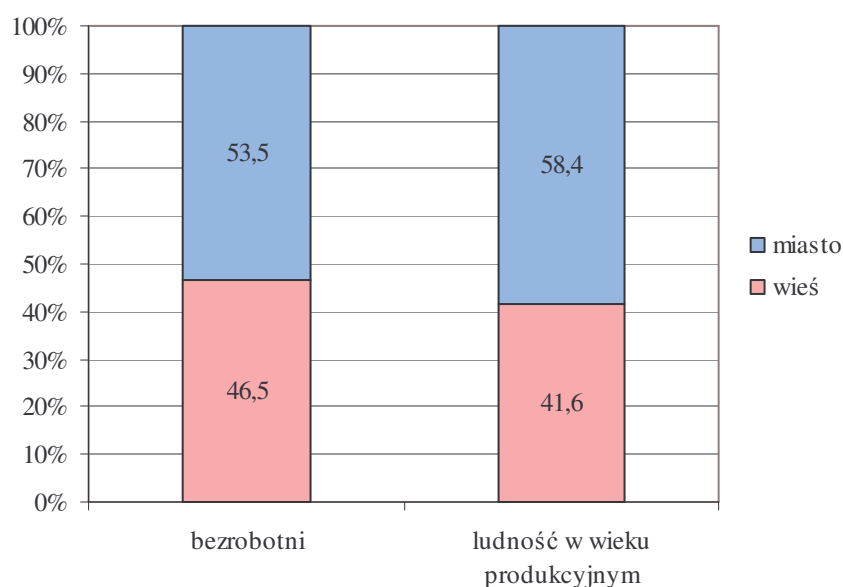
- 2/3 osób długotrwale bezrobotnych stanowią kobiety,
- blisko 3/4 osób pozostających w rejestrach urzędów pracy powyżej 24 miesiące stanowią kobiety,
- blisko 2/3 osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych to kobiety,
- blisko 2/3 osób bezrobotnych do 25 roku życia stanowią kobiety,
- 3/4 osób bezrobotnych, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia to kobiety,
- blisko 2/3 bezrobotnych mieszkańców wsi to kobiety.

Dane te potwierdzają dotychczas formułowane wnioski o znacznie trudniejszej sytuacji na rynku pracy kobiet niż mężczyzn. Kobiety łatwiej tracą pracę i mają większe trudności przy ponownym zatrudnieniu się.

2.3. BEZROBOCIE NA WSI

Mieszkańcy wsi stanowili 46,5% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa wielkopolskiego. Znaczną ich część (63%) stanowiły kobiety. Udział tych wielkości w rejestrach urzędów pracy w porównaniu z rokiem poprzednim wykazywał tendencję rosnącą.

Podkreślenia wymaga, relatywnie wyższy w stosunku do obszarów miejskich poziom bezrobocia na terenach wiejskich województwa wielkopolskiego, co obrazuje poniższy wykres.

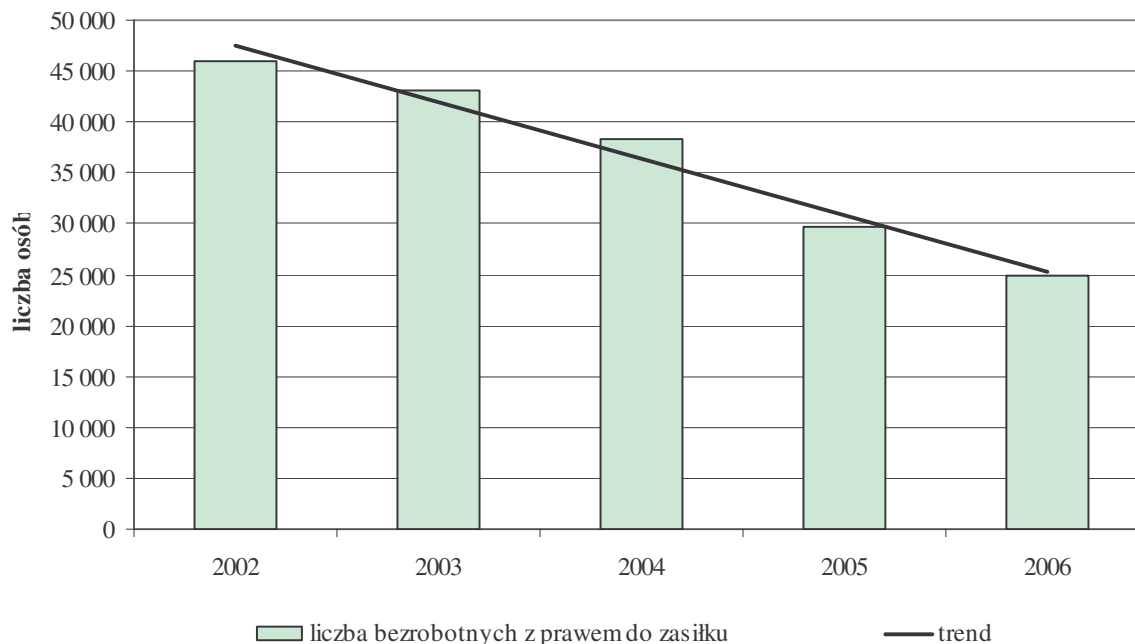
Wykres 2.5. Bezrobotni i ludność w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania

Niekorzystnym zjawiskiem jest to, że mimo iż na wsi zamieszkuje 41,6% ogółu osób w wieku produkcyjnym to udział mieszkańców wsi w rejestrach urzędów pracy wynosi aż 46,5%.

Znaczący wpływ na wysoki poziom bezrobocia na wsi mają przede wszystkim czynniki takie jak: niskie i mało zróżnicowane zawodowo wykształcenie (z reguły rolnicze), a ponadto mała mobilność zatrudnieniowa spowodowana przede wszystkim utrudnieniami komunikacyjnymi, względami ekonomicznymi (koszty dojazdu niewspółmiernie wysokie w stosunku do proponowanego przez pracodawcę wynagrodzenia) oraz uwarunkowaniami kulturowymi (kobieta wiejska jest tradycyjnie postrzegana jako osoba pracująca w obrębie gospodarstwa domowego i przydomowego). Podkreślenia wymaga, że przyczyną pasywnej postawy mieszkańców wsi na rynku pracy bywają często problemy osobowościowe związane z niską samoocena, małym poczuciem własnej wartości i brakiem pewności siebie.

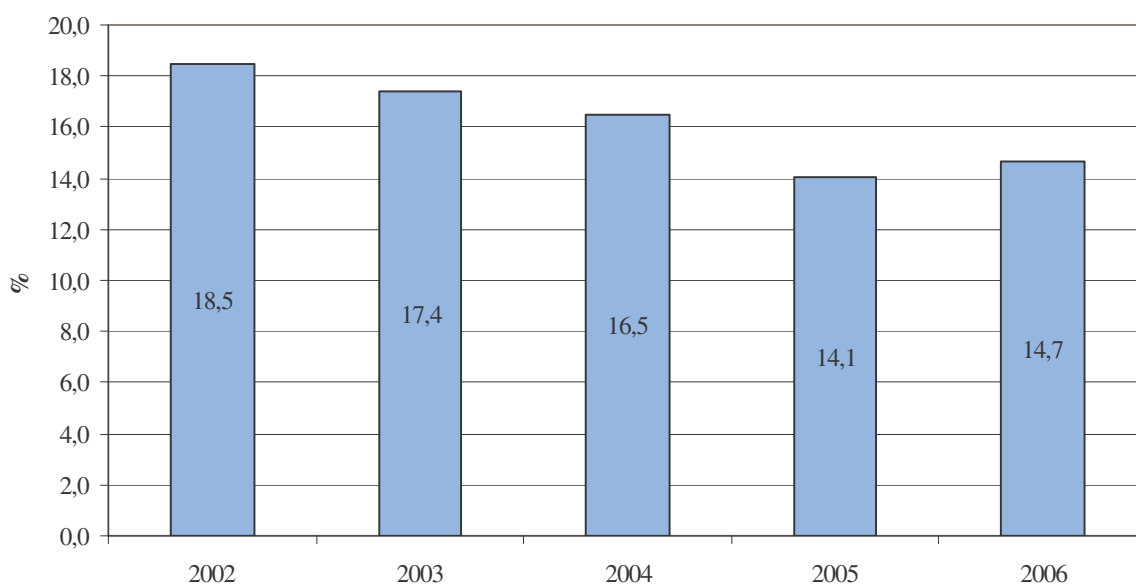
2.4. BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU

W końcu 2006 roku prawo do zasiłku posiadało 24 825 osób bezrobotnych, tj. 14,7% ogólnej ich liczby. W porównaniu z rokiem poprzednim grupa ta zmniejszyła się o 4 895 osób, tj. o 16,5%.

Wykres 2.6. Bezrobotni z prawem do zasiłku w latach 2002-2006

W 2006 zauważalnie wzrósł udział kobiet posiadających prawo do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku (49,1% w 2006 roku wobec 44,0% w 2005 roku). Gros osób z prawem do zasiłku stanowiły osoby poprzednio pracujące (97%).

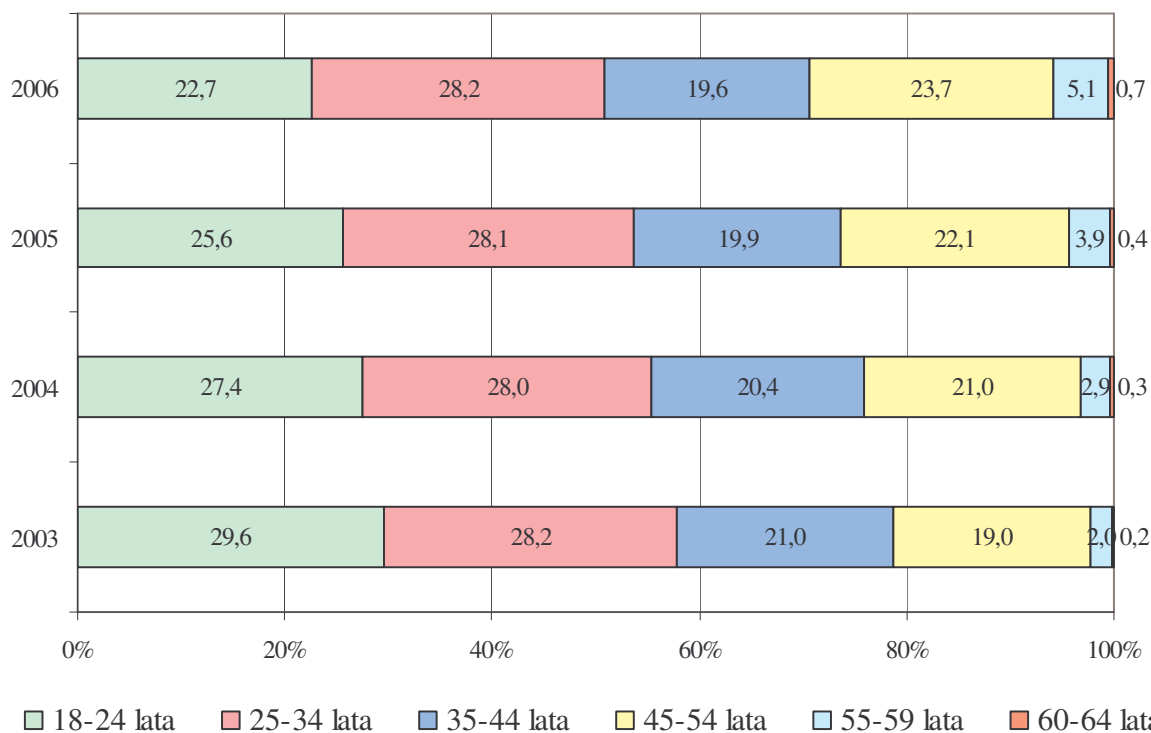
Wykres 2.7. Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w latach 2002-2006

Zarówno liczbę jak i udział osób z prawem do zasiłku na przestrzeni lat 2002-2005 charakteryzowała tendencja malejąca. W 2006 roku można zauważyć przełamanie tej tendencji w zakresie udziału osób z prawem do zasiłku w ogólnej wielkości bezrobocia, który wzrósł o 0,6 punktu procentowego w porównaniu z 2005 rokiem.

2.5. BEZROBOTNI WG WIEKU

Bezrobocie w Wielkopolsce dotyka głównie ludzi młodych, a osoby bezrobotne w wieku do 34 lat niezmiennie stanowią ponad połowę osób w ewidencji urzędów pracy (w 2006 roku 50,9%). Szczegółowa analiza bezrobocia wśród ludzi młodych pokazuje jednak, że ma ono zróżnicowany charakter.

Osoby bezrobotne w wieku od 25 do 34 lat od 4 lat mają stały udział w strukturze bezrobocia, grupę tę reprezentuje 28,2% bezrobotnych. Natomiast na przestrzeni lat 2003-2006 obserwuje się systematyczne zmniejszanie się udziału w rejestrach urzędów pracy osób w wieku do 24 lat (z 29,6% w 2003 roku do 22,7% w roku 2006). Przyczyną tego stanu rzeczy było przede wszystkim konsekwentne wspieranie aktywizacji tej grupy osób ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

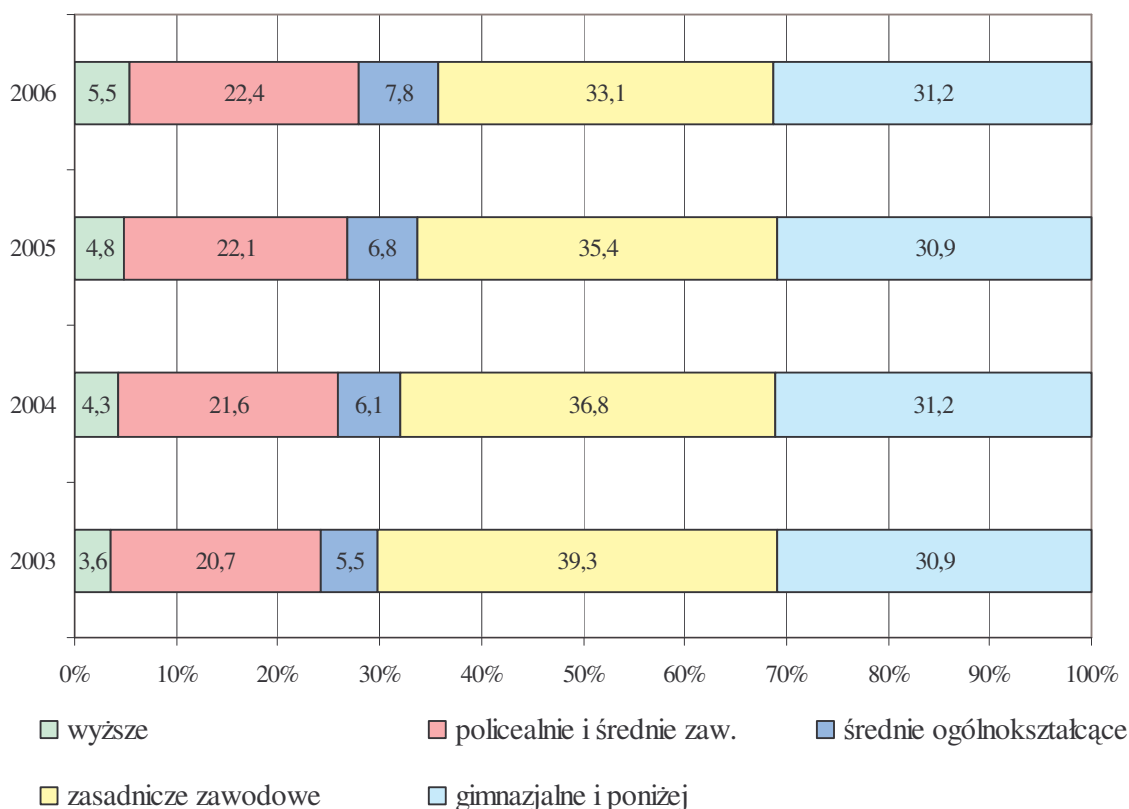
Wykres 2.8. Bezrobotni wg wieku w latach 2003-2006

Od 2003 roku obserwowano w statystyce urzędów pracy tendencję wzrostową udziału osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej od 21,2% w 2003 roku do 29,5 w 2006 roku. Mimo działań urzędów pracy wspierających tę grupę, jej przedstawiciele częściej niż osoby do 24 roku życia powracają do bezrobocia po zakończeniu zatrudnienia finansowanego ze środków będących w dyspozycji urzędów pracy.

2.6. BEZROBOTNI WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Znaczący spadek poziomu bezrobocia w 2006 roku spowodował, że każdy z poziomów wykształcenia był w analizowanym okresie reprezentowany przez osoby bezrobotne mniej licznie niż w roku poprzednim.

Wysokość poziomu wykształcenia reprezentowanego przez osoby bezrobotne znajdujące się w ewidencji urzędów pracy województwa wielkopolskiego systematycznie rośnie. Na przestrzeni lat 2003-2006 procentowy udział bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, policealnym i średnim zawodowym oraz wyższym rósł średnio o kilka dziesiątych punktu procentowego rocznie. W roku 2003 osoby bezrobotne z takim poziomem wykształcenia stanowiły 29,8% ogólnej liczby, natomiast w 2006 roku procent ten zwiększył się aż o 5,9 punktu, a zatem co trzecia osoba bezrobotna miała co najmniej średnie wykształcenie.

Wykres 2.9. Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2003-2006

W 2006 roku również co trzecia osoba bezrobotna posiadała najniższe możliwe wykształcenie (gimnazjalne i poniżej). Udział osób mających takie wykształcenie w rejestrach osób bezrobotnych od 4 lat nie ulega znaczącym zmianom i oscyluje w granicach nieznacznie przekraczających 30 %.

Odczuwalnie i systematycznie – na rzecz osób posiadających wykształcenie średnie i wyższe – zmniejsza się w rejestrach urzędów pracy udział osób posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe z 39,3% w 2003 roku do 33,1% w 2006 roku.

Można stwierdzić, że wielkopolski rynek pracy nie jest obecnie w stanie zapewnić pracy dla rosnącej liczby osób legitymujących się wysokim poziomem wykształcenia.

Na przestrzeni ostatnich 4 lat zmiany struktury wykształcenia wśród osób bezrobotnych są widoczne. Maleje udział osób o najniższych kwalifikacjach to znaczy zawodowych i poniżej (choć nadal pozostaje to powyżej 60%). W połączeniu z ciągłym i znacznym spadkiem bezrobocia może to świadczyć o zdynamizowaniu rynku pracy i skutecznym aktywizowaniu grupy osób najbardziej narażonej na pozostawanie w sferze długotrwałego bezrobocia. Jednocześnie należy podkreślić, że reforma edukacji spowodowała wzrost aspiracji

edukacyjnych młodzieży, która chętnie podejmowała decyzje o podwyższaniu poziomu wykształcenia.

Jednak obecność coraz większej ilości osób z wykształceniem wyższym w ewidencji urzędów pracy świadczy o niedostatecznym uwzględnianiu przy wyborze kierunku dalszej edukacji tzw. rynkowych aspektów tych decyzji. Efektem tego jest obserwowany obecnie na rynku pracy brak pracowników o wysokich kwalifikacjach technicznych przy równoczesnych znacznych nadwyżkach absolwentów kierunków takich jak: zarządzanie i marketing, pedagogika oraz ekonomia i administracja.

Rośnie zapotrzebowanie na pracę dla wykwalifikowanych, lecz niekoniecznie wysoko wykształconych osób. Zaczyna brakować dobrych fachowców i rzemieślników. Przyczyniło się do tego głównie narastające zjawisko emigracji zarobkowej, ale również szkolnictwo zawodowe niedostosowane do rosnących wymogów postępu technicznego i technologicznego.

2.7. BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA

Na koniec 2006 roku w urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowane były 38 332 osoby młode do 25 roku życia. Udział kobiet w tej populacji wynosił 63,4%. W stosunku do roku poprzedniego zanotowano w tej grupie spadek liczby bezrobotnych o 15 766 osób.

Tabela 2.1. Struktura bezrobocia wśród osób do 25 roku życia w 2006 roku

Wyszczególnienie		2005 rok		2006 rok		Dynamika 2005=100%
		Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	5 617	10,4	3 988	10,4	71,0
	1-3 m-cy	12 109	22,4	9 697	25,3	80,1
	3-6 m-cy	11 574	21,4	7 802	20,3	67,4
	6-12 m-cy	8 614	15,9	5 868	15,3	68,1
	12-24 m-cy	8 088	14,9	5 809	15,2	71,8
	pow. 24 m-cy	8 096	15,0	5 168	13,5	63,8
wykształcenie	wyższe	2 493	4,6	1 999	5,2	80,2
	policealne i śr. zawod.	16 317	30,2	11 530	30,1	70,7
	śr. ogólnokształcące	6 988	12,9	6 278	16,4	89,8
	zasadnicze zawodowe	18 598	34,4	11 341	29,6	61,0
	gimnazjalne i poniżej	9 702	17,9	7 184	18,7	74,0
staż pracy	do 1 roku	9 060	16,7	6 807	17,8	75,1
	1-5 lat	17 315	32,0	11 697	30,5	67,6
	5-10 lat	1 714	3,2	1 097	2,9	64,0
	bez stażu	26 009	48,1	18 731	48,8	72,0
Ogółem		54 098	100,0	38 332	100,0	70,9

Ponad połowa analizowanej grupy legitymowała się wykształceniem średnim i wyższym, co trzecia osoba miała wykształcenie zawodowe, a wykształcenie co piątej osoby było najniższe. Kobiety były lepiej wykształcone od mężczyzn ponieważ aż 57,8% z nich miało wykształcenie średnie lub wyższe.

Prawie połowa członków tej grupy nie miała żadnego doświadczenia zawodowego, co również w większym stopniu dotyczyło kobiet niż mężczyzn.

Ludzie młodzi wchodzący na rynek pracy muszą mieć okazję do zdobycia doświadczenia zawodowego. Pracodawcy wolą jednak zatrudniać pracowników, którzy mogą się pochwalić nie tylko teoretyczną, ale także praktyczną wiedzą. Zatem urzędy pracy od lat przeznaczają znaczne środki na udzielanie młodym ludziom pomocy w wejściu na rynek pracy. Są to działania efektywne, czego świadectwem był chociażby zanotowany w analizowanym roku spadek udziału tej grupy w statystykach urzędu pracy (z 25,6% w 2005 roku do 22,7% w 2006 roku).

2.8. BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA

Liczba przedstawicieli tej grupy osób bezrobotnych wg stanu na koniec grudnia 2006 roku wynosiła 29 018 osób i zmniejszyła się o 1 000 osób, tj. o 3,3%, w porównaniu ze stanem na koniec roku poprzedniego.

Tabela 2.2. Struktura bezrobocia wśród osób powyżej 50 roku życia w 2006 roku

Wyszczególnienie		2005 rok		2006 rok		Dynamika
		Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	2005=100%
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	1 391	4,6	1 659	5,7	119,3
	1-3 m-cy	3 073	10,2	2 984	10,3	97,1
	3-6 m-cy	2 578	8,6	2 611	9,0	101,3
	6-12 m-cy	4 125	13,7	3 835	13,2	93,0
	12-24 m-cy	5 330	17,8	4 424	15,2	83,0
	pow. 24 m-cy	13 521	45,1	13 505	46,6	99,9
wykształcenie	wyższe	747	2,5	758	2,6	101,5
	policealne i śr. zawod.	4 256	14,2	4 415	15,2	103,7
	śr. ogólnokształcące	1 563	5,2	1 622	5,6	103,8
	zasadnicze zawodowe	7 970	26,5	7 803	26,9	97,9
	gimnazjalne i poniżej	15 482	51,6	14 420	49,7	93,1
staż pracy	do 1 roku	2 771	9,2	2 671	9,2	96,4
	1-5 lat	1 854	6,2	1 820	6,3	98,2
	5-10 lat	2 265	7,5	2 262	7,8	99,9
	10-20 lat	6 344	21,1	6 380	22,0	100,6
	20-30 lat	11 308	37,7	10 455	36,0	92,5
	30 lat i więcej	3 524	11,8	3 394	11,7	96,3
	bez stażu	1 952	6,5	2 036	7,0	104,3
	Ogółem	30 018	100,0	29 018	100,0	96,7

Jest to grupa osób bezrobotnych o niskim poziomie wykształcenia. Prawie połowa tej populacji legitymuje się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, a co czwarty jej przedstawiciel posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Co druga osoba reprezentująca tę grupę pozostaje w bezrobociu powyżej 24 miesiące, a ponad 60% figuruje w ewidencji urzędów pracy powyżej 12 miesięcy.

Co trzecia osoba posiada staż zawodowy w przedziale od 20-30 lat, a co czwarta w przedziale od 10-20 lat. Równocześnie jednak co szósta osoba posiada staż pracy nie przekraczający pięciu lat, a aż 7% osób nie może okazać się żadnym udokumentowanym stażem pracy.

Udział kobiet w tej grupie osób bezrobotnych w ostatnich latach rośnie, a na przestrzeni 12 ostatnich miesięcy wzrósł z 45,6% do 49,0%. Posiadały one w większości niższe wykształcenie niż mężczyźni z tej grupy wiekowej. Wg stanu na koniec 2006 roku aż 71,8% z nich legitymowała się wykształceniem zawodowym i niższym z 2/3 z nich pozostawały w bezrobociu powyżej 12 miesięcy.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia mają duże trudności ze znalezieniem zatrudnienia ze względu na niski poziom wykształcenia i długie pozostawanie w rejestrach osób bezrobotnych. Osoby te czują się dyskryminowane przez pracodawców, co nasila pasywność ich postaw. Pracodawcy obawiają się zwłaszcza problemów związanych z większą skłonnością do chorób charakteryzującą tę grupę oraz mniejszą niż u ludzi młodych kreatywnością i dynamicznością jej przedstawicieli.

2.9. DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI

W rejestrach urzędów pracy w końcu 2006 roku znajdowało się 105 909 osób długotrwale bezrobotnych, tj. aż 62,6% ogólnej liczby osób bezrobotnych. Udział ten w stosunku do 2005 roku nieznacznie się obniżył (o 0,5 punktu procentowego).

Wśród osób długotrwale bezrobotnych blisko połowę do niedawna stanowiły osoby młode do 34 roku życia. W 2006 roku takich osób było już tylko 43,5%. Udział tej grupy wiekowej długotrwale bezrobotnych kobiet także uległ obniżeniu z 50,5% w 2005 roku do 47,9% w 2006 roku. Dalsze obniżanie się tego udziału w następnych latach byłoby bardzo pożądaną tendencją.

Długotrwale bezrobotne młode kobiety są liczniej reprezentowane niż mężczyźni (stanowią aż 3/4 tej grupy wiekowej osób długotrwale bezrobotnych).

W 2006 roku udział długotrwale bezrobotnych kobiet w wieku powyżej 45 roku życia był niższy niż udział przedstawicieli tego przedziału wiekowego w całej populacji osób długotrwale bezrobotnych (29,2% dla kobiet wobec 34,7% dla ogółu).

Tabela 2.3. Struktura bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych w 2006 roku

Wyszczególnienie		2005 rok		2006 rok		Dynamika
		Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	2005=100%
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	4 372	3,3	3 932	3,7	89,9
	1-3 m-cy	9 633	7,2	7 812	7,4	81,1
	3-6 m-cy	8 806	6,6	6 937	6,5	78,8
	6-12 m-cy	11 293	8,5	8 491	8,0	75,2
	12-24 m-cy	32 535	24,4	25 169	23,8	77,4
	pow. 24 m-cy	66 763	50,0	53 568	50,6	80,2
wiek	18-24 lat	26 067	19,5	17 672	16,7	67,8
	25-34 lat	36 513	27,4	28 385	26,8	77,7
	35-44 lat	29 596	22,2	23 115	21,8	78,1
	45-54 lat	34 318	25,7	29 424	27,8	85,7
	55-59 lat	6 277	4,7	6 463	6,1	103,0
	60-64 lat	631	0,5	850	0,8	134,7
wykształcenie	wyższe	4 178	3,1	3 864	3,6	92,5
	policealne i śr. zawod.	26 282	19,7	21 539	20,3	82,0
	śr. ogólnokształcące	7 346	5,5	6 749	6,4	91,9
	zasadnicze zawodowe	48 199	36,1	35 751	33,8	74,2
	gimnazjalne i poniżej	47 397	35,6	38 006	35,9	80,2
staż pracy	do 1 roku	21 583	16,2	17 191	16,2	79,7
	1-5 lat	27 564	20,6	20 684	19,5	75,0
	5-10 lat	17 944	13,5	14 253	13,5	79,4
	10-20 lat	24 368	18,3	19 579	18,5	80,3
	20-30 lat	15 011	11,2	11 814	11,2	78,7
	30 lat i więcej	1 775	1,3	1 563	1,5	88,1
	bez stażu	25 157	18,9	20 825	19,6	82,8
Ogółem		133 402	100,0	105 909	100,0	79,4

Ponad 2/3 osób długotrwale bezrobotnych legitymuje się wykształceniem zawodowym i niższym.

W 2006 roku ponad połowa tej grupy pozostawała w ewidencji urzędów pracy powyżej 24 miesięcy (50,6%), przy czym dla kobiet procent ten był jeszcze mniej korzystny (54,6%).

Co piąta osoba w tej populacji nie posiadała stażu pracy.

Długotrwale bezrobocie ma szereg negatywnych aspektów, a w szczególności: utrwalanie się syndromu tzw. „wyuczony bezradności” i inne problemy osobowościowe, szybka dezaktualizacja zdobytych wcześniej umiejętności zawodowych oraz praca w „szarej strefie” bez zabezpieczenia socjalnego.

2.10. Niepełnosprawni

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim na koniec 2006 wynosiła 5 691, tj. 3,4% ogólnej liczby osób bezrobotnych. W tej grupie bezrobotnych przeważały kobiety, które stanowiły 53,6% tej populacji.

Udział osób niepełnosprawnych w rejestrach urzędów pracy wzrósł z 2,9% w 2005 roku do 3,4% w 2006 roku.

Tabela 2.4. Struktura bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych w 2006 roku

Wyszczególnienie		2005 rok		2006 rok		Dynamika
		Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	2005=100%
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	402	6,6	389	6,8	96,8
	1-3 m-cy	908	15,0	819	14,4	90,2
	3-6 m-cy	827	13,6	733	12,9	88,6
	6-12 m-cy	977	16,1	871	15,3	89,2
	12-24 m-cy	1 046	17,3	1 019	17,9	97,4
	pow. 24 m-cy	1 905	31,4	1 860	32,7	97,6
wiek	18-24 lat	791	13,0	616	10,8	77,9
	25-34 lat	1 167	19,2	1 094	19,2	93,7
	35-44 lat	1 175	19,4	1 013	17,8	86,2
	45-54 lat	2 370	39,1	2 282	40,1	96,3
	55-59 lat	515	8,5	596	10,5	115,7
	60-64 lat	47	0,8	90	1,6	191,5
wykształcenie	wyższe	128	2,1	141	2,5	110,2
	policealne i śr. zawod.	1 025	16,9	956	16,8	93,3
	śr. ogólnokształcące	304	5,0	290	5,1	95,4
	zasadnicze zawodowe	2 290	37,8	2 148	37,7	93,8
	gimnazjalne i poniżej	2 318	38,2	2 156	37,9	93,0
staż pracy	do 1 roku	872	14,4	781	13,7	89,6
	1-5 lat	994	16,4	917	16,1	92,3
	5-10 lat	773	12,8	760	13,4	98,3
	10-20 lat	1 282	21,1	1 246	21,9	97,2
	20-30 lat	1 160	19,1	1 073	18,9	92,5
	30 lat i więcej	199	3,3	201	3,5	101,0
	bez stażu	785	12,9	713	12,5	90,8
Ogółem		6 065	100,0	5 691	100,0	93,8

Najliczniej reprezentowaną przez osoby niepełnosprawne grupą wiekową jest przedział od 45 do 54 roku życia (40,1% ogólnej liczby bezrobotnych osób niepełnosprawnych). Zastanawia niewielki udział osób młodych do 34 roku życia w tej populacji tylko 30% wobec 50% dla ogółu osób bezrobotnych.

Rynek pracy stawia wysokie wymagania dotyczące kwalifikacji, tymczasem struktura wykształcenia niepełnosprawnych bezrobotnych w Wielkopolsce stanowi ogromne wyzwanie dla służb prozatrudnieniowych. Tylko 2,5% z tej grupy posiadało na koniec 2006 roku wykształcenie wyższe, 16,8% policealne i średnie zawodowe, a 5,1% średnie ogólnokształcące.

Większość osób niepełnosprawnych legitymuje się wykształceniem zawodowym (37,7%) oraz gimnazjalnym i poniżej (37,9%). Niski poziom wykształcenia w połączeniu z często znaczną niepełnosprawnością nie czyni z tej grupy osób bezrobotnych atrakcyjnych pracowników, mimo korzyści finansowych, które zazwyczaj gwarantuje ich zatrudnienie.

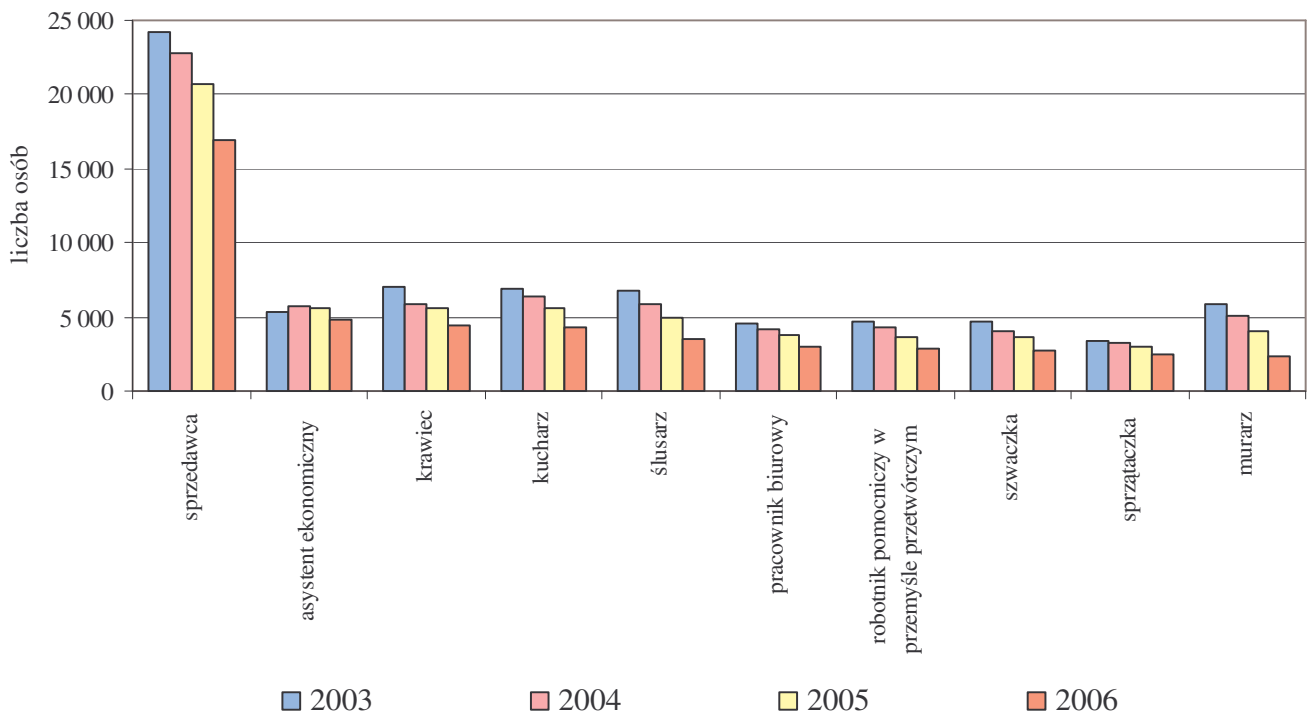
2.11. BEZROBOTNI WG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI

Lista zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie w ciągu ostatnich lat uległa tylko niewielkim zmianom polegającym na okresowej zmianie ich pozycji w rankingu.

W tabeli i na wykresie zamieszczono informacje dotyczące kształtowania się w latach 2003-2006 wielkości liczbowych opisujących bezrobocie dotyczące dziesięciu zawodów reprezentowanych przez najliczniejsze grupy bezrobotnych. We wszystkich tych profesjach nastąpił w 2006 spadek wartości bezwzględnych spowodowany znacznym spadkiem bezrobocia.

Tabela 2.5. Zawody najliczniej występujące wśród osób bezrobotnych (porównanie lat 2003-2006)

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec roku				wzrost/ spadek
		2003	2004	2005	2006	2006- 2005
1.	sprzedawca	24 217	22 776	20 682	16 966	-3 716
2.	asystent ekonomiczny (zawód szkolny: technik ekonomista)	5 318	5 700	5 601	4 836	-765
3.	krawiec	7 002	5 823	5 587	4 482	-1 105
4.	kucharz	6 955	6 369	5 562	4 244	-1 318
5.	ślusarz	6 746	5 865	4 955	3 525	-1 430
6.	pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych)	4 614	4 109	3 745	2 978	-767
7.	robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	4 650	4 267	3 703	2 813	-890
8.	szwaczka	4 626	4 070	3 604	2 788	-816
9.	sprzątaczką	3 384	3 206	3 002	2 488	-514
10.	murarz	5 807	5 141	3 991	2 388	-1 603

Wykres 2.10. Zawody najliczniej występujące wśród bezrobotnych w latach 2003-2006

Od lat niekwestionowanym liderem wśród zawodów z największą liczbą osób bezrobotnych jest zawód sprzedawcy. Zawód ten w rejestrach wielkopolskich urzędów pracy, zarówno 2006 roku jak i w latach wcześniejszych, reprezentowała co dziesiąta osoba bezrobotna i co szósta bezrobotna kobieta. Jest tak dlatego, że bardzo łatwo go zdobyć ze względu na nieskomplikowany zakres zadań i umiejętności potrzebnych do jego wykonywania. Pozwala to na szybkie przyuczenie się do świadczenia tego rodzaju pracy osobom nie posiadającym potrzebnego wykształcenia i doświadczenia, na co szansę daje wysoka fluktuacja kadr od lat notowana w tym zawodzie.

Na uwagę zasługuje, że ponad ¼ kobiet w rejestrach osób bezrobotnych województwa wielkopolskiego reprezentuje tylko cztery zawody, tj.: sprzedawca, asystent ekonomiczny, krawiec i kucharz.

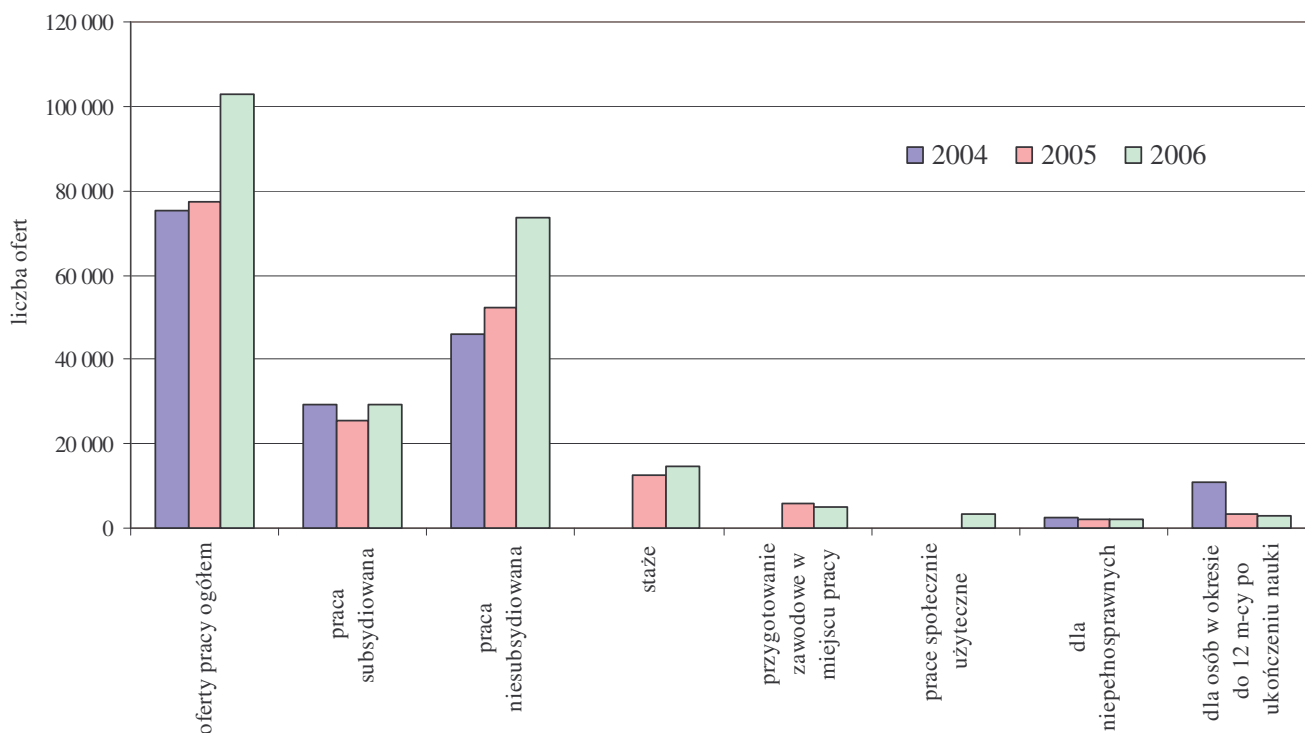
Znaczny udział w strukturze bezrobocia wg zawodów i specjalności mają osoby bezrobotne bez zawodu, mające wykształcenie średnie ogólnokształcące, gimnazjalne i poniżej i nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych. Grupa ta stanowiła 18,3% ogólnej liczby osób bezrobotnych i w porównaniu z rokiem poprzednim uległa znacznemu zmniejszeniu.

3. AKTYWIZACJA BEZROBOTNYCH W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY

3.1. OFERTY PRACY

Liczba ofert pracy pozyskanych przez powiatowe urzędy pracy przekroczyła 100 tysięcy. W porównaniu do lat ubiegłych tj. 2004 i 2005, widoczny jest wzrost o około jedną czwartą. Spośród wszystkich ofert pracy pozyskanych przez powiatowe urzędy pracy, niespełna 30 tysięcy dotyczyło zatrudnienia subsydiowanego.

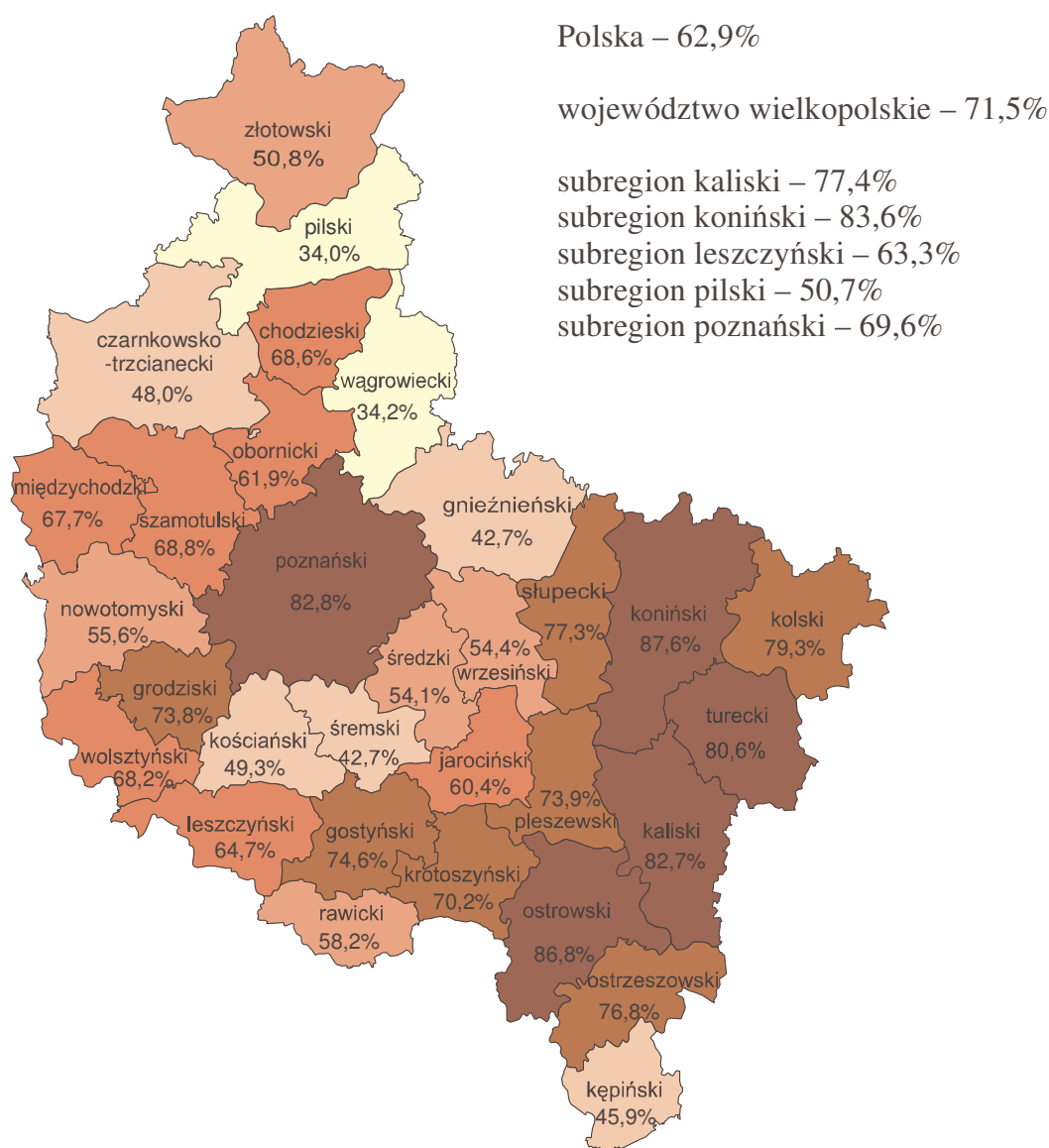
Od 2004 roku urzędy pracy zdobywają coraz większą liczbę ofert pracy w ogóle, przy czym dynamika pozyskania niesubsydiowanych miejsc zatrudnienia jest znacznie wyższa w 2006 roku stanowiły one 71,5% łącznej liczby zgłoszonych miejsc pracy. W 2004 roku urzędy pozyskały łącznie 75 247 miejsc pracy, w 2005 roku 77 490, a w 2006 roku 102 870. Liczba ofert pracy subsydiowanych kształtowała się w tych latach następująco: 29 148 w 2004, 25 343 w 2005, 29 295 w 2006.

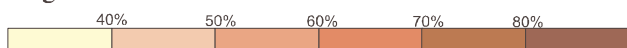
Wykres 3.1. Oferty pracy w latach 2004-2006

Malejące znaczenie zatrudnienia subsydiowanego jest zauważalne w całej Wielkopolsce, jednakże zjawisko to kształtuje się w województwie nierównomiernie. W subregionach konińskim i kaliskim blisko 80% pozyskanych miejsc pracy to stanowiska pracy niesubsydiowanej, natomiast w subregionie pilskim wskaźnik ten nieznacznie przekroczył 50%. W skali powiatów rozpiętości te były jeszcze większe: od 87% w powiecie ostrowskim do 34% w powiecie wągrowieckim.

Udział procentowy ofert pracy niesubsydiowanej w ofertach pracy ogółem w 2006 roku

Legenda:

Wśród zgłoszeń ofert subsydiowanych największą popularnością cieszyły się staże 14 686 zgłoszeń w powiatowych urzędach pracy i przygotowanie zawodowe 4 887 zgłoszeń. Należy dodać, że do zgłoszonych ofert pracy wlicza się wyżej wymienione formy aktywizacji zawodowej, jednakże w praktyce nie są to oferty pracy etatowej, bowiem nie wszyscy pracodawcy deklarują dalsze zatrudnienie po zakończonym okresie odbywania stażu czy przygotowania zawodowego. Ponadto zgłoszenia wolnych miejsc pracy nie mają bezpośredniego przełożenia na liczbę podjęć pracy. Wpływa na to kilka czynników:

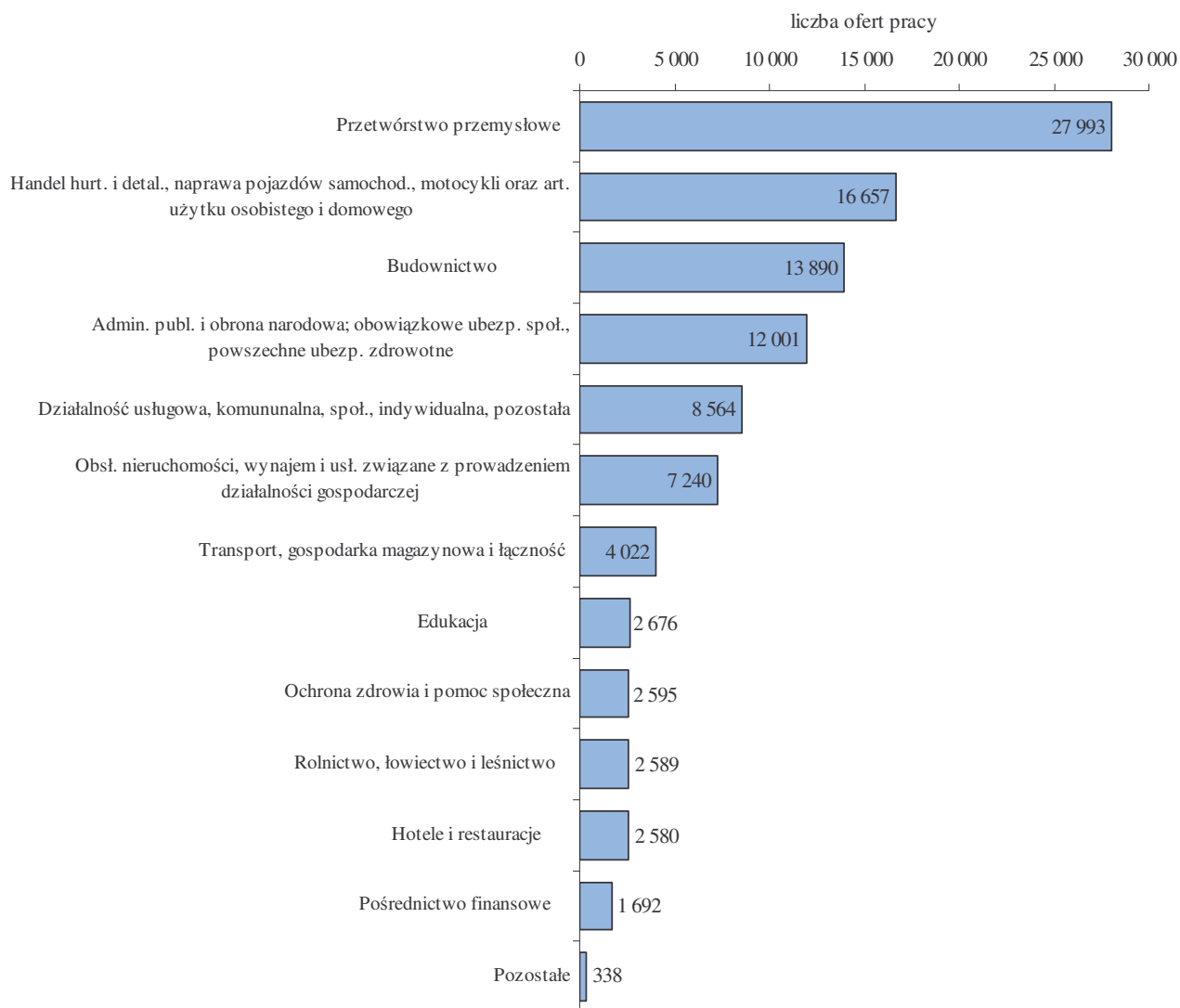
- trudności w znalezieniu odpowiednich kandydatów na znaczną część ofert,
- zbyt duże rozbieżności pomiędzy pracodawcami i kandydatami do pracy w zakresie warunków pracy i wynagrodzenia,
- korzystanie przez pracodawców równoległe z różnych źródeł rekrutacji kandydatów do pracy.

Wzrastające pozyskanie ofert pracy wolnorynkowych, niedofinansowanych przez Fundusz Pracy i Europejski Fundusz Społeczny, wskazuje na zwiększenie chłonności wielkopolskiego rynku pracy. Pozwala to przypuszczać, iż środki aktywizujące bezrobotnych będą przesuwane na inne formy, między innymi szkolenia i dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

3.1.1. OFERTY PRACY WEDŁUG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Najwięcej zgłoszonych miejsc pracy pochodziło z przetwórstwa przemysłowego tj. 27 993 oferty, handlu tj. 16 657 i budownictwa tj. 13 890. Znaczna liczba ofert pracy została zgłoszona przez administrację publiczną (12 001). Prawdopodobnie wynika to z dużego zapotrzebowania podmiotów z tej sekcji na staże i przygotowanie zawodowe.

Warto zauważyć, iż w niektórych sekcjach działalności gospodarczej liczba rejestrujących się osób bezrobotnych była niższa niż liczba ofert pracy. Zjawisko to miało miejsce w sekcji I (transport, gospodarka magazynowa, łączność), w sekcji J (pośrednictwo finansowe), w sekcji K (obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej) oraz sekcji L (administracja publiczna i obrona narodowa). W budownictwie i edukacji liczba osób rejestrujących się w urzędach pracy była bardzo zbliżona do liczby zgłoszonych ofert pracy.

Wykres 3.2. Oferty pracy wg rodzaju działalności

3.1.2. OFERTY PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

Zapotrzebowanie na pracowników zgłaszane w 2006 roku przez pracodawców w powiatowych urzędach pracy cechuje zbliżona do roku poprzedniego struktura pod względem popytu na pracę. Po raz kolejny najwięcej ofert pracy było kierowanych dla sprzedawców. W czołowej dziesiątce znalazły się ponadto następujące stanowiska: robotnik gospodarczy, pracownik biurowy, szwaczka, murarz, pracownik administracyjny, robotnik budowlany, kierowca samochodu ciężarowego, robotnik pomocniczy w przetwórstwie, magazynier. Różnice występują głównie w liczbie zgłaszanych ofert. W 2005 roku w 16 zawodach liczba zgłoszonych ofert pracy przekroczyła 1000, w roku 2006 – już w 21 zawodach.

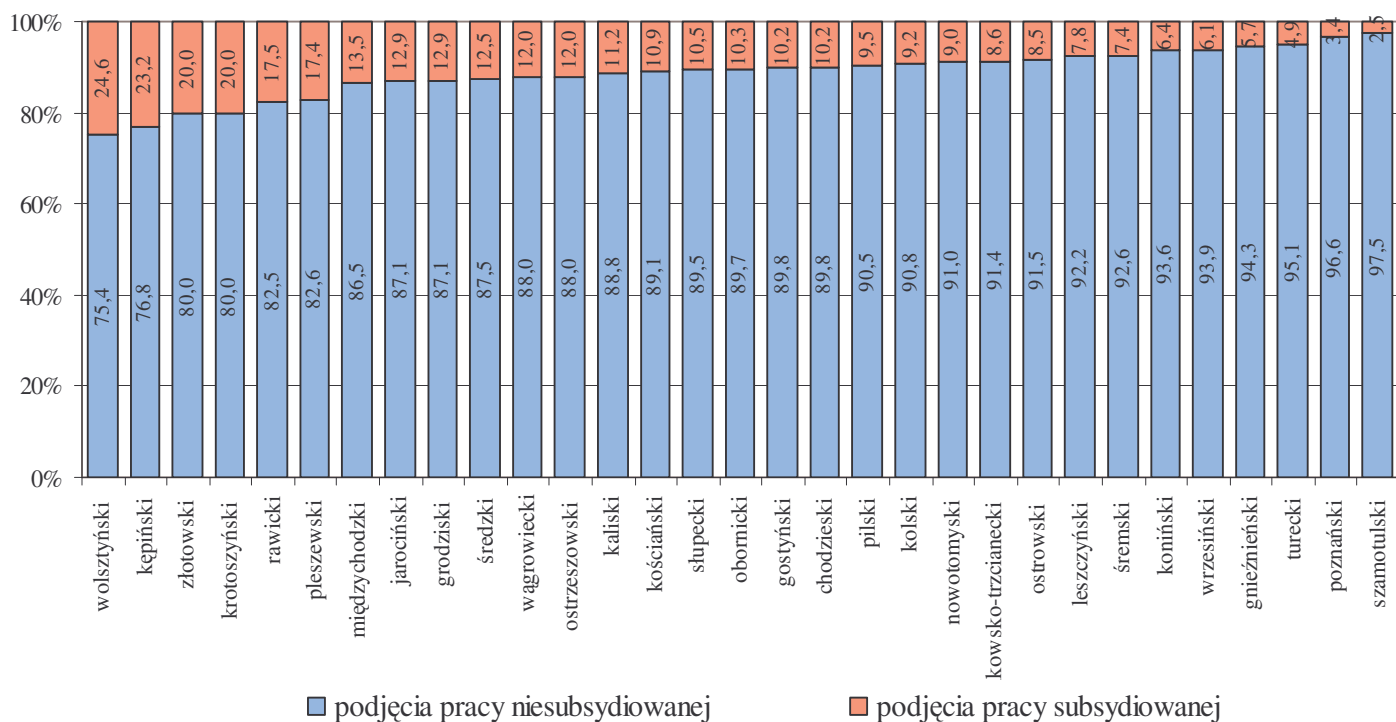
Niepokojącym zjawiskiem jest bardzo mała zdolność zaspokojenia potrzeb pracodawców przez osoby bezrobotne zarejestrowane w urzędach pracy. Problem ten jest tym większy, im wyższe kwalifikacje potrzebne są do wykonywania określonej pracy. Najwidoczniejsze braki odczuwane są w zawodach spawacza (siedmiokrotnie więcej zgłoszonych ofert pracy niż zarejestrowanych w ciągu roku bezrobotnych), zbrojarza (popyt blisko sześciokrotnie większy niż podaż), robotnika w przemyśle, kierowcy wózka jezdniowego (pięć razy więcej ofert niż zarejestrowanych bezrobotnych i operatora maszyn (czterokrotna różnica).

Tabela 3.1. Liczba ofert pracy przewyższająca liczbę zarejestrowanych bezrobotnych

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych zarejestr. w 2006 roku	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2006 roku	liczba ofert / liczba bezrobotnych
1.	pozostali spawacze i pokrewni	69	481	7,0
2.	zbrojarz	106	605	5,7
3.	pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	404	2 066	5,1
4.	pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfik.	108	548	5,1
5.	kierowca operator wózków jezdniowych	126	548	4,3
6.	robotnik gospodarczy	2 265	8 252	3,6
7.	spawacz ręczny łukiem elektrycznym	211	658	3,1
8.	brukarz	184	558	3,0
9.	spawacz ręczny gazowy	359	1 031	2,9
10.	kierowca samochodu ciężarowego	1 275	2 699	2,1
11.	przedstawiciel handlowy (przedstawiciel regionalny)	518	1 077	2,1
12.	pracownik ochrony mienia i osób (zawód szkolny: tech. ochrony fizycznej osób i mienia)	705	1 419	2,0
13.	cieśla	369	723	2,0

3.2. PODJĘCIA PRACY

W 2006 roku z powodu podjęcia pracy zostało wyrejestrowanych z urzędów pracy 128 788 osób. Niespełna 10% z tej liczby stanowiły podjęcia pracy subsydiowanej. Dofinansowanie zatrudnienia nie jest więc czynnikiem istotnie wpływającym na zdolności zatrudnieniowe pracodawców. Obraz ten jednak trzeba uzupełnić o kilkunastotysięczną liczbę bezrobotnych świadczących pracę w ramach stażów i przygotowań zawodowych. Odsetek podjęć pracy na oferty subsydiowane wahał się od 2,5% w powiecie szamotulskim do 24,6% w powiecie wolsztyńskim.

Wykres 3.3. Podjęcia pracy subsydiowanej i niesubsydiowanej w 2006 roku

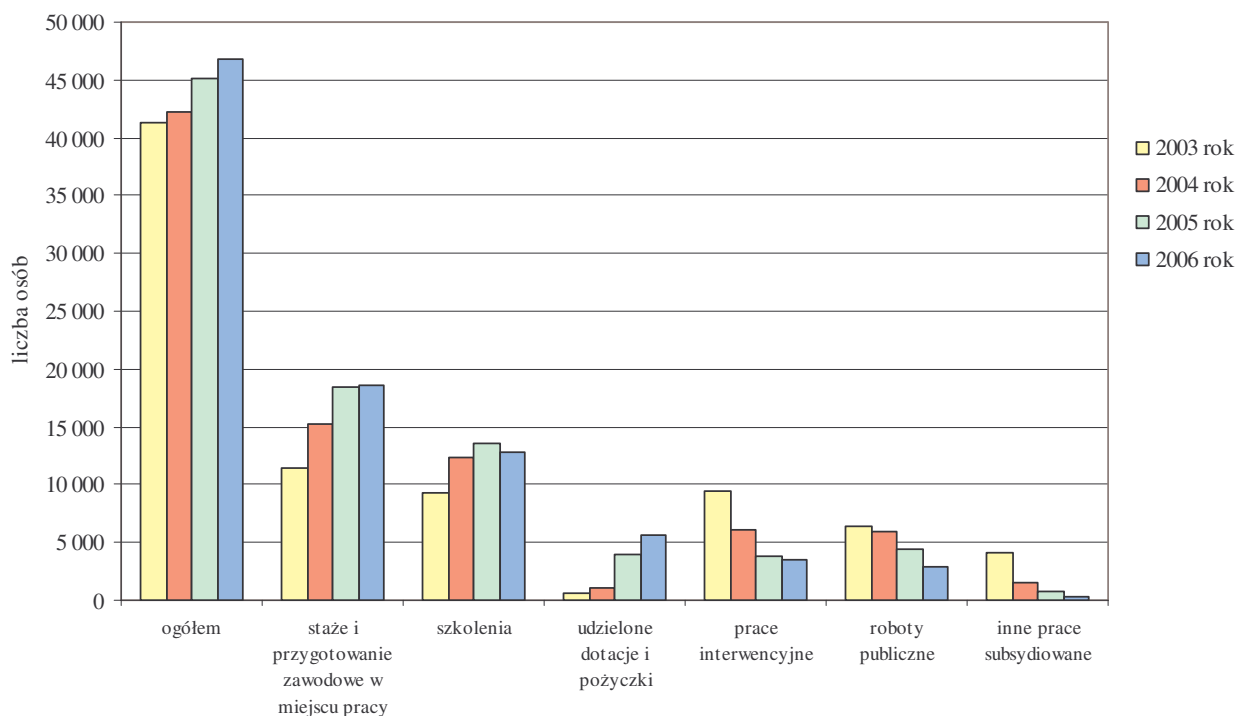
W 2006 roku liczba bezrobotnych objęta działaniami aktywizującymi nieznacznie, bo o 1 663 osoby, wzrosła w stosunku do roku poprzedniego, a tendencja zwykła utrzymywała się od 2003 roku. Łącznie w minionym roku różnymi formami aktywizującymi objęto 46 789 bezrobotnych.

W roku ubiegłym nastąpiły wyraźne zmiany w strukturze podjętych działań – zmalało znaczenie prac interwencyjnych i robót publicznych, a wzrosła liczba udzielonych dotacji. W 2006 pojawił nowy rodzaj działań – prace społecznie użyteczne.

Należy zaznaczyć, że urzędy pracy kierowały swoją ofertą do coraz mniej licznej grupy osób bezrobotnych, średniomiesięczna liczba bezrobotnych w 2005 roku wyniosła blisko 221 tysięcy, podczas gdy w roku 2006 już tylko 190 tysięcy. W efekcie z pomocy urzędów pracy skorzystał większy odsetek klientów niż w latach ubiegłych. Liczbę aktywizowanych osób w latach 2004-2006 przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 3.2. Aktywizacja bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2004-2006

Aktywne formy	Liczba aktywizowanych bezrobotnych w latach						dynamika % 2005=100
	2004		2005		2006		
	Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	
prace interwencyjne	6 154	14,6	3 875	8,6	3 490	7,5	90,1
roboty publiczne	5 925	14,0	4 495	10,0	2 930	6,3	65,2
udzielone dotacje i pożyczki	1 056	2,5	4 022	8,9	5 587	11,9	138,9
szkolenia	12 285	29,1	13 526	30,0	12 758	27,2	94,3
staże i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	15 247	36,1	18 517	41,0	18 526	39,6	100,0
prace społecznie użyteczne	—	—	—	—	3 137	6,7	
inne prace subsydiowane	1 579	3,7	691	1,5	361	0,8	52,2
ogółem	42 246	100,0	45 126	100,0	46 789	100,0	103,7
stosunek % osób objętych aktywizacją do średniorocznej liczby osób bezrobotnych	17,6		20,3		24,6		×

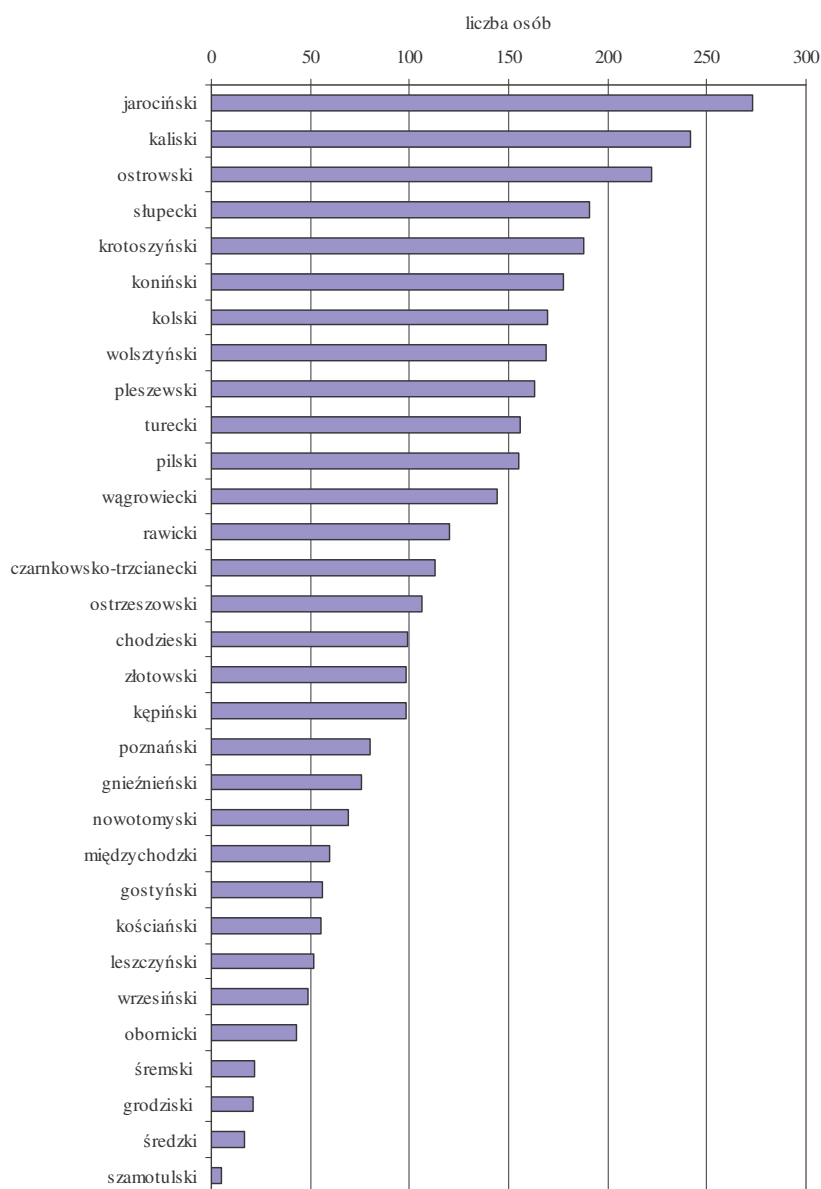

Wykres 3.4. Aktywizacja bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2003-2006

3.2.1. PRACE INTERWENCYJNE

Urzędy pracy z każdym rokiem coraz mniej bezrobotnych kierują do pracy w ramach prac interwencyjnych. Mniejsze zainteresowanie tą formą pomocy wykazują też zakłady pracy. W 2006 roku do prac interwencyjnych skierowano ogółem 3 490 bezrobotnych, tj. prawie 2-krotnie mniej niż w 2004 roku i ponad 2,5-krotnie mniej niż w 2003 roku.

Najwięcej bezrobotnych do prac interwencyjnych skierowano w powiecie jarocińskim 273 osoby, najmniej w powiecie szamotulskim 5 osób. Najczęściej do prac interwencyjnych kierowały urzędy pracy z podregionu kaliskiego 1 292 osoby, najmniej poznańskiego 442 osoby. Z tej formy wsparcia korzystały przede wszystkim osoby długotrwale bezrobotne.

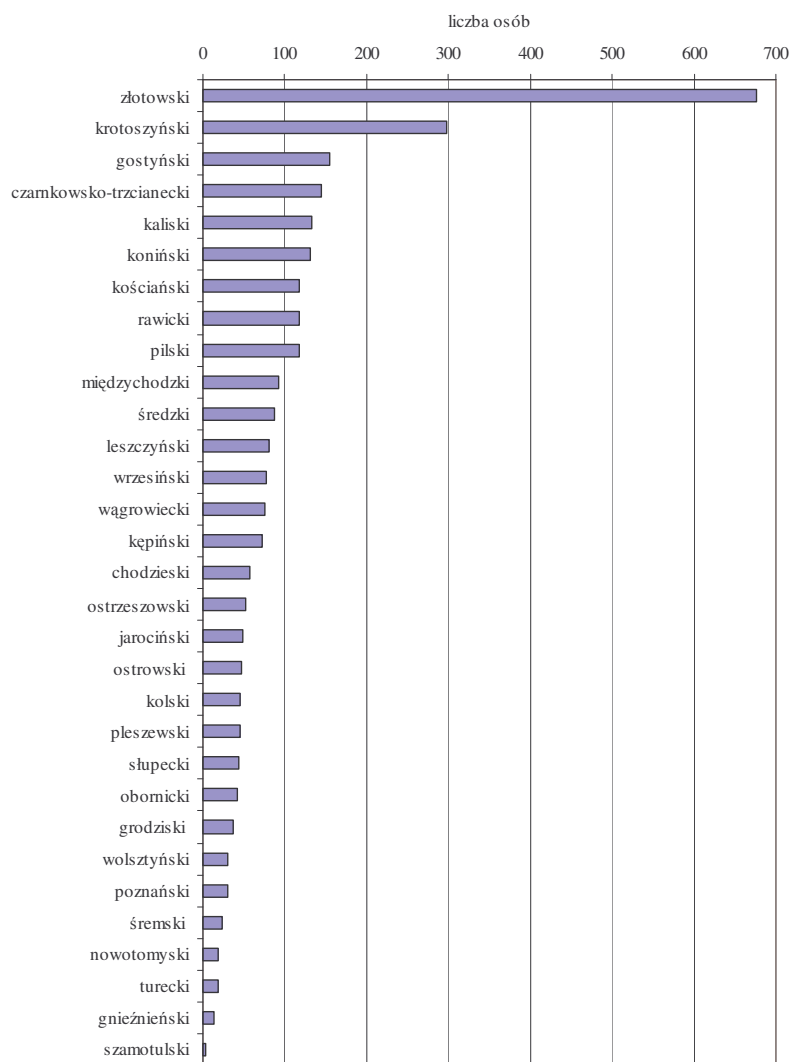

Wykres 3.5. Aktywizacja bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych powiatach województwa wielkopolskiego w 2006 roku

3.2.2. ROBOTY PUBLICZNE

Roboty publiczne to druga po pracach interwencyjnych forma aktywizacji bezrobotnych, która najbardziej traci na popularności. Jest to forma, która jest najmniej efektywna, bowiem najczęściej zakończenie refundacji kosztów wynagrodzeń za skierowanych pracowników oznacza ich zwolnienie z pracy. Najczęściej w ramach robót publicznych zatrudniały jednostki samorządowe.

W roku ubiegłym do pracy w ramach robót publicznych skierowano 2 930 osób, z czego najwięcej, bo 1 071 osób, w podregionie pilskim, w tym w powiecie złotowskim 676 osoby. Najmniej bezrobotnych do robót publicznych kierowały urzędy pracy z powiatu konińskiego.

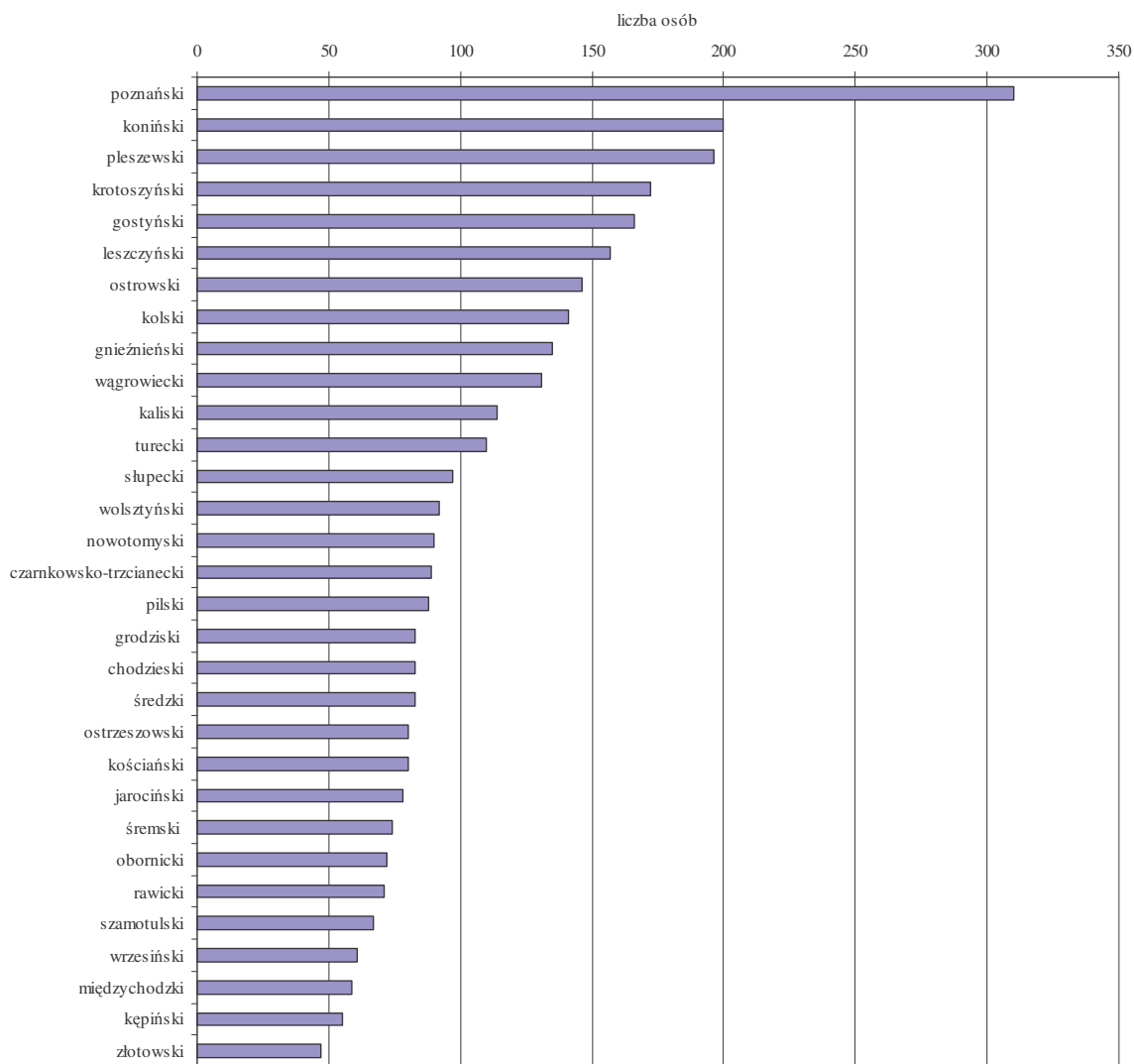
Wykres 3.6. Aktywizacja bezrobotnych w ramach robót publicznych powiatach województwa wielkopolskiego w 2006 roku

Poprzez tą formę zatrudnienia aktywizowano głównie osoby długotrwale bezrobotne i powyżej 50 roku życia, dla których trudno o ofertę pracy na otwartym rynku pracy.

3.2.3. DOTACJE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I NA WYPOSAŻENIE MIEJSC PRACY

Diametralnie inną sytuację niż w wyżej opisanych formach zatrudnienia zanotowano w przypadku dotacji na utworzenie miejsc pracy. W przeciągu trzech ostatnich lat liczba udzielonych dotacji wzrosła 9-rotnie i wyniosła od 614 w 2003 roku do 5 587 w roku 2006. Jest to najbardziej efektywna i najbardziej pożądana forma zatrudnienia.

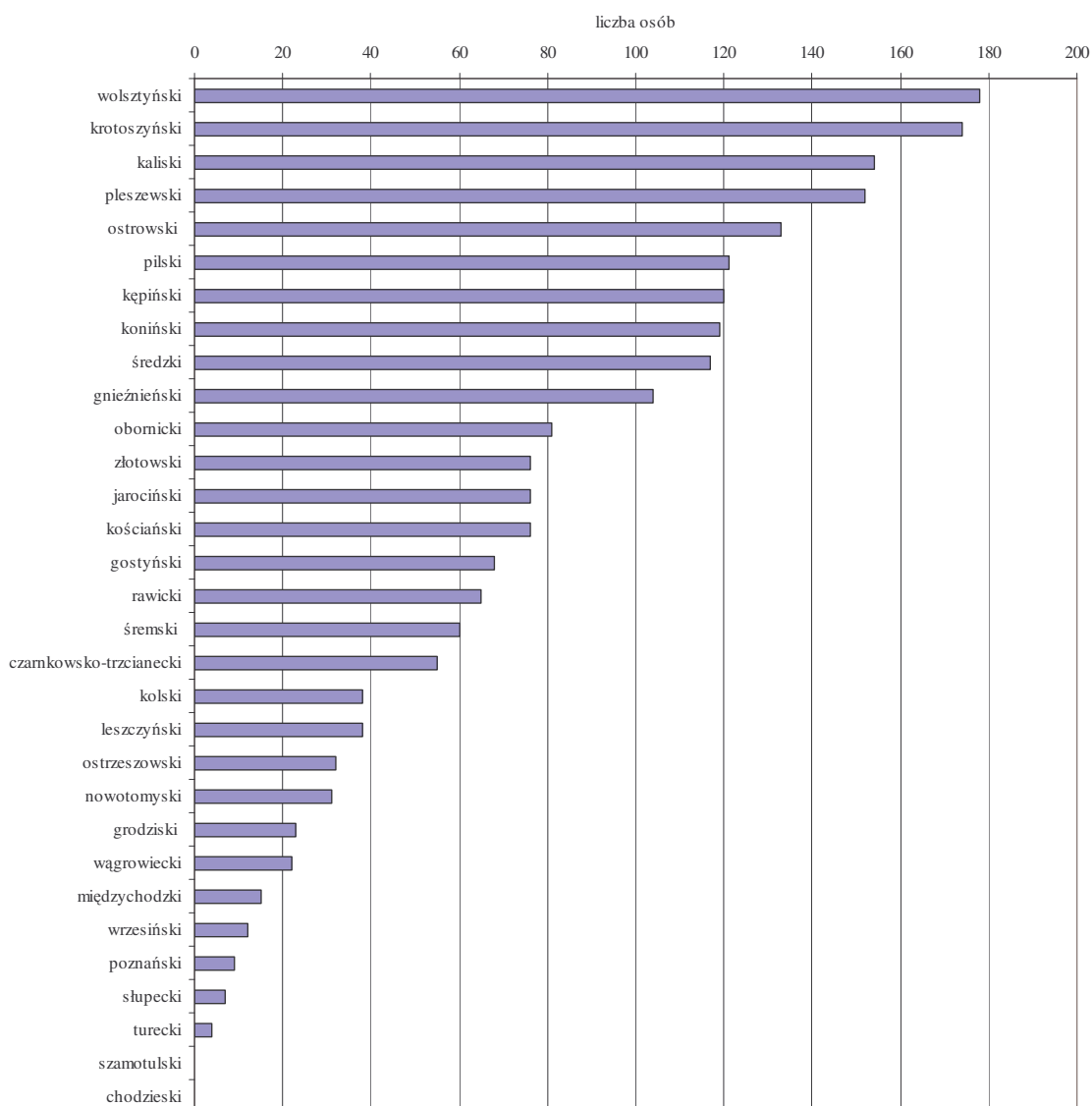
Na podjęcie indywidualnej działalności gospodarczej przyznano w 2006 roku dotacje 3 427 bezrobotnym, w tym największej dotacji, bo dla 1 034 osób, przyznały powiatowe urzędy pracy podregionu poznańskiego, najmniej 438 podregionu pilskiego.

Wykres 3.7. Aktywizacja bezrobotnych w ramach dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w powiatach województwa wielkopolskiego w 2006 roku

Najczęściej o dotacje ubiegali się ludzie młodzi do 25 roku życia. Dotacje takie przyznano 1 002 osobom. Na uruchomienie własnego miejsca pracy zdecydowało się 1 265 osób długotrwale bezrobotnych. Najmniej, bo zaledwie 198 osób powyżej 50 roku życia otrzymało dotacje na podjęcie działalności gospodarczej.

W skali województwa 2 160 osób bezrobotnych znalazło zatrudnienie w zakładach, które otrzymały refundacje na wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy.

Wykres 3.8. Aktywizacja bezrobotnych w ramach dotacji na wyposażenie miejsca pracy w powiatach województwa wielkopolskiego w 2006 roku

3.2.4. PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

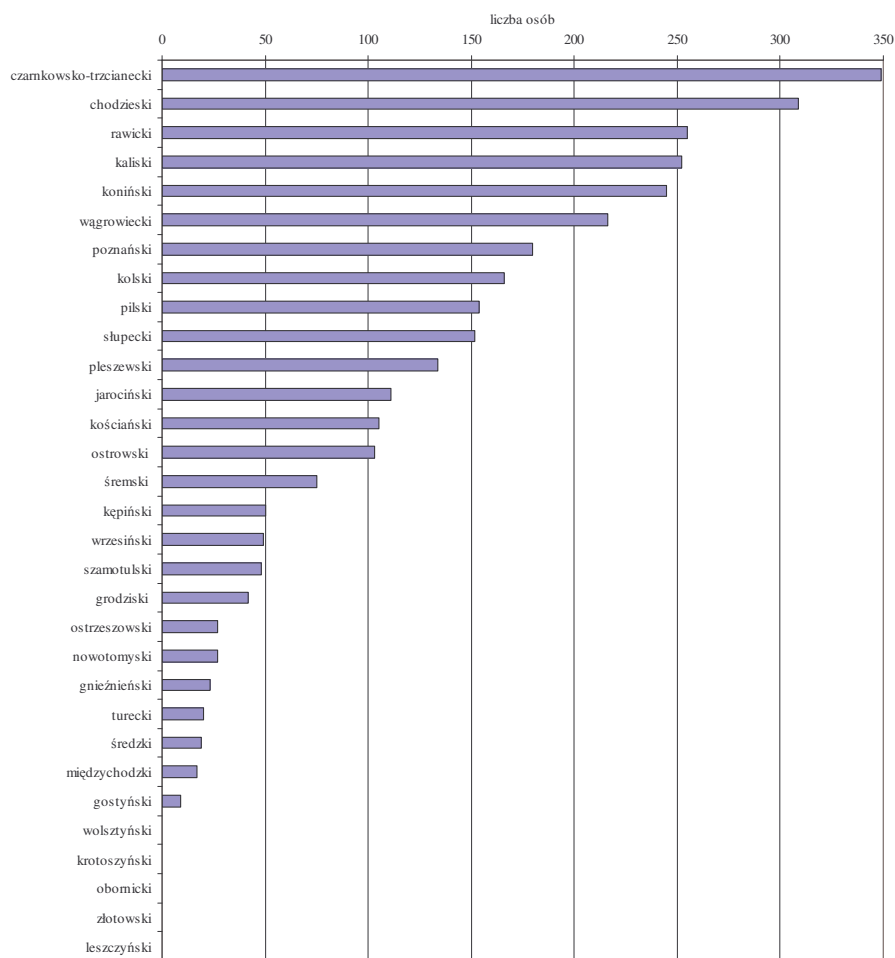
Prace społecznie użyteczne stanowią nową formę aktywizacji osób bezrobotnych, wprowadzoną z dniem 1 listopada 2005 r. na podstawie znowelizowanej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2004 Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.). Prace skierowane są do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Art. 2 ust. 1 pkt. 23a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stanowi, że prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach

organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.

W ubiegłym roku łącznie 3 137 osób było zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych, w tym gros, bo 2 687 osób długotrwale bezrobotnych. Najwięcej, bo 1 028 osób objęto tą formą aktywizacji bezrobotnych z podregionu pilskiego. W ogóle nie stosowało tej formy 5 powiatowych urzędów pracy, tj. wolsztyńskim, krotoszyńskim, obornickim, złotowskim i leszczyńskim.

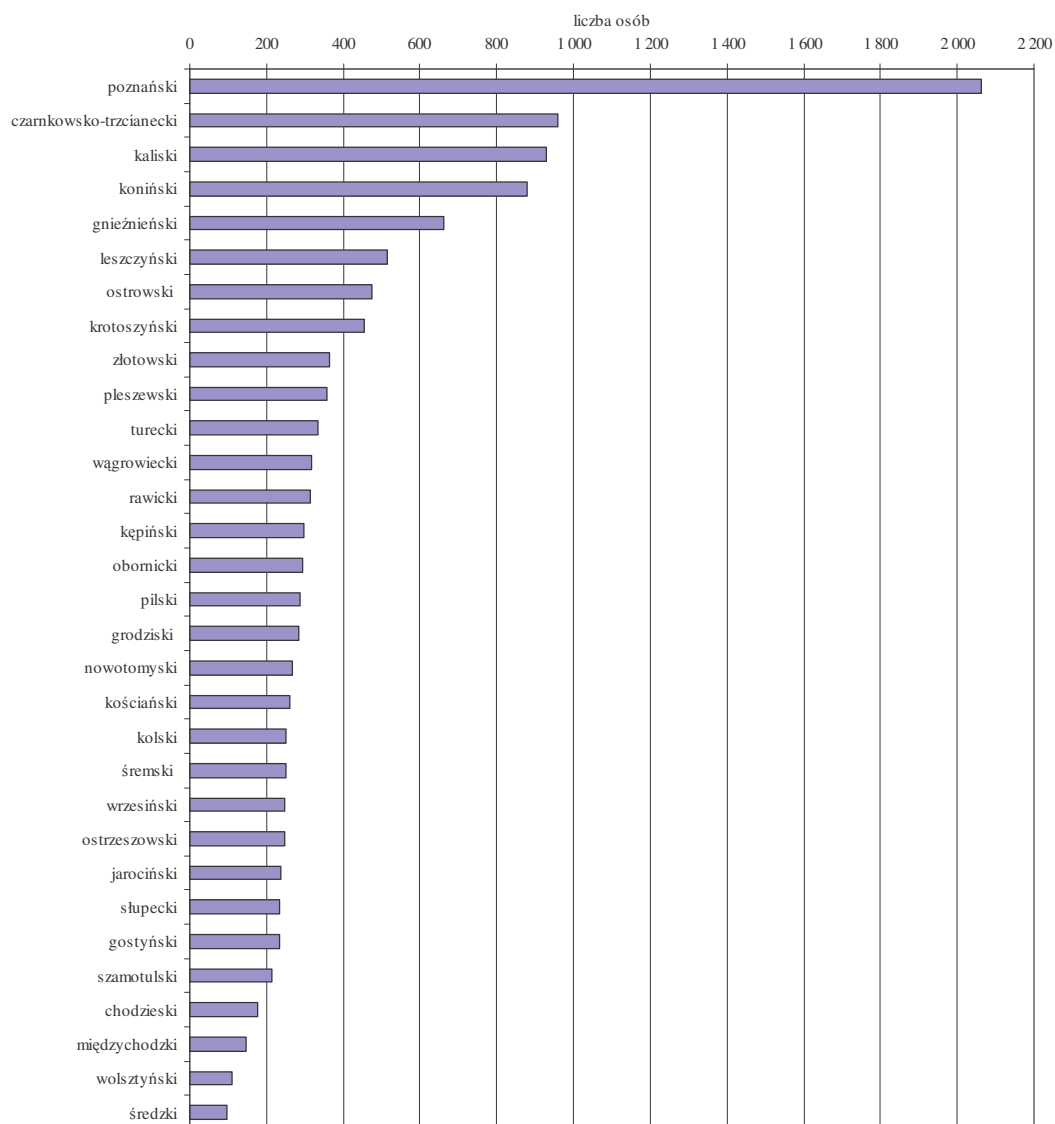
Wykres 3.9. Aktywizacja bezrobotnych w ramach prac społecznie użytecznych w powiatach województwa wielkopolskiego w 2006 roku

3.3. SZKOLENIA BEZROBOTNYCH

Liczną grupę aktywizowanych osób stanowili bezrobotni uczestniczący w różnego rodzaju szkoleniach.

W roku 2006 z tej formy aktywizacji skorzystało 12 758 osób. Szkolenia były najbardziej preferowaną formą w podregionie poznańskim 4 521 osób, a następnie kaliskim 2 997 osób

i pilskim 2 109 osób, przy czym w podregionie poznańskim prawie połowę uczestniczących w szkoleniach stanowili bezrobotni z miasta Poznania i powiatu poznańskiego.

Wykres 3.10. Aktywizacja bezrobotnych w ramach szkoleń w powiatach województwa wielkopolskiego w 2006 roku

Podobnie jak w 2005 roku najliczniejszą grupę uczestników szkoleń stanowili bezrobotni do 25 roku życia 5 333 osoby. Licznie uczestniczyły też w szkoleniach osoby długotrwale bezrobotne, zdobywając w ten sposób nowe lub podnosząc dotychczasowe kwalifikacje. W 2006 roku szkoleniami objęto 4 727 osób, uznanych za długotrwale bezrobotne.

Powiatowe urzędy pracy organizując kursy i szkolenia starały się dostosować profil kształcenia do wymagań lokalnych rynków pracy. Prowadzone były kursy w zakresie: przygotowania do prowadzenia własnej firmy, dokształcania kierowców na wyższe kategorie

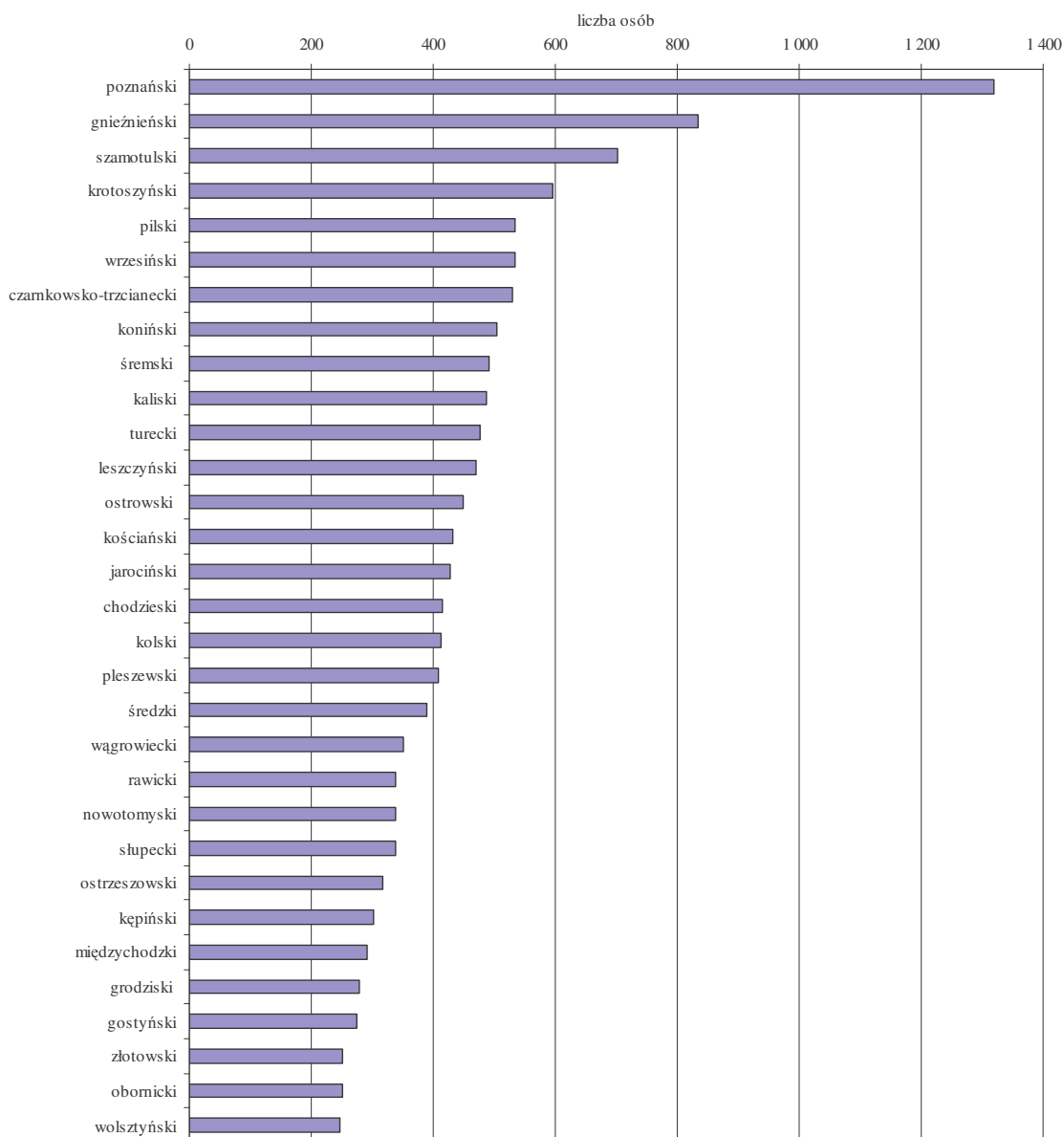
E + C prawa jazdy oraz przewozić towarów i osób, spawania, opiekuna dzieci i osób starszych, prowadzenia kadr, księgowości oraz spraw administracyjno-finansowych. Bezrobotni mogli też uzyskać kwalifikacje operatora wózka widłowego, spawacza, elektryka, tapicera, sprzedawcy z obsługą kasy fiskalnej, przedstawiciela handlowego, kosmetyczki, operatora obrabiarek numerycznych, kelnera, barmana, grafika komputerowego. Dużym zainteresowaniem cieszyły się też kursy języka angielskiego i niemieckiego, a zabiegały o uczestnictwo w nich przede wszystkim bezrobotni zainteresowani podjęciem pracy za granicą.

3.4. STAŻE PRACY

Staże pracy, polegające na nabywaniu przez bezrobotnych umiejętności praktycznych do wykonywania pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą, były zdecydowanie dominującą formą aktywizacji bezrobotnych. Skorzystały z nich 13 993 osoby, tj. prawie 30% ogólnej liczby bezrobotnych objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu. Ta forma aktywizacji była też najbardziej wygodna dla zakładów i instytucji, które przyjmowały na staż bez potrzeby prowadzenia dokumentacji związanej z zatrudnieniem.

W porównaniu z 2005 rokiem na staże skierowano w roku 2006 o 1 595 osób więcej.

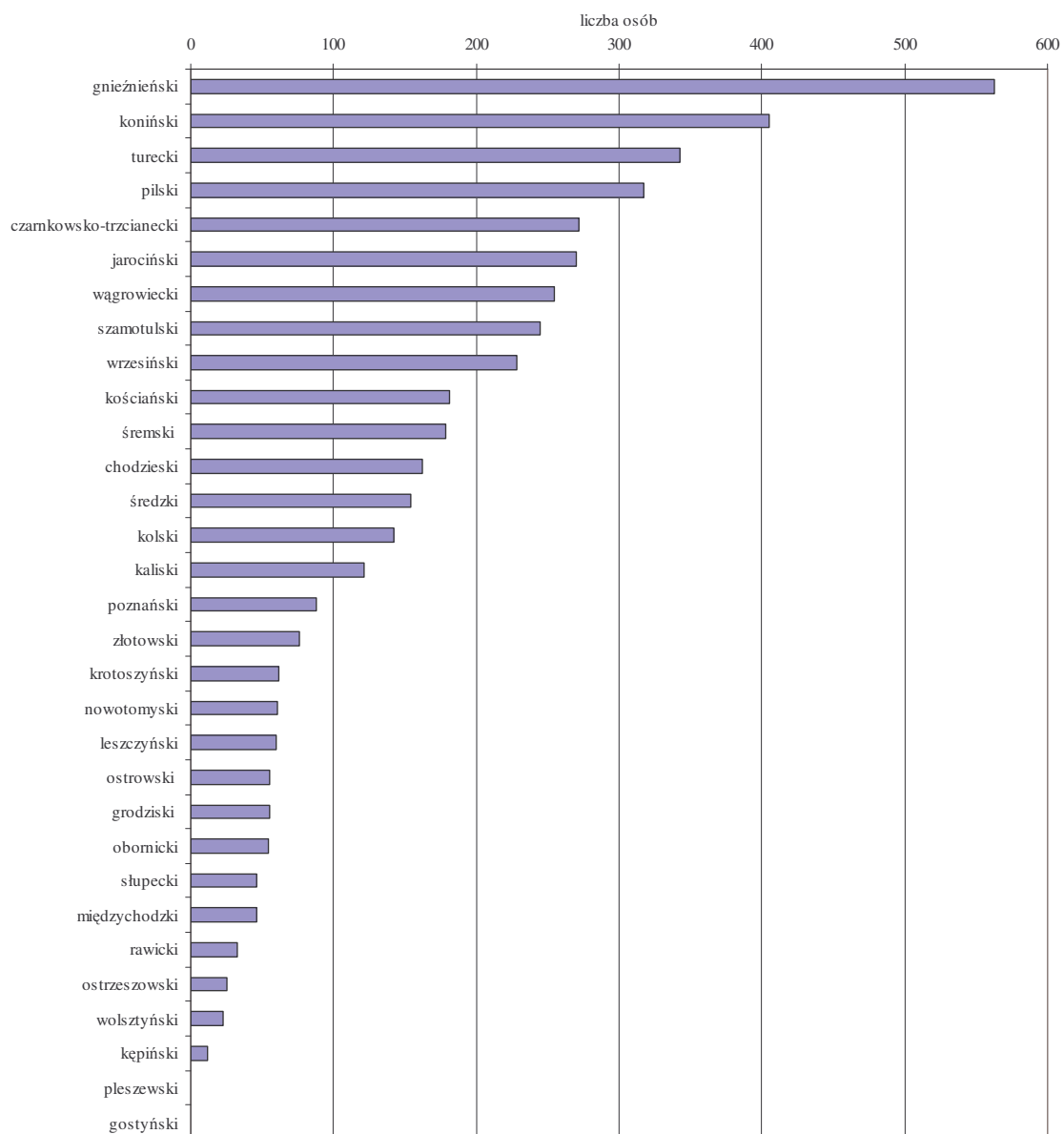
Najliczniej na staże kierowani byli bezrobotni z podregionu poznańskiego 5 434 osoby, kaliskiego 2 986 osób i pilskiego 2 080 osób.

Wykres 3.11. Aktywizacja bezrobotnych w ramach staży w powiatach województwa wielkopolskiego w 2006 roku

3.5. PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE

Z przygotowania zawodowego podobnego w swej formie do staży, ale skierowanego do innej kategorii bezrobotnych przede wszystkim do długotrwale bezrobotnych, w 2006 roku skorzystały 4 533 osoby. Najliczniej, bo 1 673 osoby zostały skierowane przez powiatowe urzędy pracy podregionu poznańskiego, a następnie 1 082 osoby przez urzędy pracy podregionu pilskiego.

Wykres 3.12. Aktywizacja bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego w miejscu pracy w powiatach województwa wielkopolskiego w 2006 roku

W porównaniu z rokiem 2005 ta forma aktywizacji straciła nieco na popularności, o czym świadczy o 1 586 osób mniejsza liczba objętych przygotowaniem zawodowym.

3.6. PORADNICTWO ZAWODOWE

W 2006 roku w powiatowych urzędach pracy z terenu Wielkopolski było zatrudnionych 43 doradców zawodowych, czyli o 7 więcej niż w roku poprzednim. W dwóch powiatowych urzędach pracy, tj. międzychodzkiem i śremskim, doradcy nie zostali zatrudnieni. Mimo znacznego spadku liczby osób bezrobotnych, doradcy zawodowi udzielili w ubiegłym roku 21 439 porad zawodowych i udzielili informacji zawodowej 10 786 osobom. Poradnictwem grupowym zostało objętych 861 grup, a z grupowej informacji zawodowej skorzystało 1 085 osób. Dla 4 822 bezrobotnych przeprowadzono także zajęcia aktywizacyjne realizowane w ramach aktywnego poszukiwania pracy. Łącznie z różnych form usług 43 doradców zawodowych skorzystało ponad 55 tysięcy osób. Oznacza to, że przeciętnie w roku jeden doradca z powiatowego urzędu pracy pomagał, poprzez porady lub informacje, blisko 1 300 osobom. Należy przy tym pamiętać, że obsługa jednego klienta, w pionie poradnictwa zawodowego wymaga niekiedy wielogodzinnych działań.

Poradnictwo zawodowe w powiatowych urzędach pracy było realizowane w następujących formach:

- poradnictwo indywidualne, świadczone w oparciu o kartę usług doradczych, bazujące na przeprowadzonych rozmowach doradczych, wzbogacone testami preferencji zawodowych, pogłębionymi wywiadami, ćwiczeniami. W powiatowych urzędach pracy zatrudniających psychologa przeprowadzano badania w oparciu o testy psychologiczne. Realizowano poradnictwo z zastosowaniem Indywidualnego Planu Działania.
- poradnictwo grupowe – prowadzone w formie zajęć warsztatowych i szkoleń – poniżej przykładowe tematy:
  - „Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy”,
  - „Nabycie umiejętności poszukiwania i uzyskania zatrudnienia”,
  - „Spadochron”,
  - „Planowanie kariery”,
  - „Marketingowe podejście do rynku pracy”,
  - „Wyspa skarbów – odkryj swój potencjał zawodowy”,
  - „Samodzielność w Poszukiwaniu Pierwszej Pracy”,
  - „Zakładam Własną Firmę”.

Ponadto większość urzędów pracy prowadziła zajęcia praktyczne wykorzystujące poszczególne moduły szkoleniowe i warsztatowe, opracowane na potrzeby urzędów pracy przez Krajowy Urząd Pracy, a następnie przez MPiPS,

- spotkania informacyjne organizowane dla bezrobotnych oraz dla młodzieży szkolnej (informacyjne, a także o charakterze prewencyjnym).

Powiatowe urzędy pracy stale i aktywnie współpracują z klubami pracy, realizując wspólnie zajęcia warsztatowe. Na terenie województwa wielkopolskiego w 2006 roku działały 43 kluby pracy, przy czym 24 z nich były prowadzone samodzielnie przez powiatowe urzędy pracy, natomiast pozostałe były zorganizowane przez instytucje i organizacje współpracujące z powiatowymi urzędami pracy bądź takie, którym powiatowe urzędy pracy zleciły realizację tej usługi.

Podczas spotkań grupowych omawiane były następujące zagadnienia:

- umiejętność wytyczania ścieżek kariery zawodowej w oparciu o predyspozycje osobowościowe,
- umiejętność poruszania się na rynku pracy, znajomość technik aktywnego poszukiwania pracy,
- znajomość rynku pracy, zachodzących w nim procesów oraz kierunków zmian,
- znaczenie umiejętności „miękkich” – sztuka oceny ludzkich zachowań i postaw, zdolności komunikacyjne, dbanie o tworzenie dobrych relacji z otoczeniem społecznym itd.,
- możliwości realizacji kariery zawodowej w oparciu o samozatrudnienie.

Usługi z zakresu poradnictwa zawodowego były częścią wszystkich projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy i współfinansowanych przez EFS. Miały za zadanie:

- zwiększać trafność doboru uczestników do projektów/programów,
- wyposażyć uczestników w nowoczesną, funkcjonalną wiedzę na temat rynku pracy,
- wzmocnić motywację i zwiększyć poczucie kontroli wewnętrznej,
- polepszać identyfikację swoich umiejętności i zdolności zawodowych.

Usługi doradcze były świadczone z wykorzystaniem całego spektrum środków przekazu audio-wizualnych:

- rzutnik, projektor multimedialny, laptop (prezentacje multimedialne, warsztaty),
- telewizor, odtwarzacze video (filmy zawodoznawcze, poglądowe, instruktażowe),
- komputer (zajęcia warsztatowe, filmy zawodoznawcze i szkoleniowe),
- tablica magnetyczna i „flipchart” (wykłady, zajęcia warsztatowe).

Doradcy zawodowi zatrudnieni w powiatowych urzędach pracy należą do najlepiej wykwalifikowanej grupy pracowników – oprócz posiadania wykształcenia wyższego, większość z nich zdobyła, lub jest w trakcie uzyskiwania dodatkowych kwalifikacji na specjalistycznych studiach podyplomowych. Regularnie uczestniczą w szkoleniach zawodowych, organizowanych na szczeblu wojewódzkim i krajowym, ale także w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje rynku pracy.

4. WSPÓŁPRACA W RAMACH WSPÓŁTWORZENIA I REALIZACJI POLITYKI RYNKU PRACY

4.1. SEJMIK WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO, SAMORZĄDY LOKALNE

Przynależność WUP w Poznaniu do Samorządu Województwa Wielkopolskiego obligowała do współpracy z Sejmikiem Samorządowym i jego komisjami.

Sejmik Samorządowy w 2006 roku aż siedmiokrotnie zajmował się tematyką dotyczącą rynku pracy i podjął w tej sprawie 7 uchwał.

WUP w Poznaniu przygotował w 2006 roku pod obrady Sejmiku następujące zagadnienia:

- kryteria ustalania kwot środków FP dla powiatowych urzędów pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu,
- ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w 2005 roku,
- ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznika 2004/2005 na rynku pracy oraz losy młodych bezrobotnych po zakończeniu stażu i przygotowania zawodowego,
- migracja zarobkowa w rok po akcesji do Unii Europejskiej,
- plan działań na rzecz zatrudnienia dla województwa wielkopolskiego na 2006 rok,
- realizacja programu Pierwsza Praca Pierwszy Biznes,
- stan wykorzystania EFS w działaniach realizowanych przez WUP oraz ich wpływ na sytuację na wielkopolskim rynku pracy.

Wymieniona wyżej tematyka, zanim została skierowana pod obrady Sejmiku, była rozpatrywana na posiedzeniach Komisji ds. Rodziny, Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego. Komisja Budżetowa natomiast zajmowała się analizą finansową oraz prezentacją aktywnych form zwalczania bezrobocia w WUP.

W ramach współpracy z powiatowymi urzędami pracy WUP w Poznaniu zorganizował w 2006 roku dwie narady instruktażowo-szkoleniowe z dyrektorami tych urzędów, na których poruszana była bieżąca tematyka związana z rynkiem pracy, wykorzystaniem środków FP, realizacją projektów w ramach EFS, a także tematyka związana z nowym od 2007 roku Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki.

Ponadto sukcesywnie w ciągu roku organizowane były spotkania szkoleniowe z wybranymi grupami pracowników pup. Szkoleniami objęto m.in. pośredników pracy, doradców zawodowych, asystentów EURES.

4.2. PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM NA 2006 ROK

Zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Samorząd Województwa Wielkopolskiego opracował Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2006 rok.

W Regionalnym Zespole ds. Opracowania Planu uczestniczyli przedstawiciele: WUP w Poznaniu, Departamentów Edukacji i Nauki oraz Rozwoju Regionalnego UM, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wielkopolskiej Wojewódzkiej Komendy OHP, Kuratorium Oświaty, a także Konwentu Powiatów Województwa Wielkopolskiego. Przyjęty przez Zespół dokument uzyskał pozytywną opinię Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Poznaniu.

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia wyznaczył politykę rynku pracy oraz zasobów ludzkich dla Wielkopolski na 2006 rok, określił programy regionalne i lokalne, a także wskazał preferowane grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia. Dokument uwzględniał priorytety przyjęte w Krajowym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2006 rok oraz w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.

Określone w Planie zadania koncentrowały się na rozwiązaniu najważniejszych dla województwa problemów dotyczących zasobów ludzkich zapisanych w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, w szczególności na realizacji trzeciego celu strategicznego *Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia*.

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego wyznaczył pięć priorytetów na 2006 rok:

1. Wspieranie ludzi młodych w ich życiowym starcie na rynku pracy.
2. Aktywizacja osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

3. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w powiatach województwa wielkopolskiego.
4. Doskonalenie jakości usług obsługi rynku pracy.
5. Wzmacnianie powiązań edukacji z gospodarką i rynkiem pracy.

W ramach poszczególnych priorytetów przedstawiono spójną politykę i zadania dla publicznych służb zatrudnienia, jak również partnerów rynku pracy: instytucji rynku pracy oraz innych jednostek działających w obszarze rynku pracy i polityki społecznej.

4.3. WOJEWÓDZKA RADA ZATRUDNIENIA W POZNANIU

Wojewódzka Rada Zatrudnienia jest organem opiniodawczo-doradczym Marszałka Województwa w sprawach rynku pracy. Rada liczy 19 członków powołanych przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego w oparciu o kryteria określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W 2006 roku Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu odbyła 5 posiedzeń. Na posiedzeniach omawiane były zagadnienia mające znaczenie dla rynku pracy w województwie wielkopolskim. Członkowie WRZ informowani byli o sytuacji na wielkopolskim rynku pracy poprzez prezentację materiałów przygotowanych przez WUP w Poznaniu, które były pomocne przy ustalaniu stanowisk i opinii. W ramach prac Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia podjęto 3 uchwały i przyjęto 5 stanowisk, mających na celu poprawę sytuacji na wielkopolskim rynku pracy.

Do najważniejszych tematów poruszanych przez WRZ należały:

- kryteria ustalania dla samorządów powiatowych kwot środków FP na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej,
- opiniowanie tworzenia nowych kierunków nauczania w szkołach województwa,
- kontrola legalności zatrudnienia,
- plan działań na rzecz zatrudnienia w województwie wielkopolskim na 2006 rok,
- ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w 2005 roku,
- ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2004/2005 na rynku pracy,
- wojewódzkie programy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych,
- migracja zarobkowa w Wielkopolsce w rok po akcesji do Unii Europejskiej,
- raporty z badań ankietowych: Pięćdziesiąt plus, Oczekiwania pracodawców oraz ich opinie i wyobrażenia na temat rynku pracy, Przyczyny rejestracji klientów

w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego, Samozatrudnienie wśród bezrobotnych w Wielkopolsce,

- prowadzenie działalności gospodarczej w ramach dotacji FP w powiatach Wielkopolski,
- realizacja zadań związanych z wdrażaniem projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach SPO Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

4.4. AGENCJE ZATRUDNIENIA

Agencje zatrudnienia są to podmioty prowadzące działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług w zakresie: pośrednictwa pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych obywateli polskich, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej.

Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej, prowadzenie działalności w tych obszarach wymaga wpisu do rejestru agencji zatrudnienia. Od 1 listopada 2005 roku rejestr podmiotów działających jako agencje zatrudnienia na terenie województwa wielkopolskiego prowadzony jest przez WUP w Poznaniu.

Do zadań WUP w Poznaniu należy również wydawanie certyfikatów o dokonaniu wpisu do rejestru: certyfikatów wstępnych na okres roku dla podmiotów po raz pierwszy ubiegających się o wpis oraz certyfikatów dla podmiotów posiadających już certyfikat wstępny.

W 2006 roku do WUP wpłynęły 103 wnioski o dokonanie wpisu do rejestru, w tym 98 stanowiły wnioski podmiotów po raz pierwszy ubiegających się o wpis. Wszystkie wnioski rozpatrzono pozytywnie. Pozytywnie rozpatrzono również 17 wniosków o dokonanie zmian w rejestrze ze względu na zmianę siedziby firmy lub jej nazwy. Wydane zostały ponadto 24 decyzje o wykreśleniu z rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia, z czego 14 na wniosek podmiotu i 10 na skutek naruszenia przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Na koniec 2006 roku w Krajowym Rejestrze Agencji Zatrudnienia figurowały 234 podmioty z terenu Wielkopolski. Wiele z nich świadczyło usługi w zakresie kilku rodzajów agencji, liczba podmiotów według rodzaju świadczonych usług przedstawiała się następująco:

- agencje pośrednictwa pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej: 154

- agencje pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych obywateli polskich: 141,
- agencje doradztwa personalnego: 131,
- agencje poradnictwa zawodowego: 75,
- agencje pracy tymczasowej: 132,

Do działań WUP w Poznaniu należały ponadto:

- udzielanie informacji odnośnie zasad nadawania certyfikatów i prowadzenia agencji,
- udostępnianie aktualnych wykazów podmiotów upoważnionych do prowadzenia agencji zatrudnienia,
- sprawdzanie dokumentów osób poszukujących pracy za pośrednictwem agencji zatrudnienia w celu zbadania wiarygodności agencji,
- współpraca z Wydziałem Kontroli Legalności Zatrudnienia WUW w zakresie przeprowadzania kontroli agencji zatrudnienia,
- współpraca z agencjami zatrudnienia w zakresie realizacji pośrednictwa pracy.

4.5. GMINNE CENTRA INFORMACJI I AKADEMICKIE BIURA KARIER

Akademickie biura karier są jednostkami działającymi na rzecz aktywizacji zawodowej studentów i absolwentów szkół wyższych. Prowadzą je uczelnie wyższe lub organizacje studenckie. Do zadań biur należy przede wszystkim udostępnianie informacji o rynku pracy i możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, pozyskiwanie i udostępnianie ofert pracy i staży, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, a także prowadzenie bazy osób zainteresowanych pracą i pomoc pracodawcom w pozyskaniu odpowiednich kandydatów do pracy.

W latach 2002-2005 funkcjonowanie biur wspierane było poprzez konkursy o granty MGiP w ramach programu „Pierwsza Praca”. Dzięki ww. działaniu została rozszerzona oferta ABK m.in. o: warsztaty w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej i technik poszukiwania pracy, akcje informacyjne, organizację targów pracy, przygotowanie materiałów informacyjnych, w tym na stronach internetowych.

Na koniec 2006 roku w Wielkopolsce funkcjonowało 35 uczelni wyższych, przy 22 z nich działały biura karier. WUP w Poznaniu podpisał porozumienia o współpracy z 21 biurami. W ramach współpracy udzielana była pomoc merytoryczna w zakresie informacji o rynku pracy, udostępniano wydawane publikacje, zapewniano szkolenia pracowników.

Gminne centra informacji są wyspecjalizowanymi jednostkami, które wspierają aktywizację ludzi młodych oraz społeczności lokalnych. Tworzą je samorządy gminne oraz organizacje pozarządowe działające statutowo na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, aktywizacji zawodowej oraz rozwoju lokalnego. Na koniec 2006 roku w województwie wielkopolskim funkcjonowały 84 gminne centra informacji.

Rozmieszczenie biur karier i gminnych centrów informacji

Legenda:

liczba biur karier

liczba gminnych centrów informacji

Celem działania GCI jest zapewnienie mieszkańcom małych miejscowości oraz terenów wiejskich dostępu do nowoczesnych technologii, takich jak komputery i Internet, a tym samym dostępu do kompleksowej informacji. Podejmują również działania mające na celu rozwój społeczności lokalnej np. promocja regionu, promocja samozatrudnienia i edukacji.

WUP w Poznaniu od kilku lat wspiera działalność akademickich biur karier i gminnych centrów informacji, między innymi poprzez organizację szkoleń. Celem szkoleń jest przekazanie informacji przydatnych przy realizacji zadań oraz dostarczenie wskazówek pomocnych przy obsłudze klientów. W 2006 roku przeprowadzono 3 takie szkolenia.

Tematyka spotkań obejmowała zagadnienia związane z: funkcjonowaniem sieci EURES, wolontariatem, możliwościami wykorzystania przez GCI i ABK środków EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, migracją Polaków za granicę, doskonaleniem warsztatu doradcy zawodowego. Spotkania stanowiły możliwość wymiany doświadczeń, a także uzyskania praktycznych wskazówek dotyczących tworzenia wniosków o dofinansowanie projektu z EFS.

4.6. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE

Rejestr Instytucji Szkoleniowych prowadzony przez wojewódzkie urzędy pracy funkcjonuje od 2004 roku. Jest to narzędzie, które ma upowszechniać ofertę w zakresie edukacji pozaszkolnej, zarówno wśród urzędów pracy, jak i ich klientów, a także sprzyjać przestrzeganiu wymogów racjonalności wydatkowania środków publicznych. Instytucje, które ubiegają się o zlecenia na szkolenie osób bezrobotnych i poszukujących pracy finansowane ze środków publicznych, takich jak: Fundusz Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i fundusze pomocowe Unii Europejskiej, muszą posiadać wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych. W tym celu powinny złożyć dokumenty w WUP w Poznaniu, który potwierdza dokonanie wpisu poprzez wydanie zaświadczenia.

Na koniec 2006 roku aktualny wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych posiadało 510 instytucji szkoleniowych z obszaru województwa wielkopolskiego. Liczba wpisanych podmiotów wzrastała na bieżąco w ciągu roku, była też pomniejszona o te podmioty, które utraciły aktywny status. Najczęstszą przyczyną wykreślenia firmy było niedokonanie przez nią aktualizacji w obowiązującym terminie. W 2006 roku WUP z tego powodu usunął z rejestru 60 jednostek.

WUP w Poznaniu dokonał analizy wielkopolskiego rynku szkoleniowego według stanu Rejestru na dzień 1 września 2006 roku tj. 470 podmiotów.

Z analizy wynika, że większość zarejestrowanych instytucji posiada status jednostek niepublicznych 86% ogółu podmiotów. Tylko 14% stanowiły jednostki publiczne, wśród których najczęściej pojawiały się centra kształcenia ustawicznego, praktycznego oraz zakłady doskonalenia zawodowego.

Ze względu na formę organizacyjną zarejestrowanych instytucji szkoleniowych najwyższy odsetek 30%, odnotowano wśród jednostek prowadzonych przez osoby fizyczne w formie działalności gospodarczej i 26% wśród podmiotów prowadzonych jako stowarzyszenia, fundacje, spółki i inne osoby prawne.

Jednostki wpisane do Rejestru Instytucji Szkolących proponowały 2 591 ofert szkoleniowych. W pierwszej dziesiątce (pod względem liczby dostępnych ofert) znajdowały się szkolenia w zakresie usług transportowych, informatyki i wykorzystania komputerów, języków obcych, zarządzania i administrowania, techniki i handlu artykułami technicznymi, rozwoju osobowości i kariery zawodowej, rachunkowości, księgowości, bankowości i ubezpieczeń, sprzedaży i marketingu, nauki o kształceniu oraz opieki społecznej. Znacznie mniej szkoleń można znaleźć w takich obszarach jak: usługi gastronomiczne, nauki o życiu i nauki przyrodnicze, usługi stolarskie i szklarskie, matematyka i statystyka, dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna.

Wśród zarejestrowanych instytucji szkoleniowych 14% posiadało akredytację lub znak jakości, w tym certyfikat ISO, akredytację Kuratorium Oświaty, akredytację Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, licencję Instytutu Goethego w Monachium, PASE, atest Instytutu Spawalnictwa w Gliwicach czy certyfikat Urzędu Dozoru Technicznego.

4.7. MODEL PARTNERSTWA LOKALNEGO

Model Partnerstwa Lokalnego polega na oferowaniu zwalnianym pracownikom oraz przedsiębiorstwom i społecznościom lokalnym kompleksowej pomocy dostosowanej do transformacji gospodarki. Na szczeblu regionalnym do Programu przystąpiły wszystkie województwa a województwo wielkopolskie uczestniczy w nim od 2004 roku.

Partnerami Programu w województwie są: Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Urząd Wojewódzki, NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolski, OPZZ Województwa Wielkopolskiego oraz Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski.

Na poziomie powiatowym do programu przystąpiło miasto Poznań oraz powiaty: chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, gnieźnieński, gostyński, grodziski, kępiński, koniński,

krotoszyński, nowotomyski, pleszewski, poznański, średzki, turecki, wolsztyński, wrzesiński, złotowski, a także gmina Kościelec.

Głównym celem Programu Partnerstwa Lokalnego jest budowa trwałego partnerstwa i współpracy na szczeblu lokalnym na rzecz ożywienia gospodarczego oraz poprawy sytuacji na rynku pracy. Na Model Partnerstwa Lokalnego składają się trzy wzajemnie uzupełniające się moduły:

- Szybkie Reagowanie – celem modułu jest udzielanie skutecznej pomocy zwalnianym pracownikom,
- Lokalne Ożywienie Gospodarcze – przyczynia się do rozwoju lokalnych społeczności poprzez cykl warsztatów, których efektem są projekty ożywienia gospodarczego,
- Szybki Start – zmierza do wzmacniania konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez organizację szkoleń zawodowych dla pracowników.

W ramach Programu utworzona została Wojewódzka Sieć Partnerstwa Lokalnego. W 2006 roku odbyło się szkolenie dla 31 kandydatów na Powiatowych i Regionalnych Specjalistów Partnerstwa Lokalnego z województwa wielkopolskiego. W szkoleniu wzięli udział przedstawiciele WUP w Poznaniu, Wydziału Polityki Społecznej WUW, OPZZ Regionu Wielkopolska, Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, starostw powiatowych, urzędów pracy, urzędów miast i gmin oraz organizacji pozarządowych działających na lokalnym rynku pracy.

Uczestnicy szkolenia zdobyli wiedzę niezbędną do wdrażania Programu Partnerstwa Lokalnego. Przedstawiono im metodologię związaną z prowadzeniem warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego oraz model współdziałania partnerów regionalnych, powiatowych i gminnych na rzecz rynku pracy w województwie wielkopolskim. Omówiono również polskie przykłady związane z realizacją Szybkiego Reagowania. Uczestnikom zostały przedstawione rola i zadania Zespołu Przystosowania Zawodowego oraz zasady jego tworzenia. Przedstawiona została również metodologia związana z Programem Wsparcia Koleżeńskiego oraz metoda i dobre praktyki z terenu Polski związane z modułem Szybkiego Startu.

Uczestnicy szkolenia po zdany egzaminie otrzymali certyfikat Specjalisty Partnerstwa Lokalnego, potwierdzający umiejętność samodzielnego wdrażania Modelu na terenie powiatu lub gminy. W związku z tym wielkopolska sieć partnerów zwiększyła liczebność do 71 specjalistów: 59 powiatowych i 12 regionalnych.

4.8. BADANIA SOCJOLOGICZNE

W celu rozpoznania zjawisk na rynku pracy oraz sytuacji wybranych kategorii osób bezrobotnych, WUP w Poznaniu w 2006 roku przeprowadził 5 badań ankietowych. Badania przeprowadzono w oparciu o bezpośrednią ankietyzację.

1. „Pięćdziesiąt Plus. Raport z badania ankietowego”. Celem badania było szczegółowe rozpoznanie sytuacji bezrobotnych w wieku powyżej 50. roku życia i poszerzenie wiedzy o ich postawach i oczekiwaniach, a także zidentyfikowanie barier utrudniających znalezienie zatrudnienia przez tę grupę osób oraz określenie trendów na rynku pracy dotyczących tej kategorii bezrobotnych. Zebrane informacje mogą stanowić wskazówki do podejmowania działań zmierzających do ułatwienia tej szczególnej grupie osób powrotu na rynek pracy, poprzez organizowanie programów i wdrażanie działań aktywizujących z uwzględnieniem potrzeb i możliwości adresatów.

2. „Samozatrudnienie wśród bezrobotnych w Wielkopolsce. Raport z badania ankietowego”. Warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości i nowe możliwości pozyskania środków na tworzenie własnej firmy skłoniły WUP do przeprowadzenia w 2006 roku ww. badania. Celem badania było poszerzenie wiedzy na temat samozatrudnienia wśród bezrobotnych, poznanie w jakich dziedzinach bezrobotni podejmują własną działalność gospodarczą oraz poznanie ich opinii na temat zalet posiadania własnej firmy i związanych z tym zagrożeń.

3. „Przyczyny rejestracji klientów w powiatowych urzędach pracy Województwa Wielkopolskiego”. Badania miało na celu poznanie przyczyn rejestrowania się osób w urzędach pracy. Efektem badania jest możliwość szerszego spojrzenia na potrzeby i oczekiwania bezrobotnych w stosunku do usług i działań realizowanych przez powiatowe urzędy pracy. Wiedza ta może być wykorzystana przez urzędy pracy tak, by oferowana wielopłaszczyznowa pomoc była dostosowana do potrzeb każdego klienta i umożliwiła mu zaistnienie na rynku pracy.

4. „Losy młodych bezrobotnych po ukończeniu stażu i przygotowania zawodowego”.

Badanie miało na celu ustalenie, w jakim stopniu programy aktywizacji ludzi młodych: staże i przygotowanie zawodowe, poszerzają zakres umiejętności zawodowych i pomagają w funkcjonowaniu na rynku pracy. Z badania wynika, że programy aktywizacji młodych bezrobotnych spełniają swoją założoną rolę. Uczestnicy oceniają je pozytywnie, doceniając ich rolę w zdobyciu pierwszych doświadczeń zawodowych. Wnioski i rekomendacje wynikające z ww. badania zostały wykorzystane w publikacji „Ocena sytuacji

absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2004/2005 na rynku pracy. Losy młodych bezrobotnych po ukończeniu stażu i przygotowania zawodowego”.

5. Badanie napływu absolwentów na rynek pracy w latach 2006–2010. Celem badania było określenie rozmiaru napływu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na rynek pracy w latach 2006–2010 i sformułowanie prognoz dotyczących kształtowania się podaży na rynku pracy w określonych zawodach w badanych latach. Badanie realizowane było za pomocą ankiet bezpośrednich przeprowadzonych we wszystkich placówkach oświatowych w Wielkopolsce. Wnioski i rekomendacje wynikające z ww. badania zostaną wykorzystane przy informacji dotyczącej sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego 2006/2007.

4.9. MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Od 2005 roku prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, należy do zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy. WUP w Poznaniu już wcześniej, bo od 2000 roku dostrzegał potrzebę monitorowania rynku pod tym kątem i przeprowadzał stosowne w tym względzie okresowe analizy.

Poprzez monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych rozumie się proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju zawodowym i terytorialnym.

Mianem zawodu deficytowego określa się zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie, niż liczba osób w danym zawodzie.

Zawód nadwyżkowy to taki, na który występuje mniejsze zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Nałożenie obowiązku prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych ma na celu zapewnienie bieżącej koordynacji szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego, zgodnego z potrzebami rynku pracy. Do szczegółowych zadań tego badania należy zaliczyć:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym,

- określenie odpowiednich kierunków szkoleń bezrobotnych, zapewniających większą ich efektywność,
- usprawnienie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy,
- bieżąca korekta poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego.

Odbiorcami raportów z monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych są przede wszystkim jednostki administracji samorządowej i rządowej, szkoły ponadgimnazjalne, władze oświatowe oraz inne instytucje zainteresowane określaniem kierunków zmian zachodzących w strukturze zawodowej.

W 2006 roku w ramach projektu „Zawody przyszłości w Wielkopolsce” realizowanego w ramach ZPORR przeprowadzono badania wielkopolskiego rynku pracy, na podstawie których m.in. sformułowano wykaz zawodów z najlepszymi i szczególnie słabymi perspektywami rozwojowymi. Projekt był wykonywany na podstawie umowy o dofinansowanie realizacji projektu badawczego, zawartej między WUP w Poznaniu a Konsorcjum w składzie Doradztwo Gospodarcze DGA S.A. z Poznania – Lider Konsorcjum oraz CASE – Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych – Fundacja Naukowa z Warszawy.

Wśród zawodów z najlepszymi perspektywami rozwojowymi są:

- zawody wymagające wykształcenia i wysokich kwalifikacji, związane z programowaniem, obsługą komputerów i urządzeń sterowanych komputerowo oraz z nowoczesnymi technologiami i budownictwem (zawody inżynierskie),
- zawody związane ze świadczeniem usług i opieki osobistej (kosmetyczki, opiekunki, masażyści, psychologowie),
- pewne typy zawodów wymagających świadczenia prac prostych: w budownictwie (malarze, murarze, monterzy konstrukcji, spawacze), produkcji wyrobów włókienniczych i odzieży (tapicerzy, krojczy, szwaczki, dziewiarze), telemarketerzy, recepcjoniści.

Z drugiej strony znajdują się zawody, które mają szczególnie słabe perspektywy rozwojowe i są to:

- niewykwalifikowani robotnicy pomocniczy i robotnicy w różnych dziedzinach produkcji i usług,
- kierownicy i dyrektorzy firm.

5. REALIZACJA PROGRAMÓW RYNKU PRACY

5.1. PROGRAMY I PROJEKTY FINANSOWANE Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

Akcesja do Unii Europejskiej pozwoliła Polsce na skorzystanie z szerokiego wachlarza środków pomocowych, spośród których niewątpliwie największe znaczenie zarówno dla rynku pracy jak i zasobów ludzkich odgrywa Europejski Fundusz Społeczny. Jest on skutecznym narzędziem walki z bezrobociem oraz umożliwia podnoszenie kwalifikacji, co niewątpliwie przyczynia się do pogłębienia integracji społecznej i wpływa na poprawę funkcjonowania administracji publicznej. Rok 2006 kończy okres programowania 2004-2006. Środki EFS przeznaczone były m.in. na realizację działań w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. WUP w Poznaniu odpowiedzialny był za koordynowanie pięciu z tych Działań.

5.1.1. DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH SPO RZL

W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu był Beneficjentem Końcowym (Instytucją Wdrażającą) dla Działań 1.2 i 1.3 schemat a) oraz schemat b).

Pierwszy z wymienionych schematów realizowany jest przez powiatowe urzędy pracy z terenu województwa wielkopolskiego.

W ramach **Działania 1.2 *Perspektywy dla młodzieży schemat a) Wspieranie młodzieży na rynku pracy*** realizowane były następujące typy projektów:

- subsydiowanie zatrudnienia młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem subsydiowania zatrudnienia w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw oraz w trzecim sektorze,
- staże oraz szkolenia mające na celu dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy poprzez nabycie kwalifikacji, podniesienie kwalifikacji lub ich zmianę,
- doradztwo, szkolenia oraz dotacje dla podejmujących własną działalność gospodarczą,
- poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy,
- wsparcie realizacji programów specjalnych,
- wsparcie realizacji programów innowacyjnych, w szczególności zawierających nowatorskie podejście do problematyki zwalczania bezrobocia wśród młodzieży i wykorzystujących nowe technologie,

- wspieranie wolontariatu, jako etapu przygotowawczego do podjęcia zatrudnienia, poprzez organizowanie i dofinansowanie stanowisk pracy dla wolontariuszy w instytucjach administracji publicznej i organizacjach pozarządowych.

Pomoc w ramach Działania 1.2 kierowana była do:

- bezrobotnej młodzieży poniżej 25 roku życia, bezrobotnej przez okres do 6 miesięcy oraz od 6 do 24 miesięcy,
- bezrobotnych absolwentów wszystkich typów szkół,
- osób młodych poniżej 25 roku życia, zarejestrowanych jako bezrobotne przez okres do 24 miesięcy, chcących rozpocząć działalność gospodarczą.

W ramach **Działania 1.3 Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia schemat a)** *Wspieranie osób bezrobotnych, w tym długotrwanie bezrobotnych* realizowane były następujące typy projektów:

- subsydiowanie zatrudnienia,
- doradztwo i szkolenia oraz udzielanie dotacji dla osób podejmujących własną działalność gospodarczą,
- przygotowanie zawodowe w miejscu pracy oraz szkolenia zawodowe, w tym wykorzystujące najnowsze osiągnięcia techniczne, mające na celu dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy poprzez nabycie kwalifikacji, podniesienie kwalifikacji lub ich zmianę,
- usługi poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy z uwzględnieniem indywidualnych planów działań, adresowane do osób bezrobotnych przez okres do 24 miesięcy,
- wsparcie realizacji programów specjalnych,
- wsparcie realizacji programów innowacyjnych, w szczególności zawierających nowatorskie podejście do problematyki zwalczania bezrobocia długotrwałego.

Pomoc w ramach Działania 1.3 kierowana była do:

- osób bezrobotnych przez okres do 12 miesięcy, z wyłączeniem bezrobotnych absolwentów,
- osób długotrwanie bezrobotnych (przez okres od 12 do 24 miesięcy).

Dzięki wdrażaniu powyższych Działań (1.2 Perspektywy dla młodzieży schemat a) – Wspieranie młodzieży na rynku pracy oraz 1.3 Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia schemat a) – Wspieranie osób bezrobotnych, w tym długotrwanie bezrobotnych) udało się osiągnąć jeden z podstawowych celów SPO RZL, jakim jest wsparcie na rynku pracy osób bezrobotnych, w szczególności osób młodych i długotrwanie bezrobotnych.

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w 2005 roku powiatowe urzędy pracy podjęły w 2006 roku realizację projektów w ramach konkursów. Środki przeznaczone do wykorzystania w ramach Działania 1.2 wynosiły 23 635 059,05 zł i 15 756 706,03 zł w ramach Działania 1.3,

co stanowiło wartość środków Funduszu Pracy w dyspozycji Samorządu Województwa. Pozostałą część stanowi wkład własny Powiatowych Urzędów Pracy w środkach publicznych. W odpowiedzi na konkurs złożone zostały 82 wnioski. WUP w Poznaniu zawarł z powiatowymi urzędami pracy z terenu województwa wielkopolskiego 65 umów o dofinansowanie realizacji projektów. W ramach Działania 1.2 przyjęto do realizacji wnioski na całkowitą wartość (uwzględniającą wkład własny) 32 870 570,26 zł, a w ramach Działania 1.3: 21 648 524,67 zł.

Beneficjenci ostateczni Działań 1.2 i 1.3, poza pomocą oferowaną im przez powiatowe urzędy pracy w wyżej wymienionych projektach, mogli skorzystać również ze wsparcia projektodawców realizujących projekty w schemacie b) w ramach konkursu ogłoszonego w 2004 roku. Jednakże w kolejnych latach, tj. w roku 2005 oraz 2006, z powodu wyczerpania środków, schemat b) w ramach Działań 1.2 i 1.3 SPO RZL nie był już realizowany.

Instytucje uprawnione do składania wniosków w ramach schematu b) to między innymi:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, za wyjątkiem WUP i PUP,
- organizacje pozarządowe, szkoły (w tym szkoły wyższe), ochotnicze hufce pracy,
- pracodawcy, partnerzy społeczni (organizacje pracodawców i związki zawodowe).

Projekty realizowane w ramach schematu b) między innymi przez instytucje szkoleniowe i organizacje pozarządowe, zostały zakończone w czerwcu 2005.

Projekty realizowane w ramach Działań 1.2 i 1.3 SPO RZL będą trwały jeszcze w 2007 roku.

5.1.2. DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH ZPORR

Priorytet 2 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego ukierunkowany jest na wspomaganie procesu dostosowawczego regionalnych zasobów ludzkich do wymogów europejskiego rynku pracy, wyrównywanie możliwości dostępu do edukacji w mieście i na wsi, współpracę sektora badawczo-rozwojowego w regionach ze światem biznesu oraz wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2006 roku był Beneficjentem Końcowym (Instytucją Wdrażającą) dla 2 Priorytetu, dla trzech Działań 2.1, 2.3 oraz 2.4.

W Priorytecie 2, w Działaniach wdrażanych przez WUP w Poznaniu łączna wartość zakontraktowanych środków z alokacji dostępnej dla województwa wielkopolskiego wyniosła 81 767 094,92 zł. W tym czasie podpisano 78 umów. Od początku trwania konkursu złożonych zostało 321 wniosków. W początkowym okresie wdrażania wiele problemów

budziło niewielkie zainteresowanie projektodawców Działaniami 2.3 i 2.4, jednak zintensyfikowana akcja informacyjna i promocyjna zakończyła się sukcesem w postaci pełnego zakontraktowania środków we wszystkich Działaniach.

W ramach Działania 2.1 rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy dostępna alokacja środków na lata 2004-2006 została w całości wykorzystana. Beneficjenci złożyli 203 wnioski o dofinansowanie. Podpisano 36 umów na łączną wartość dofinansowania 33 792 335,38 zł.

Wśród realizowanych projektów dominowały wnioski ukierunkowane na szkolenia i kursy (ok. 90%), zwłaszcza językowe. Kolejną grupę stanowiły kursy informatyczne, natomiast kursy o tematyce zawodowej stanowiły mniejszą grupę oferty szkoleniowej np. obsługa wózków jezdniowych, spawanie, prawo jazdy kat. C. Wszystkie projekty swoim zasięgiem obejmowały teren Wielkopolski. Beneficjenci Ostateczni, do których kierowane było wsparcie, to pracujące osoby dorosłe, chcące z własnej inicjatywy podnieść kwalifikacje, zamieszkujące przede wszystkim tereny wiejskie lub w przypadku projektów badawczych, instytucje zajmujące się monitorowaniem regionalnego rynku pracy, w tym ofert edukacyjnych i szkoleniowych. Liczba osób, które dotychczas dzięki wsparciu w ramach w/w Działania podwyższyły swoje kwalifikacje (tj. uzyskały dyplom, świadectwo, zaświadczenie) wynosi blisko 9 tys. Największą grupę Beneficjentów realizujących projekty stanowiły instytucje szkoleniowe, a następnie jednostki samorządu terytorialnego (oraz ich jednostki organizacyjne) i organizacje pozarządowe. Realizacja wszystkich projektów była w pełni zgodna z celami Działania 2.1.

W ramach Działania 2.3 beneficjenci złożyli 42 wnioski, natomiast podpisano 18 umów na łączną wartość dofinansowania 19 768 330,47 zł. Podobnie jak w poprzednim Działaniu cała alokacja środków na lata 2004-2006 została wykorzystana.

Wśród realizowanych projektów dominują projekty ukierunkowane na szkolenia i kursy, a także usługi doradcze i informację zawodową. Największą grupę szkoleń stanowiły kursy zawodowe, takie jak np. prawo jazdy kat. C, obsługa wózków jezdniowych, spawanie, opiekunka osób zależnych, pracownik ochrony osób fizycznych, „eurodoradca”. Kolejną grupę stanowiły kursy komputerowe oraz językowe. Projekty swoim zasięgiem obejmowały teren Wielkopolski. Beneficjenci Ostateczni, do których kierowane było wsparcie, to rolnicy i domownicy oraz inne osoby zatrudnione w rolnictwie, zamieszkujące tereny wiejskie. Ze wsparcia w ramach Działania 2.3 skorzystało blisko 1600 osób. Podobnie jak w przypadku Działania 2.1 największą grupę beneficjentów realizujących projekty stanowiły instytucje

szkoleniowe, a następnie jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe. Realizacja wszystkich projektów była w pełni zgodna z celami Działania 2.3.

W ramach Działania 2.4 wartość dofinansowania 24 podpisanych umów od początku realizacji wynosi 27 727 761,51 zł. W ramach przedmiotowego Działania cała alokacja środków na lata 2004-2006 została wykorzystana. Beneficjenci złożyli łącznie 76 wniosków o dofinansowanie.

Większość projektów przewidywała szeroki wachlarz szkoleń i kursów, mających charakter modułowy, zawierających elementy teoretyczne i praktyczne. Działanie 2.4 pozwoliło również na objęcie osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi subsydiowanym zatrudnieniem z zachowaniem zasad dotyczących pomocy publicznej. Wśród realizowanych projektów dominowały projekty ukierunkowane na szkolenia i kursy. Największą grupę stanowiły kursy o tematyce zawodowej, takie jak np. masaż, wizaż, obsługa sekretariatu, kadry i płace, profesjonalna asystentka, instruktor jazdy, marketing usług medycznych, zarządzanie jakością w zakładach opieki zdrowotnej. Kolejną grupę stanowiły kursy komputerowe oraz językowe. Wszystkie projekty swoim zasięgiem obejmowały teren Wielkopolski. Beneficjenci Ostateczni, do których kierowane jest wsparcie, to osoby zatrudnione w przemyśle i sektorach podlegających procesowi restrukturyzacji oraz inne osoby zagrożone utratą pracy z powodu procesów restrukturyzacyjnych. Ze wsparcia w ramach Działania 2.4 skorzystało dotychczas blisko 1500 osób. Beneficjenci realizujący projekty to, samorząd gospodarczy i zawodowy, instytucje szkoleniowe oraz przedsiębiorcy. Realizacja wszystkich projektów była w pełni zgodna z celami Działania 2.4. projekty w ramach Działań 2.1, 2.3 i 2.4 ZPORR będą realizowane do 2008 roku.

5.2. PROGRAMY WOJEWÓDZKIE FINANSOWANE Z FUNDUSZU PRACY

W roku 2006 roku z inicjatywy Samorządu Województwa Wielkopolskiego realizowane były 3 programy wojewódzkie aktywizacji zawodowej bezrobotnych.

5.2.1. „ROWY JESIEŃ 2006”

W 2006 roku na terenie województwa wielkopolskiego wzorem lat ubiegłych realizowany był program aktywizacji osób bezrobotnych „Rowy”.

Celem strategicznym programu było zmniejszenie negatywnych skutków bezrobocia oraz poprawa stanu infrastruktury melioracyjnej w województwie. Partnerami w realizacji

zadań byli: Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu, wójtowie gmin, starostowie powiatów, Gospodarstwo Pomocnicze „ROLWOD”, Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczość, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

Program realizowany był w okresie od 15 września do 15 grudnia 2006 roku na urządzeniach melioracji podstawowej w 30 powiatach województwa wielkopolskiego.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego na realizację programu „Rowy Jesień 2006” pozyskał dodatkowe środki z „rezerwy” Ministra Pracy i Polityki Społecznej kwotę w wysokości 3 402,7 tys. zł, z której samorzady powiatowe wydatkowały ogółem 2 703, 5 tys. zł. Środki które nie zostały wydatkowane na ww. cel decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego zostały przeznaczone przez samorzady powiatowe na realizację innych programów aktywizacji zawodowej.

Określenie grup ryzyka oraz rekrutację uczestników przeprowadziły powiatowe urzędy pracy przy udziale doradców zawodowych i pośredników pracy. Zgodnie z założeniami w projekcie uczestniczyły przede wszystkim osoby długotrwale bezrobotne zamieszkujące tereny wiejskie, zagrożone wykluczeniem społecznym. W pierwszej kolejności miały być kierowane osoby korzystające z usług Centrów oraz Klubów Integracji Społecznej. Program miał na celu umożliwienie powrotu na rynek pracy i w konsekwencji reintegrację zawodową i społeczną osób długotrwale pozostających bez pracy.

Przy realizacji zadań programu „Rowy” zaktywizowanych zostało ogółem 1 001 osób bezrobotnych, wybranych spośród grupy 2 528 osób, którym zaproponowano uczestnictwo w projekcie. Dla zakwalifikowanych osób pracodawcy utworzyli stanowiska pracy w ramach robót publicznych.

W wyniku naboru do programu z ewidencji powiatowych urzędów pracy zostały wykreślone 593 osoby ze względu na odmówienie uczestnictwa w programie.

Realizacja programu „Rowy Jesień 2006” przyniosła wymierne korzyści. Poza efektami zatrudnieniowymi na obszarach wiejskich i ograniczeniem bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych, wykonanie zadań przyczyniło się do poprawy funkcjonowania urządzeń melioracyjnych w województwie wielkopolskim poprzez wykonanie prac związanych z melioracją podstawową, tj. konserwacją wałów przeciwpowodziowych i konserwacją kanałów. Znaczne korzyści odniosły samorzady gminne, które miały możliwość przeprowadzenia niezbędnych prac w zakresie gospodarki wodnej.

5.2.2. „E-SOŁTYS”

W roku 2006 realizowany był w województwie wielkopolskim program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 35 roku życia pn. „e-Sołtys”.

Program miał na celu dotarcie do grupy najaktywniejszych bezrobotnych zainteresowanych otwarciem własnej działalności gospodarczej oraz wyposażenie ich w niezbędną wiedzę i narzędzia w celu stworzenia biur „e-Sołtys”. Działalność biur miała polegać na tworzeniu różnego rodzaju działalności na rzecz społeczności lokalnych.

Realizacja programu miała zachęcić młodych, aktywnych bezrobotnych do pozostawania w rodzinnych miejscowościach. Stanowiła szansę utworzenia w każdej gminie województwa wielkopolskiego firmy oferującej usługi odpowiadające potrzebom społeczności lokalnej. Do przewidywanych rezultatów zaliczono rozwój społeczności lokalnych oraz wzrost konkurencyjności gmin wielkopolskich.

W ramach programu „e-Sołtys” oferowano odbiorcom skorzystanie z dwóch form wsparcia:

- pomocy merytorycznej w uruchomieniu własnej działalności gospodarczej poprzez udział w szkoleniu dotyczącym rozpoczęcia i prowadzenia własnej firmy oraz
- wsparcia finansowego poprzez przyznanie jednorazowej dotacji na otwarcie własnej działalności gospodarczej.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego na realizację programu „e-Sołtys” pozyskał dodatkowe środki z „rezerwy” Ministra Pracy i Polityki Społecznej kwotę w wysokości 2 594,4 tys. zł, z której samorządy powiatowe wydatkowały ogółem 2 214,8 tys. zł. Środki które nie zostały wydatkowane na ww. cel decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego zostały przeznaczone przez samorządy powiatowe na realizację innych programów aktywizacji zawodowej.

W szkoleniach uczestniczyło ogółem 187 osób. Na ten cel wydatkowano ogółem 115,0 tys. zł, co zawiera koszty organizacji szkoleń i koszty stypendiów szkoleniowych.

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymało 177 osób, na co przeznaczono 2 099,8 tys. zł z „rezerwy” Ministra.

W ramach przyznanych dotacji powstało wiele podmiotów prowadzących różnorodną działalność. Często otwierano firmy świadczące usługi w zakresie: mechaniki pojazdowej, usług budowlanych i remontowo-wykończeniowych, usług kosmetycznych i fryzjerskich, usług komputerowych i informatycznych, usług reklamowych, usług ubezpieczeniowych i finansowych, usług transportowych.

W Programie zakładano wsparcie ze strony samorządów gminnych. Wsparcie zadeklarowane przez nieliczne gminy wyrażało się poprzez deklarację współpracy, zwolnienie z opłaty za wpis do ewidencji działalności gospodarczej, deklarację zlecenia pracy, nadzór nad prowadzoną działalnością, udostępnienie lokalu lub preferencyjne koszty najmu.

5.2.3. „NIE JESTEŚ SAM”

Na obszarze województwa wielkopolskiego w 2006 roku realizowany był również pilotażowy program aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych „Nie jesteś sam”. Program opracowany został przez WUP w Poznaniu, realizowano go w okresie od maja do grudnia 2006 roku w dwóch powiatach Wielkopolski: kościańskim i złotowskim.

Celem programu „Nie jesteś sam” było zmniejszenie długotrwałego bezrobocia w obu powiatach poprzez aktywizację osób długotrwale bezrobotnych, a także sprawdzenie mobilności zawodowej tej grupy osób. Zamierzeniem programu było także zahamowanie zjawiska wykluczenia społecznego oraz pogłębiania się negatywnych postaw wobec pracy wśród osób długotrwale pozostających bez pracy.

Aktywizacja osób bezrobotnych odbywała się poprzez organizację robót publicznych, prac interwencyjnych oraz przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Łącznie udział w programie zaproponowano 1 791 osobom, spośród których 693 osoby (38,7%) zostały zaktywizowane w ramach programu. Na liczbę tę składa się 236 osób zaktywizowanych w powiecie kościańskim i 457 w powiecie złotowskim, w tym w ramach:

- robót publicznych – 528,
- prac interwencyjnych – 39,
- przygotowania zawodowego w miejscu pracy - 126 osób.

W związku z prowadzonym naborem uczestników programu, powiatowe urzędy pracy wykreśliły 509 osób z ewidencji osób bezrobotnych w wyniku odmowy uczestnictwa w programie.

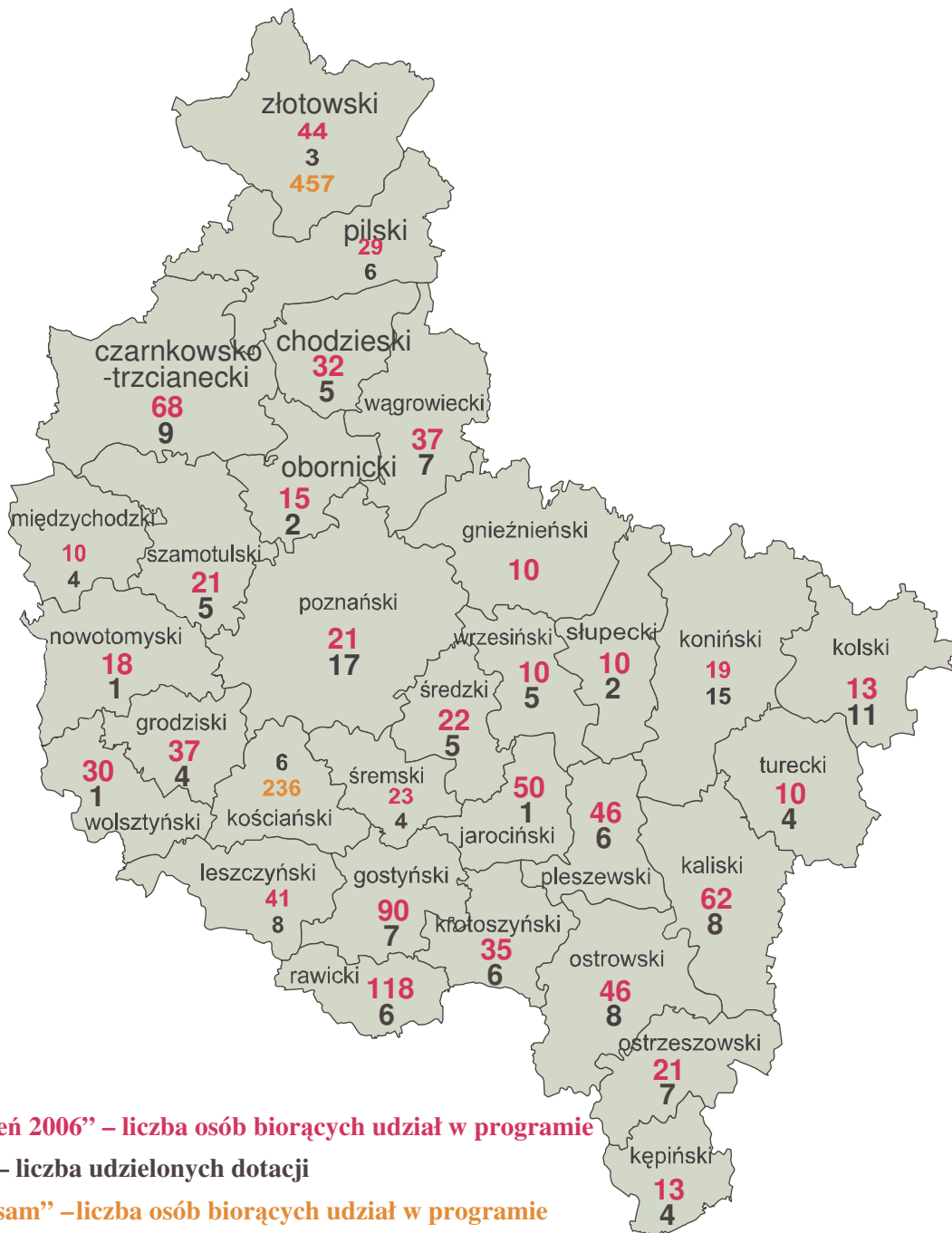
Na realizację zadań wydatkowano łącznie 1 918,64 tys. zł, z czego 1 855,6 tys. zł stanowiły środki Funduszu Pracy pozyskane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego z „rezerwy” będącej w dyspozycji Ministra Pracy i Polityki Społecznej, a 63,04 tys. zł stanowił wkład własny powiatowych urzędów pracy biorących udział w realizacji ww. programu.

Wydatkowanie środków w rozbiciu na poszczególne aktywne formy przedstawia się następująco:

- prace interwencyjne: 83,48 tys. zł,
- roboty publiczne: 1 509,77 tys. zł,
- przygotowanie zawodowe w miejscu pracy: 325,39 tys. zł.

Efektem realizacji pilotażowego programu „Nie jesteś sam” było obniżenie poziomu długotrwałego bezrobocia w powiatach kościańskim i złotowskim. Realizacja zadań związanych z programem przyczyniła się do spadku liczby osób długotrwale bezrobotnych w okresie od maja do listopada 2006 roku w powiecie kościańskim o 931 osób tj. 39,2% i złotowskim o 826 osób tj. 25,5%.

Programy wojewódzkie finansowane z Funduszu Pracy w 2006 roku

Legenda:

“Rowy Jesień 2006” – liczba osób biorących udział w programie

“E-Softys” – liczba udzielonych dotacji

“Nie jesteś sam” – liczba osób biorących udział w programie

6. PODZIAŁ I WYKORZYSTANIE FUNDUSZU PRACY

6.1. ZASADY PODZIAŁU FUNDUSZU PRACY W 2006 ROKU

Podział środków Funduszu Pracy w 2006 roku dokonany został w oparciu o rozporządzenie Rady Ministrów z 28 września 2004 roku, w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie. Z całej puli środków, jaką posiadał w dyspozycji Minister Pracy i Polityki Społecznej, 90% zostało podzielonych, według wspomnianego wyżej rozporządzenia, algorytmem na województwa, a 10% pozostało w dyspozycji Ministra, jako rezerwa. Rezerwa ta była rozdysponowana w ciągu roku, na wnioski o przyznanie dodatkowych środków na programy rynku pracy, składane przez poszczególne powiaty.

W 2006 decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej województwo wielkopolskie otrzymało na aktywizację bezrobotnych kwotę w wysokości 126 136,8 tys. zł. Z ww. kwoty 88 295,8 tys. zł zostało podzielone na samorządy powiatowe według kryteriów przyjętych przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego. Natomiast 30% rezerwa Samorządu Województwa w wysokości 37 841,0 tys. zł została przeznaczona na współfinansowanie projektów z EFS. W ramach tej puli środki zostały przeznaczone na realizację projektów w ramach SPO RZL. Dotyczy to działań 1.2 Perspektywy dla młodzieży oraz działania 1.3 Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia, w których powiatowe urzędy pracy pełniły rolę projektodawców.

Ustalając zasady podziału środków Sejmik Wojewódzki wziął pod uwagę kryteria zawarte w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej, a mianowicie:

- liczbę bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
  - liczbę bezrobotnych do 25 roku życia,
  - liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy pomniejszoną o liczbę bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz o bezrobotnych do 25 roku życia,
  - zaangażowanie powiatu w realizację projektu w ramach działań 1.2 i 1.3 SPO RZL,
  - stopę bezrobocia,
  - stosunek liczby wyrejestrowanych bezrobotnych do liczby nowo zarejestrowanych,
- a ponadto poszerzył je o własne kryteria wojewódzkie, a mianowicie:
- liczbę zarejestrowanych kobiet,
  - efektywność zatrudnieniową.

6.2. WIELKOŚĆ FUNDUSZU PRACY I STRUKTURA JEGO WYDATKOWANIA

W 2006 roku w województwie wielkopolskim z Funduszu Pracy wydatkowano środki w łącznej kwocie 394 736,0 tys. zł, tj. o 9,1 % mniej niż w 2005 roku.

Na łączną kwotę wydatków złożyły się wydatki na :

- wypłaty zasiłków dla bezrobotnych w kwocie 216 332,5 tys. zł, tj. o 13,8% mniej niż przed rokiem,
- programy na rzecz promocji zatrudnienia w kwocie 159 059,0 tys. zł, tj. o 3,5% mniej niż w 2005 roku,
- inne zadania, których finansowanie z FP dopuszczone jest ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w wysokości 19 344,5 tys. zł, tj. o 3% więcej niż w roku poprzednim.

Wielkość i strukturę wydatków z Funduszu pracy w latach 2005-2006 przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 6.1. Wydatki z Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w latach 2005-2006

Wyszczególnienie	2005 rok		2006 rok		Dynamika %
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP ogółem:	434 438,9	100,0	394 736,0	100,0	90,9
z tego na:					
zasiłki dla bezrobotnych	250 882,7	57,8	216 332,5	54,8	86,2
programy na rzecz promocji zatrudnienia	164 773,5	37,9	159 059,0	40,3	96,5
pozostałe	18 782,7	4,3	19 344,5	4,9	102,9

W roku 2006 wydatkowano o 9,1% mniej środków aniżeli 2005 roku, a spowodowane to było mniejszą o 34 550,2 tys. zł kwotą wypłat zasiłków dla bezrobotnych oraz o 5 714,5 tys. zł niższym wydatkowaniem środków na programy na rzecz promocji zatrudnienia.

Znaczące zmniejszenie wydatków na zasiłki dla bezrobotnych ma swoje podłoże w znacznym obniżeniu liczby bezrobotnych, natomiast 3,5% obniżenie wydatków na aktywizację bezrobotnych spowodowane było zmianą uregulowań prawnych dotyczących refundacji kosztów przygotowania zawodowego młodocianych. Od 2006 roku refundacji tej dokonywały Ochotnicze Hufce Pracy, a nie urzędy pracy.

Miniony rok przyniósł kolejne pozytywne zmiany w strukturze wydatkowanych z Funduszu Pracy środków. Udział wydatków na zasiłki stanowił niecałe 55% ogółu wydatków, natomiast udział wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia wzrósł do ponad 40%.

6.3. WYDATKI Z FUNDUSZU PRACY NA AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

W 2006 roku, na aktywne programy przeciwdziałania bezrobociu, powiatowe urzędy pracy dysponowały globalną kwotą 159,3 mln zł, na którą składała się:

- kwota w wysokości 88,3 mln zł, ustalona do podziału wg algorytmu,
- 30% rezerwa samorządu województwa w wysokości 37,8 mln zł, rozdysponowana na wsparcie finansowe działań 1.2 i 1.3 w ramach SPO RZL,
- środki w kwocie 25,4 mln zł zadysponowane z rezerwy MPiPS na indywidualne wnioski z powiatowych urzędów pracy,
- środki w kwocie łącznej 7,8 mln zł z rezerwy MPiPS przeznaczone na realizację programów wojewódzkich.

Zadysponowana w 2006 roku kwota została wykorzystana w wysokości 159,1 mln zł, co dało możliwość zaktywizowania 46 789 osób, tj. o 3,7% więcej niż w 2005 roku.

Szczegółowe informacje dotyczące wielkości i struktury wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6.2. Wydatkowane środki z Funduszu Pracy na aktywne formy w województwie wielkopolskim w latach 2005-2006

Wyszczególnienie	2005 rok		2006 rok		Dynamika %
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP na aktywne formy:	164 773,5	100,0	159 059,0	100,0	96,5
z tego na:					
szkolenia	13 525,1	8,2	12 859,7	8,1	95,1
prace interwencyjne	11 294,1	6,9	11 788,2	7,4	104,4
roboty publiczne	21 278,9	12,9	9 703,4	6,1	45,6
podjęcie działalności gospodarczej	27 655,0	16,8	36 830,7	23,2	133,2
wyposażenie stanowisk pracy	10 288,9	6,2	17 486,1	11,0	170,0
stypendia na okres stażu	47 323,0	28,7	50 260,0	31,6	106,2
stypendia na okres przygotowania zawodowego	18 509,1	11,3	15 970,8	10,0	86,3
prace społecznie użyteczne	—	—	1 716,7	1,1	—
przygotowanie zawodowe młodocianych	12 399,6	7,5	—	—	—
inne	2 499,8	1,5	2 443,4	1,5	96,6

W 2006 roku nastąpiło pozytywne przewartościowanie struktury wydatków z Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywne programy przeciwdziałania bezrobociu. W strukturze wydatków dominowały formy, które przynoszą wysoką efektywność.

Najwyższą efektywność przynoszą dotacje na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy. Kwota wydatkowanych na te formy środków wzrosła odpowiednio o 33,2% i 70%, a ich udział w ogólnej puli wydatków zwiększył się w przypadku dotacji na podjęcie działalności gospodarczej z 16,8% do 23,2%, a w przypadku wyposażenia stanowisk pracy z 6,2% do 11,0%.

Nadal wśród pracodawców największym zainteresowaniem cieszyły się staże i przygotowanie zawodowe. Łącznie w ramach tych form wydatkowano na stypendia ponad 66 mln zł, co stanowiło prawie 42% ogólnej kwoty wydatków.

Na pozytywną uwagę zasługuje znaczące obniżenie wydatków na roboty publiczne, które są najmniej efektywną formą aktywizacji bezrobotnych. W strukturze wydatków stanowiły one zaledwie 6,1%, podczas gdy jeszcze w 2005 roku stanowiły 12,9%.

Na niewiele odbiegającym od 2005 roku poziomie pozostaje realizacja szkoleń i prac interwencyjnych.

7. INNE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA

7.1. WOJEWÓDZKIE POŚREDNICTWO PRACY

WUP w Poznaniu w 2006 roku realizował usługi z zakresu pośrednictwa pracy na poziomie krajowym oraz międzynarodowym. Na poziomie międzynarodowym w ramach umów i porozumień bilateralnych w zakresie kierowania obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych oraz usług EURES wspierających mobilność w dziedzinie zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej, Europejskiego obszaru Gospodarczego i Szwajcarii.

Na poziomie krajowym usługi pośrednictwa pracy były realizowane poprzez udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia – poprzez pozyskanie dla nich odpowiednich ofert pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników.

WUP w Poznaniu osobom poszukującym pracę oferował: zamieszczenie swoich danych osobowych w „bazie osób poszukujących pracy”, ułatwienie kontaktów z pracodawcami oraz pomoc we wstępnym określeniu kwalifikacji i przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych.

W 2006 roku pośrednicy pracy zatrudnieni w WUP w Poznaniu odbyli 830 wizyt, nawiązali współpracę z 819 zakładami pracy, w wyniku których zdobyli 1 747 miejsc pracy, o 25,5% miejsc pracy więcej niż w roku poprzednim. Na pozyskane miejsca pracy zostały skierowane 2 524 osoby.

W WUP w Poznaniu i we wszystkich jego Oddziałach Zamiejscowych funkcjonują sale komputerowe wyposażone w stanowiska internetowe, które umożliwiają bezpłatne korzystanie z Internetu wszystkim osobom zainteresowanym podjęciem zatrudnienia lub chcącym zmienić dotychczasową pracę. Poszukiwanie pracy przez Internet umożliwia szybkie dotarcie do pracodawcy lub oferty pracy, pomaga w znalezieniu potrzebnych informacji o firmie, umożliwia wypełnienie i przesłanie potrzebnych formularzy drogą elektroniczną.

7.2. PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA

W 2006 roku poradnictwo i informacja zawodowa finansowane ze środków pozostających w dyspozycji Marszałka Województwa Wielkopolskiego realizowane były w pięciu centrach informacji i planowania kariery zawodowej, z których jedno funkcjonowało w siedzibie WUP w Poznaniu a cztery działały w ramach oddziałów zamiejscowych tego urzędu.

Zadania z tego zakresu wykonywało osiemnastu doradców zawodowych, którzy posiadali wyższe wykształcenie kierunkowe, bądź pokrewne kierunkowo.

Podjęmowane działania obejmowały zarówno pomoc indywidualną, jak i spotkania grupowe, w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej dla liczącej 14 596 osób grupy dorosłych klientów oraz 3 909 uczniów. Łączna liczba osób, które skorzystały z usług centrów w analizowanym roku wynosiła zatem 18 505 osób.

W 2006 roku – mimo ograniczenia liczby młodzieży szkolnej objętej konsultacjami doradców – z usług świadczonych przez centra informacji i planowania kariery zawodowej skorzystało o 7,9% klientów więcej, niż w roku ubiegłym. Kobiety stanowiły 46,0% dorosłych klientów centrów. Procent ten budzi zastanowienie wobec znacznego (blisko 63%) udziału kobiet w rejestrach urzędów pracy. Wskazuje on na mniejszą niż w przypadku mężczyzn aktywność tej grupy w procesie poszukiwania zatrudnienia.

Dominującą formą pracy z klientami w centrach informacji i planowania kariery zawodowej było poradnictwo indywidualne. Indywidualne porady zawodowe (dłuższe, czasem kilkugodzinne rozmowy doradcze) w 2006 roku otrzymało 2 037 osób dorosłych (z czego

1 533 posiadało status osoby bezrobotnej) oraz 49 uczniów. Natomiast krótkiej informacji zawodowej w formie indywidualnej udzielono 11 085 osobom dorosłym i 1 671 uczniom.

Na podkreślenie zasługuje, iż w 2006 roku znacznie wzrosła liczba indywidualnych porad zawodowych udzielonych przez doradców centrów. W stosunku do roku 2005 nastąpił jej wzrost o 1 039 osób, tj. o ponad 104%.

Podczas indywidualnych spotkań doradcy pomagali klientom w rozwiązaniu ich problemów, stosując metody i techniki motywujące klientów do aktywnego współdziałania.

Doradcy zawodowi posiadający wykształcenie psychologiczne świadczyli również usługi w zakresie diagnostyki psychologicznej osób bezrobotnych pod kątem ich funkcjonowania na rynku pracy.

Liczna grupa klientów otrzymała indywidualną pomoc w zakresie pisania dokumentów aplikacyjnych, która obejmowała między innymi pisanie CV i listów motywacyjnych oraz modyfikacje tych dokumentów do aktualnych potrzeb osób starających się o zatrudnienie.

Obok poradnictwa indywidualnego w centrach odbywały się spotkania w ramach poradnictwa i informacji grupowej. W 2006 roku z poradnictwa grupowego skorzystały 884 osoby dorosłe i 513 uczniów, a z informacji grupowej 590 osób dorosłych i 1 676 uczniów.

Centra zorganizowały 46 spotkań informacyjnych (kilkugodzinnych prelekcji informacyjno-doradczych) adresowanych głównie dla osób zainteresowanych wyjazdem do pracy za granicę.

Porady grupowe to jednodniowe lub kilkudniowe spotkania warsztatowe, podczas których – obok działań doradców – przewidziany jest aktywny udział uczestników. Doradcy zawodowi przeprowadzali warsztaty, wykorzystując sprawdzone metody grupowej pracy doradczej. Stanowiły one dla nich także inspirację do opracowywania własnych programów autorskich. W 2006 roku w centrach informacji i planowania kariery zawodowej zrealizowano zajęcia warsztatowe o następującej tematyce: zasady sporządzania dokumentów aplikacyjnych dla pracodawców (CV i listu motywacyjnego), przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą i zasady autoprezentacji, metody i techniki szukania zatrudnienia, planowanie kariery zawodowej, kreatywność i twórcze myślenie, działalność gospodarcza w kraju i za granicą, asertywność, treningi: komunikacji interpersonalnej, aktywnego działania oraz antystresowy, nauka wykorzystania Internetu jako metody poszukiwania pracy, zasady szukania pracy i „ulegalniania” zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej. Ponadto przeprowadzono warsztaty *Spadochron* organizowane na podstawie licencji Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych przygotowujące uczestników do bezkolizyjnego funkcjonowania na rynku pracy i jak najszybszego znalezienia satysfakcjonującej pracy.

Na uwagę zasługują nowe inicjatywy w tym zakresie, takie jak: program zajęć warsztatowych pn. *Aktywne poszukiwanie pracy* dla klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile, zajęcia warsztatowe w Areszcie Śledczym w Lesznie oraz bezpłatny kurs języków niemieckiego i francuskiego dla osób chcących wyjechać za granicę w poszukiwaniu pracy, przeprowadzony w siedzibie Centrum w Kaliszu przez bezrobotną klientkę w ramach wolontariatu.

Zakres działań informacyjno - doradczych dla uczniów szkół dziennych był następujący:

- przeprowadzono spotkania informacyjno – doradcze dla łącznie 1676 uczniów ostatnich klas lokalnych gimnazjów i szkół średnich;
- przeprowadzono spotkania informacyjne z zakresu wyboru zawodu i nauki zasad poruszania się po rynku pracy dla łącznie 513 osobowej grupy młodzieży,
- w celu ułatwienia młodzieży szkolnej wyboru drogi zawodowej oraz zapewnienia pomocy w uzyskaniu ofert pracy organizowane były giełdy szkół i zawodów oraz targi pracy, których centra były współorganizatorami bądź aktywnymi uczestnikami.

W centrach realizowane były założenia europejskiego modelu doradczego, który zakłada ścisłą współpracę doradców z pośrednikami pracy w zakresie działań związanych z kojarzeniem osób szukających zatrudnienia z ofertami pracy będącymi w dyspozycji urzędów.

W zakresie świadczenia usług z dziedziny poradnictwa zawodowego WUP w Poznaniu wraz z oddziałami zamiejscowymi aktywnie umacniał współpracę z instytucjami świadczącymi usługi o podobnym profilu. W szczególności współdziałał z biurami karier, mobilnymi centrami zawodowymi przy OHP, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, gminnymi centrami informacji, szkołami oraz z klubami pracy. Szczególnie aktywnie przebiegała współpraca z lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej oraz „Monarem” i „Markotem”.

7.3. SŁUŻBA ZASTĘPCZA

Kierowanie poborowych do służby zastępczej stanowi specyficzną formę pośrednictwa pracy adresowaną do ściśle określonej grupy podmiotów.

Poborowi, których przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne nie pozwalają pełnić zasadniczej służby wojskowej mogą składać, do powołanej przez Marszałka Województwa Komisji Wojewódzkiej do spraw Służby Zastępczej (za pośrednictwem Wojskowego Komendanta Uzupełnień), wnioski o przeznaczenie do służby zastępczej.

Służbę zastępczą odbywa się w państwowych i samorządowych jednostkach organizacyjnych, publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz organizacjach pożytku publicznego.

Służba zastępcza trwa 18 miesięcy, a dla absolwentów szkół wyższych 6 miesięcy.

7.3.1. EWIDENCJA POBOROWYCH

Ustawa o służbie zastępczej z dnia 28 listopada 2003 r. nakłada na samorząd województwa zadania związane ze służbą zastępczą poborowych, które w imieniu Marszałka Województwa Wielkopolskiego realizuje WUP w Poznaniu.

W związku z tym Urząd prowadził ewidencję poborowych przeznaczonych do służby zastępczej i odbywających służbę. W 2006 roku przez Komisję ds. Służby Zastępczej w Poznaniu i Komisję w Warszawie jako instancję odwoławczą zostało łącznie zakwalifikowanych 342 poborowych. Wg stanu na 31 grudnia 2006 roku służbę zastępczą odbywało 717 poborowych, natomiast oczekiwało na skierowanie 897 poborowych.

Na terenie województwa wielkopolskiego w 2006 roku służbę zastępczą rozpoczęło 565 poborowych. Zakończyło w ustawowym terminie po upływie 18 miesięcy 561 osób, natomiast przedterminowo zwolniono 128 poborowych z powodu zmiany kategorii zdrowia lub zawieszenia służby zastępczej.

7.3.2. ZAKŁADY ZATRUDNIAJĄCE POBOROWYCH

Zakłady pracy, w których odbywana jest służba zastępcza realizują zadania na rzecz ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, opieki nad osobami niepełnosprawnymi i bezdomnymi oraz na rzecz administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości. Podmioty te posiadają zgodę na odbywanie służby zastępczej, wydaną przez ministra właściwego do spraw pracy.

Poborowi odbywający służbę zastępczą nie pozostają w stosunku pracy z pracodawcą i w stosunku do nich stosuje się tylko niektóre przepisy Kodeksu Pracy. Poborowemu odbywającemu służbę zastępczą przysługuje świadczenie pieniężne w kwocie 640 zł brutto miesięcznie, wypłacane przez zakład pracy i refundowane przez Marszałka Województwa z budżetu państwa.

Na terenie województwa wielkopolskiego wg stanu na 31 grudnia 2006 roku poborowi odbywali służbę zastępczą w 290 podmiotach.

Samorządowe jednostki organizacyjne stanowią liczną grupę wśród podmiotów, w których poborowi odbywają służbę zastępczą, natomiast najwięcej poborowych odbywa służbę w szpitalach i domach opieki społecznej.

7.3.3. KOMISJA WOJEWÓDZKA DS. SŁUŻBY ZASTĘPCZEJ

Na terenie województwa wielkopolskiego wnioski poborowych o przeznaczenie do służby zastępczej rozpatruje Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej w Poznaniu, która w trakcie 146 posiedzeń w 2006 roku rozpatrzyła 720 wniosków, w tym jeden wniosek z 2005 r.).

Obsługą organizacyjną i administracyjną Komisji Wojewódzkiej wykonuje WUP w Poznaniu, do którego w 2006 roku wpłynęło 698 wniosków o przeznaczenie do służby zastępczej i 21 wniosków o uchylenie orzeczeń kierujących do służby zastępczej.

Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej przyznała służbę zastępczą 329 poborowym, a 359 osób otrzymało decyzję odmowną, 32 wnioski zostały umorzone. Ponadto Komisja wydała 15 decyzji odmawiających uchylenia służby zastępczej. Od przyznanych decyzji odwołanie złożyło 147 poborowych.

7.4. ZATRUDNIENIE OBYWATELI POLSKICH ZA GRANICĄ

7.4.1. MIĘDZYNARODOWE TARGI PRACY

W 2006 roku WUP w Poznaniu przeprowadził dwie duże imprezy targowe – w Pile i w Poznaniu. Przedsięwzięcia te, oprócz wymiernych efektów w postaci konkretnych ofert zatrudnienia i faktycznych podjęć pracy za granicą, miały także olbrzymie znaczenie marketingowe, związane z kreowaniem wizerunku służb zatrudnienia i promocją szerokiego wachlarza ich usług.

Zarówno targi w Pile, jak i w Poznaniu ocenione były pozytywnie – w tej opinii zgodni byli organizatorzy, media relacjonujące imprezy oraz najbardziej zainteresowane strony, czyli pracodawcy zagraniczni i polscy.

Polsko-Brytyjskie Targi Pracy w Pile odbyły się 21-22 marca 2006 roku, w nowoczesnej hali widowiskowo-sportowej. W przedsięwzięcie mocno i skutecznie zaangażowały się lokalne media i starostwa powiatowe z podregionu pilskiego, odpowiednio nagłaśniając imprezę. Ideą organizacji Targów była promocja usług EURES na regionalnym rynku pracy, przybliżenie brytyjskiego rynku pracy poprzez bezpośredni kontakt poszukujących pracy

z pracodawcami, a także prezentacja warunków życia i pracy w Wielkiej Brytanii. W targach wzięli udział przedstawiciele 5 pracodawców brytyjskich, którzy zaoferowali ponad 600 miejsc pracy, w kilkudziesięciu różnych zawodach. Ponadto doradcy EURES prowadzili rekrutację na rzecz kilkunastu innych pracodawców.

Według szacunków WUP w Poznaniu w targach wzięło udział około 2000 osób, a z informacji uzyskanych od pracodawców i doradców EURES wynika, że przeprowadzili oni rozmowy kwalifikacyjne z blisko 550 osobami, z których ponad 100 miało szansę na zatrudnienie.

Europejskie Targi Pracy w Poznaniu odbyły się na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich 29 września 2006 roku. Dobra lokalizacja i odpowiednie nagłośnienie imprezy w mediach wpłynęły na bardzo duże zainteresowanie chętnych do pracy za granicą. W targach wzięło udział 19 pracodawców zagranicznych, którzy dysponowali ponad 750 ofertami pracy i 11 doradców EURES, będących w posiadaniu kilkudziesięciu ofert pracy i prowadzących rekrutację w imieniu przedsiębiorstw nieobecnych podczas Targów. Poza aspektem czysto zatrudnieniowym, Europejskie Targi Pracy w Poznaniu miały kolosalne znaczenie z punktu widzenia informacyjnego i edukacyjnego. Podczas Targów przedstawiono ponad 20 prezentacji tematycznych, dotyczących takich zagadnień jak warunki życia i pracy w poszczególnych krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego, swobodny przepływ pracowników, ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. W targach wzięło udział około 4000 kandydatów do pracy, z czego około 1000 prowadziło rozmowy kwalifikacyjne z pracodawcami. Targi spotkały się z bardzo dobrym odbiorem społecznym i wsparciem instytucji rynku pracy, które także miały możliwość zaprezentowania swojej oferty.

7.4.2. ZATRUDNIENIE OBYWATELI POLSKICH W RAMACH UMÓW I POROZUMIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH ORAZ W RAMACH EURES – EUROPEJSKICH SŁUŻB ZATRUDNIENIA

W 2006 roku Polska miała swobodny dostęp do rynków pracy 9 krajów UE/EOG (Hiszpanii, Portugalii, Grecji, Finlandii, Włoch, Islandii, Wielkiej Brytanii, Irlandii i Szwecji), wobec tylko 3 w roku 2005 (Wielka Brytania, Irlandia i Szwecja).

Chociaż swobodny przepływ osób w ramach Unii Europejskiej jest podstawowym prawem traktatowym, co oznacza, że nie podlega regulacjom krajowym, to jednak ciągle jeszcze szereg krajów utrzymywało tak zwane okresy przejściowe, które mają chronić ich rynki przed napływem pracowników i kandydatów do pracy z nowych krajów członkowskich. Umowy międzynarodowe, przy utrzymanych okresach przejściowych, dopuszczały

podejmowanie pracy przez określoną liczbę pracowników z Polski. Praca w ramach tych umów miała różny charakter, a kontyngenty ustalane były generalnie lub sektorowo. Najczęściej miała ona charakter sezonowy, a większość osób zatrudniana była w rolnictwie, ogrodnictwie, hotelarstwie i gastronomii.

Najwięcej osób na podstawie umów międzynarodowych wyjechało do prac sezonowych w Niemczech. W I półroczu ubiegłego roku do WUP w Poznaniu wpłynęło 15,8 tys. umów do pracy w Niemczech. Zaznaczyć należy, że od maja 2006 roku Urząd nie pośredniczy w wydawaniu tychże umów, trafiają one bezpośrednio od pracodawcy niemieckiego do pracobiorcy w Polsce, w związku z czym Urząd nie posiada wiedzy o skali wyjazdów do pracy w Niemczech. Wzorem jednakże lat poprzednich należy szacować, że migracja zarobkowa do tego kraju była najliczniejsza i objęła ponad 30 tys. osób.

Poza wymienioną wyżej migracją WUP w Poznaniu dysponował i obsłużył 1 106 ofert pracy od pracodawców zagranicznych, w tym 656 w ramach sieci EURES. Jest to odpowiednio o 416 i 351 ofert pracy więcej niż w 2005 roku. O pracę w ramach tych ofert ubiegało się łącznie 4 328 osób. Najczęściej byli to mężczyźni – ponad 60% oraz osoby w przedziale wiekowym 18-40 lat – prawie 70%.

Oferty pracy złożyło 21 krajów, a wśród nich m. in. Wielka Brytania, Irlandia, Hiszpania, Dania, Niemcy, Islandia, Norwegia, Szwecja, Francja, Holandia, Cypr. Pracodawcy zagraniczni składali zapotrzebowanie na pracowników o różnorodnych zawodach i kwalifikacjach, jak np.: pomoc domowa, opiekun osób starszych i niepełnosprawnych, kierowcy, sprzedawcy, rzeźnicy, spawacze, murarze, malarze, stolarze, glazurnicy, tynkarze, cieśle, elektrycy, kucharze, kelnerzy, mechanicy, pokojówki, pracownicy ochrony, pracownicy niewykwalifikowani do zbierania owoców i warzyw, ale również: inżynier budownictwa, kierownik budowy, kosztorysant budowlany, menedżer projektu, analityk biznesowy.

Fakt podejmowania pracy za granicą jest uwarunkowany przede wszystkim wyższym wynagrodzeniem, lepszymi warunkami pracy i życia, a czasem też wynika z oferty zatrudnienia, która w Polsce nie pojawia się w ogóle lub rzadko.

7.5. KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego w części dotyczącej ubezpieczeń na wypadek bezrobocia stanowi ważną część ustawodawstwa Unii Europejskiej dotyczącego wolnego przepływu pracowników.

Zagadnienie nabycia oraz zachowania prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia obywateli UE przemieszczających się we Wspólnocie Europejskiej wchodzi zatem w zakres wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Przepisy rozporządzeń Rady EWG dotyczą zasad przyznawania świadczeń z tytułu bezrobocia pracownikom najemnym, osobom pracującym na własny rachunek oraz członkom ich rodzin przemieszczających się pomiędzy krajami Wspólnoty. Są one bezpośrednio stosowane w każdym państwie członkowskim. Podstawową zasadą koordynacji jest to, że każdy obywatel UE podlega wyłącznie ustawodawstwu kraju, w którym pracuje. Przepisy koordynacji mają zastosowanie wyłącznie do osób przemieszczających się w obrębie UE/EOG i Szwajcarii.

WUP w Poznaniu pełni funkcję instytucji właściwej w zakresie zadań dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i zajmuje się:

- pozyskiwaniem na wnioski zainteresowanego Formularza E 301 z zagranicy,
- wydawaniem w imieniu Marszałka Województwa decyzji administracyjnych dotyczących przyznania prawa do zasiłku, sumując okresy zatrudnienia w Polsce i za granicą oraz decyzji administracyjnych dotyczących zachowania prawa do zasiłku nabytego za granicą przez obywateli UE/EOG poszukujących pracy w Polsce,
- wydawaniem Formularzy E 301 potwierdzających okres zatrudnienia w Polsce,
- wydawaniem Formularzy E 303 umożliwiających osobom bezrobotnym zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy z prawem do zasiłku możliwość poszukiwania pracy za granicą i pobierania tam zasiłku przyznanego w Polsce.

7.5.1. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH Z POLSKI

Zgodnie z przepisami koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego każdy obywatel, który przemieści się do innego Państwa Członkowskiego nie może stracić uprawnień, które nabył w innym państwie objętym koordynacją. W związku z tym osoba bezrobotna z prawem do zasiłku zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy ma możliwość poszukiwania pracy w innym kraju członkowskim UE lub EOG oraz prawo do transferu tego zasiłku za granicę przez okres maksymalnie trzech miesięcy w wysokości ustalonej przez polski urząd pracy, w przeliczeniu na walutę kraju poszukiwania pracy.

W 2006 roku w całej Wielkopolsce 33 osoby bezrobotne posiadające prawo do zasiłku skorzystały z możliwości pobierania go w czasie poszukiwania pracy innym państwie członkowskim UE/EOG. Najwięcej transferów zasiłków przeprowadzono do Niemiec,

Wielkiej Brytanii oraz Irlandii, a także do Szwecji i Danii. W większości przypadków procedura realizacji transferów przebiegała bez większych problemów, osoby wyjeżdżające dokonały rejestracji w kraju poszukiwania pracy i pobrały cały należyty zasiłek lub tylko jego część, w przypadku gdy znalazły i podjęły pracę za granicą.

7.5.2. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH DO POLSKI

Na zasadzie wzajemności obywatele innych państw członkowskich należących do UE/EOG oraz Szwajcarii mają prawo do transferu nabytych świadczeń z tytułu bezrobocia udając się do Polski w celu poszukiwania pracy na podstawie formularza E 301.

W minionym roku 15 obywateli UE/EOG skorzystało z tego prawa i poszukiwało zatrudnienia w Wielkopolsce. Przez okres 3 miesięcy zasiłek transferowany pobierali najczęściej obywatele Niemiec, Wielkiej Brytanii, Danii i Irlandii. Wśród tych 15 osób byli nie tylko obcokrajowcy, ale także obywatele polscy, którzy za granicą nabyli prawo do zasiłku i przyjechali do Polski w poszukiwaniu zatrudnienia.

7.5.3. SUMOWANIE OKRESÓW UBEZPIECZENIA LUB ZATRUDNIENIA

Zasada sumowania okresów zatrudnienia i ubezpieczenia umożliwia uzyskanie świadczeń z tytułu bezrobocia obywatelom polskim jak również innym obywatelom UE/EOG oraz Szwajcarii, którzy posiadają okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w dwóch lub więcej państwach członkowskich.

Dokumentem dającym podstawę do zaliczenia okresów zatrudnienia przebytych w innym państwie członkowskim, do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych na zasadach koordynacji jest tylko i wyłącznie na mocy Decyzji nr 199 Komisji Administracyjnej ds. Zabezpieczeń Społecznych Pracowników Migrujących z 13 października 2004 roku – formularz E 301.

W sytuacjach, gdy obywatel polski powracał z innego państwa członkowskiego, w którym przepracował pewien okres i nie posiadał formularza E 301 nasz Urząd wnioskował do właściwej instytucji zagranicznej o wydanie formularza E 301.

W 2006 roku WUP w Poznaniu wysłał w imieniu bezrobotnych 778 próśb do właściwych instytucji zagranicznych o wydanie formularza E 301.

Na podstawie wystawionych przez zagraniczne instytucje właściwe formularzy E 301 w 2006 roku w imieniu Marszałka Województwa Wielkopolskiego wydano na zasadach koordynacji 422 decyzje, z tego 220 przyznających prawo do zasiłku, 141 decyzji

odmawiających zasiłku, w stosunku do osób które nie spełniły wymagań ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz 61 decyzji umarzających postępowanie.

8. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. Proces starzenia się społeczeństwa staje się stopniowo poważnym wyzwaniem. W minionych latach w Wielkopolsce, podobnie jak w całym kraju widoczny był spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym, a także systematyczny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Według prognoz demograficznych GUS tendencje takie utrzymywać się będą również w najbliższych latach. Zjawiskom tym towarzyszy ciągły spadek liczby ludności zamieszkałej w mieście.
2. Zmiany demograficzne odgrywają istotną rolę w kształtowaniu sytuacji na rynku pracy, jednak mimo zaznaczania się niekorzystnych tendencji w zachodzących zjawiskach demograficznych, sytuacja na rynku pracy w ostatnich latach ulega zauważalnej poprawie. Korzystnie zmienia się struktura pracujących według sektorów ekonomicznych i sektorów własności. W 2006 roku utrzymywał się wzrost liczby pracujących w sektorze przedsiębiorstw. W okresie 3 kwartałów 2006 roku odnotowano wzrost liczby pracujących we wszystkich znaczących sekcjach od 10,7% w transporcie, po 6,5% w budownictwie, 3,2% w przemyśle. Jednocześnie wzrosło zatrudnienie w sektorze prywatnym przy spadku zatrudnienia w sektorze publicznym. Wzrostowi zatrudnienia towarzyszył zmniejszający się napływ bezrobotnych do urzędów pracy.
3. Charakterystyczną cechą zarówno polskiego, jak i wielkopolskiego bezrobocia jest jego sezonowość. W zasadzie co roku w miesiącach wiosennych poziom bezrobocia zmniejsza się wraz z rozpoczynaniem się prac sezonowych w budownictwie, rolnictwie i turystyce. Również wzrost liczby osób rejestrowanych jako bezrobotne przypada na miesiące rozpoczynające i kończące rok, co związane jest z napływem do bezrobocia osób, którym wygasają umowy o pracę.
4. Migracje zarobkowe zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne zaznaczyły swoje zagrożenie dla lokalnych rynków pracy. Wyjazdy do pracy do innych krajów członkowskich Unii Europejskiej ludzi najlepiej przygotowanych do pracy i najbardziej kreatywnych spowodowały, że zaczęły zaznaczać się trudności z pokryciem zapotrzebowania na odpowiednich pracowników, zgłaszanego przez pracodawców do urzędów pracy. Z drugiej strony

pozytywnym skutkiem migracji z Polski jest zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych bezrobociem na polskim rynku pracy, tj. osób młodych i długotrwale bezrobotnych.

5. Statystyka dotycząca poziomu i natężenia bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim dostarcza optymistycznych wniosków, tj.:

- W okresie od 2002 do 2006 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o blisko 1/3 w porównaniu ze stanem na koniec 2002 roku, a w analizowanym 2006 roku z ewidencji wielkopolskich urzędów pracy w porównaniu z rokiem poprzednim ubyła co piąta osoba bezrobotna.
- Wartość stopy bezrobocia również odczuwalnie zmalała co spowodowało, że pod względem natężenia bezrobocia Wielkopolska zajmuje obecnie w rankingu województw drugie miejsce w kraju.
- Przyczyną zmniejszenia się stanu bezrobocia w 2006 roku był znaczący spadek wielkości „napływów”, notowany po raz pierwszy od reformy administracyjnej kraju, połączony z nie tak dynamicznym, jak w ciągu trzech ostatnich lat, ale odczuwalnym wzrostem „odpływów” z bezrobocia.

6. Znaczne obniżenie poziomu bezrobocia nie zaburzyło jego dotychczasowej struktury, można mówić raczej o pogłębieniu dotychczasowych negatywnych, bądź pozytywnych tendencji. Na uwagę zasługuje zwłaszcza:

- wzrost udziału kobiet w rejestrach urzędu pracy do blisko 2/3 ogólnej liczby osób bezrobotnych,
- przewaga kobiet uwidaczniająca się we wszystkich grupach osób bezrobotnych będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy; stanowiły one: 2/3 osób długotrwale bezrobotnych, 3/4 osób pozostających w rejestrach urzędu pracy powyżej 24 miesiące, 2/3 osób bezrobotnych do 25 roku życia, 3/4 osób do 27 roku życia, które ukończyły szkołę wyższą oraz 2/3 mieszkańców wsi,
- relatywnie wyższy w stosunku do obszarów miejskich poziom bezrobocia na wsi i pogłębianie się tej negatywnej tendencji,
- systematyczne zmniejszanie się w rejestrach urzędów pracy udziału osób w wieku do 25 lat kosztem wzrostu udziału osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej,
- systematyczny wzrost wysokości poziomu wykształcenia reprezentowanego przez osoby bezrobotne – w 2006 co trzecia osoba miała co najmniej średnie wykształcenie,
- rosnąca liczba osób z wykształceniem wyższym, reprezentujących zawody na które rynek pracy nie wyraża obecnie zapotrzebowania,

- pogłębiający się brak w rejestrach osób bezrobotnych wykwalifikowanych fachowców i rzemieślników,
  - niezmiennianie się od lat profesji znajdujących się na czele rankingu zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie,
  - wzrost udziału osób bez stażu zawodowego wśród osób bezrobotnych do 25 roku życia,
  - trudna sytuacja osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na wielkopolskim rynku pracy, którą można opisać za pomocą następujących zjawisk: dwie z każdych trzech osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia figurowały w ewidencji urzędów pracy powyżej 12 miesięcy, co druga osoba reprezentująca tę populację pozostawała w bezrobociu powyżej 24 miesięcy a 3/4 jej członków miało wykształcenie zawodowe i niższe,
  - pogłębianie się następujących negatywnych tendencji dotyczących osób długotrwale bezrobotnych: ponad połowa tej populacji osób bezrobotnych w 2006 roku pozostawała w rejestrach urzędów pracy dłużej niż 24 miesiące, co piąta osoba nie posiadała stażu pracy a ponad 2/3 tych osób legitymowało się wykształceniem zawodowym i niższym,
  - powiększanie się wśród bezrobotnych niepełnosprawnych liczby osób, które reprezentowały wiek z przedziału 45 lat i więcej (obecnie ponad połowa tej populacji) oraz grupy osób posiadających wykształcenie zawodowe i niższe (obecnie 3/4 ogólnej liczby bezrobotnych osób niepełnosprawnych).
7. Kobiety stanowią dominującą populację w rejestrach urzędów pracy a wyniki analizy struktury bezrobocia w grupach szczególnego ryzyka również nie są dla nich korzystne. Jednak przewaga w rejestrach urzędów pracy nie idzie w parze z odpowiadającą jej aktywnością tej grupy w poszukiwaniu zatrudnienia. Świadczyć o tym może następujące zestawienie danych: 63% udział kobiet w ewidencji powiatowych urzędów pracy wobec 46% udziału kobiet w liczbie klientów centrów informacji i planowania kariery zawodowej.
8. Utrzymanie się przez co najmniej kilka następnych lat charakteryzujących rok 2006 pozytywnych tendencji dotyczących poziomu, natężenia i struktury bezrobocia z całą pewnością przyczyniłoby się do znacznego polepszenia sytuacji osób szukających zatrudnienia na wielkopolskim rynku pracy. Równocześnie znacznie trudniejsze stałoby się kojarzenie ofert pracy będących w dyspozycji urzędów pracy z osobami, które pozostałyby w rejestrach urzędów pracy. Z całą pewnością jeszcze bardziej wzrosłaby wtedy rola służb mających za zadanie aktywizowanie osób bezrobotnych „ku zatrudnieniu”.

a zwłaszcza poradnictwa zawodowego jako usługi mającej wpływ na zmianę postaw osób szukających pracy z pasywnych na aktywne.

9. Dominującą obecnie w urzędach pracy formą poradnictwa zawodowego są porady indywidualne. Zainteresowanie klientów poradnictwem grupowym jest dużo mniejsze, mimo iż rośnie poziom profesjonalizmu oraz zwiększa się różnorodność usług z tego zakresu. Taki poziom zainteresowania wynika z tego, że klienci doradców zawodowych często nie cenią sobie tzw. „miękkich” umiejętności, jakie można nabyć w trakcie warsztatów. Cechuje ich swoisty pragmatyzm, koncentracja na rezultatach „twardych”. Wiedzą, że udział w warsztatach aktywizacji zawodowej w sposób „automatyczny” nie zapewnia zatrudnienia, stąd ich małe zainteresowanie tą formą aktywizacji. A zatem równoległe z podwyższaniem poziomu merytorycznego zajęć warsztatowych doradcy winni znacznie zintensyfikować wszelkie działania je promujące, gdyż są to działania niezbędne, żeby przekonać potencjalnych klientów do udziału w poradnictwie grupowym i przełamać ich rezerwę w tym zakresie. Podjęcie przez klienta decyzji o udziale w zajęciach warsztatowych stanowi zwykle moment przełomowy procesu aktywizacji grupowej. Z reguły później warsztaty „bronią się same”, a ich uczestnicy stwierdzają, że podjęli słuszne i owocne działanie. Uczestnictwo w zajęciach warsztatowych często zmienia ich ostrożne i pełne rezerwy podejście na pozytywne i akceptujące, a zmiana ich postaw wobec szukania pracy w konsekwencji często skutkuje stosunkowo szybkim zdobyciem zatrudnienia.
10. Dzięki wzrastającemu z roku na rok Funduszowi Pracy, zwłaszcza w części dotyczącej finansowania aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, rośnie liczba osób aktywizowanych. W 2006 roku średnio co 4 bezrobotny podlegał jednej z form aktywizacji. Daje się też zauważyć coraz bardziej racjonalne i efektywne wykorzystanie postawionych do dyspozycji środków. Świadczy o tym choćby struktura wydatków, w której dominują wydatki na stypendia za staże, na podjęcie działalności gospodarczej, wyposażenie stanowisk pracy, i na okres przygotowania zawodowego. Znacząco zmalały natomiast wydatki na najmniej efektywną formę, tj. na roboty publiczne.
11. Znaczący wkład w aktywizację bezrobotnych miało wsparcie finansowe z Europejskiego Funduszu Społecznego. Dostępna dla Wielkopolski kwota środków tego funduszu na lata 2004-2006 zostanie w pełni wykorzystana.
Oparty o zapisy strategii wybór projektów dofinansowywanych przez EFS, pozwala na dotarcie do grup najbardziej potrzebujących na rynku pracy oraz do tych, których aktywizacja jest najbardziej korzystna z punktu widzenia polityki rynku pracy.

Dzięki projektom realizowanym w ramach Działań 1.2 i 1.3 SPO RZL oraz Działań 2.1, 2.3 i 2.4 ZPORR uzyskano m.in. większą elastyczność w zatrudnieniu, zmianę postaw zarówno po stronie pracodawców jak i pracowników, a także uzyskano skuteczniejsze możliwości dla rozwoju kard, ograniczenia bezrobocia oraz wspierania przedsiębiorczości.